

Er gebeurt meer dan je doet

Met 25 diaconale initiatieven
uit het aartsbisdom Utrecht

Theologisch commentaar
door de jury Ariëns Prijs 2022

Er gebeurt meer dan je doet

Met 25 diaconale initiatieven
uit het aartsbisdom Utrecht

Theologisch commentaar
door de jury Ariëns Prijs 2022

Inhoud

Aanbeveling door Mgr. mr. drs. Th.C.M. Hoogenboom	3
De Ariëns Prijs voor Diaconie	4
Alphons Ariëns, pastoor in Maarssen (1908-1926)	6
De jury van de Ariëns Prijs stelt zich voor	10
Publieksprijs 2022	13
Steun je medemens doneer je statiegeldbon PCI Jacobus Enschede	14
Voedsel- en Kledinginzameling Hengelo	16
Vincentiushuis Groenlo	18
Aandacht voor de mens tijdens corona door de PCI H. Plechelmus Oldenzaal	20
Kinderarmoede Motiveren tot bewegen en gezonde voeding Oldenzaal	22
M25 St. Jorisparochie Almelo	24
Het Brede Dak aan tafel in Zutphen en Ruurlo	26
Hulpdienst Thuis Deurningen	28
Groentetuin Lettele en Voedselbank Deventer	30
Fietserieje Dalfsen	32
Rock Solid H. Pancaratusparochie Tubbergen	34
Boodschappen voor gezinnen in de knel Baarn	36
Samen vieren en ontmoeten Beesd	38
Wereldlichtjesdag en Vlindertuin H. Pacratiusparochie Tubbergen	40
Ommen geeft warmte	42
Het Meester Geertshuis Deventer	44
Soepcafé Wijhe	46
Rol Wandelclub Mariënheem	48
Verjaardags- en feestbox Oldenzaal	50
Breien voor Sant' Egidio Zeist	52
Papiercafé Utrecht	54
Kleding inzamelen Penitentiare Instelling (PI) Nieuwegein	56
SchuldHulpMaatje Oude IJsselstreek	58
Vluchtelingen opvangplek in Leersum	60
Catharinakerk Woudenberg voor de Vastenactie	62
Theologisch commentaar	64
Alphons Ariëns over caritas en diaconaat	72
Langs de diaconale meetlat	76
Sponsors	78
Colofon	80
Gedicht <i>Noden van deze tijd</i>	

Aanbeveling

Dit jaar wordt de Ariëns Prijs voor Diaconie voor de zevende keer uitgereikt. Het is een driejaarlijks hoogtepunt voor allen in het Aartsbisdom Utrecht die caritas en diaconie een warm hart toedragen. Caritas en diaconie zijn wezenlijk in het leven van de Rooms-Katholieke Kerk. De Kerk ziet caritas en diaconie, de liefdevolle zorg voor de naaste(n) waartoe Christus ons oproept, als één van haar belangrijkste taken. In caritas en diaconie maakt de Kerk concreet werk van een meer rechtvaardige en liefdevolle wereld.

Bij de uitreiking van de Ariëns Prijs voor Diaconie op 12 oktober 2019 kon niemand bevroeden dat enkele maanden later de coronaviruspandemie zou uitbreken die het maatschappelijk leven en het persoonlijk leven van ieder van ons ontwrichtte, en die leidde tot veel ziekte en sterfte, verdriet en isolement, economische schade en onzekerheid. Met name onder ouderen en chronisch zieken waren angst, onzekerheid en eenzaamheid groot. In het bisdomblad *Op Tocht* is regelmatig aandacht besteed aan de coronaviruspandemie en de gevolgen voor de samenleving en voor de parochies en parochiële caritasinstellingen (PCI-en). Activiteiten op het terrein van de caritas en diaconie kwamen stil te liggen of moesten noodgedwongen op een laag pitje worden gezet. Wat mij trof is dat ondanks de vaak moeilijke omstandigheden parochies en PCI-en met bewonderenswaardige creativiteit en doorzettingsvermogen de naastenliefde waartoe Christus ons oproept in praktijk bleven brengen. Veel priesters, diakens, pastoraal werk(st)ers en vrijwilligers zetten zich daarvoor in. De bisdomstaf van het Aartsbisdom Utrecht is hen daar zeer erkentelijk voor. De coronaviruspandemie heeft bij veel gelovigen ook geleid tot een herbezinning op de vraag wat echt wezenlijk is

Mgr. Hoogenboom

ontmoet migranten

in het leven en wat de specifiek eigen bijdrage van de Kerk kan zijn in een maatschappij in verandering.

Ondanks de coronaviruspandemie is het gelukt om een inspirerende bundel te publiceren met een beschrijving van 25 diaconale projecten in het Aartsbisdom Utrecht die meedingen naar de Ariëns Prijs voor Diaconie 2022. De titel van het boekje is *'Er gebeurt meer dan je doet'*. De gepresenteerde diaconale projecten illustreren dat caritas en diaconie mensenwerk is met een goddelijke dimensie. In het liefdevol omzien naar de naaste die je gegeven is, licht de werking van de Heilige Geest op die als de Trooster en de Helper de harten van alle betrokkenen verheft.

+ Mgr. mr. drs. Th.C.M. Hoogenboom

Hub Crijs namens de jury

De Ariëns Prijs voor Diaconie

In het najaar van 2002 is in het aartsbisdom Utrecht een diaconale prijs in het leven geroepen met de naam 'Ariëns Prijs voor Diaconie'. De prijs wordt om de drie jaar uitgereikt tijdens een publieke presentatie van alle voorgedragen initiatieven en projecten.

Winnaars sinds 2004

Op 9 oktober 2004 is de Ariëns Prijs voor Diaconie uitgereikt door Kardinaal Simons, tevens de voorzitter van het Ariëns-Comité. De winnaar uit de tien voordrachten was het project Noodopvang asielzoekers in Doetinchem. De tweede en derde prijs waren voor het Diaconaal Netwerk gemeente Epe en het project 'Caritas Groessen laat alle agrariërs uit Groessen bewust kiezen voor de toekomst'. Op 6 oktober 2007 reikte hulpbisschop Gerard de Korte de Ariëns Prijs voor Diaconie uit aan het Maatjesproject uit Zevenaar. Uit de 24 voorgedragen projecten koos de jury drie runners-up: de Gideonsbende te Maarsse, het Kwonda dagopvangproject voor weeskinderen in Kinshasa, en het MOV uitwisselingsproject door jongeren uit de parochie Heino. Hulpbisschop Ted Hoogenboom maakte op 5 oktober 2010 het fotoproject 'De ongeziene

gezien' uit Apeldoorn bekend als winnaar. De jury had drie ereplaatsen uit de 29 projecten gekozen: Werkgroep Troostdekentjes Pancratiusparochie uit Tubbergen, Spaarproject Eerste Communie Maarssenbroek en Diaconaal Netwerk Armoedebestrijding in Rheden en Roozendaal. Hulpbisschop Ted Hoogenboom riep op 5 oktober 2013 het diaconaal inloophuis 'De Herberg' in Westervoort tot winnaar uit. Ereprijzen gingen naar het project Maatschappelijk stage jongeren in Hengelo, het Werkoverleg Overheid Religies en Levensbeschouwing Doetinchem (WORLD), en de werkgroep Preken of praten uit Montfoort met een project rond het overmatig gebruik van alcohol en drugs door jongeren. Het kernteam van de Sinterklaasactie wijk Walburgen Arnhem werd door hulpbisschop Ted Hoogenboom op 1 oktober 2016 uitgeroepen tot winnaar Ariëns Prijs 2016. De tweede prijs ging naar Jongerenwerk Join Us in Denekamp, en de derde prijs werd gedeeld door Franciscushof in Tiel en St. Armoedebestrijding in Enschede. Het Missieproject St Friersdale Zuid-Afrika in Eemnes won na felle de strijd op het internet de Publieksprijs. Hulpbisschop Ted Hoogenboom riep de werkgroep 'Kearls unne mekaar' uit Vasse tot winnaar van de Ariëns Prijs 2019. De tweede Prijs is toegekend aan het fietsproject Low Budget Bikes Liemers. De Ideeën Prijs van de Ariëns Prijs voor Diaconie 2019 ging naar de H. Pancratiusparochie in Tubbergen. De Publieks Prijs is wegens enorme stemkracht van de achterban toegekend aan 'Kearls unne mekaar' uit Vasse.

De winnaars Ariëns Prijs voor
Diaconie 2019 met kunstwerk

Waarom

De Ariëns Prijs is genoemd naar de priester Alphons Ariëns. Eind 19de en begin 20ste eeuw toonde deze priester van ons bisdom een grote betrokkenheid bij de in armoede verkerende arbeidersgezinnen in Twente. Hij richtte onder andere een arbeidersbond op en de katholieke drankbestrijding beweging. Hij bracht het sociale denken en de sociale leer in praktijk, voor en na de eerste Pauselijke Sociale Encycliek *Rerum novarum* van 1891. De Ariëns Prijs wil aandacht en inzet voor diaconie bemoedigen en waarderen. De Ariëns Prijs wil initiatieven stimuleren op het terrein van diaconie en caritas.

Publicatie

Bij de editie van 2022 verschijnt er een publicatie met daarin een beschrijving van alle aangemelde activiteiten en initiatieven.

Wanneer in 2022?

Na de oproepen tot voordrachten voor de Ariëns Prijs voor Diaconie zijn er 25 diaconale initiatieven voorgedragen aan de jury. De jury heeft deze projecten allemaal bezocht en de resultaten van die bezoeken leest u in 'Er gebeurt meer dan je doet'. De Ariëns Prijs voor Diaconie 2022 vindt plaats op zaterdag 22 oktober 2022 met een feestelijke samenkomst in het Titus Brandsma Huis in Deventer-Colmschate.

Voor welke activiteit?

Het gaat bij de Ariëns Prijs om een diaconaal project of initiatief. Dit is een activiteit gericht op: zorg en barmhartigheid; gerechtigheid; verzoening en vergeving. Diaconie is, kort gezegd: dienst aan de naaste, in en vanuit de geloofsgemeenschap.

- Armoede is onrecht, bewustwording, helpen, strijd, gerechtigheid, schuldhulp.
- Presentie, inloophuis, diaconaal centrum, ontmoeting, maaltijd.
- Troost bieden, zorg verlenen en maatjes.
- Aandacht voor duurzaamheid en milieu.
- Bevorderen diaconaal bewustzijn bij jongeren.
- Derde wereld, over grenzen, interreligieus.
- Verbinden van diaconie en liturgie.

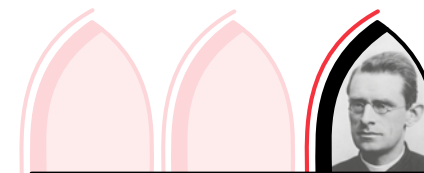
Welke criteria hanteert de jury?

De voorgedragen activiteit dient te zijn:

- stimulerend, signalerend of appellerend;
- verbonden met o.a. liturgie, pastoraat, catechese en gemeenteopbouw;
- voorbeeldig, om van te leren, navolgenswaardig.

Waar let de jury verder op?

- Samenwerking met anderen en/of met bondgenoten.
- Terugkoppeling naar gelovigen, geloofsgemeenschap.
- Inhoud en aanpak, vorming en toerusting, organisatie en financiën.
- Wie dragen het project: professionals of vrijwilligers?
- Is er communicatie en public relations of gebruik van sociale media?

Stichting Het Ariëns-Comité

Hub Crijs

Alphons Ariëns, pastoor in Maarssen (1908-1926)

Dit artikel gaat vooral in op het werk van pastoor Ariëns in Maarssen van 1908 tot 1926 en gaat voorbij aan zijn activiteiten buiten Maarssen en in Nederland in die periode.

Het leven van Alphons Ariëns

Alphons Ariëns is op 26 april 1860 in Utrecht geboren. Na studies te Rolduc, Rijsenburg en Rome is dr. Alphons Ariëns in 1886 benoemd tot kapelaan in Enschede. Hier zette hij zich in voor de fabrieksarbeiders, zijn parochianen, en boog hij de kerkelijke armenzorg om tot katholieke sociale actie. Door het oprichten van werkliedenverenigingen en vakbonden, te beginnen in Enschede, legde hij de basis voor de katholieke arbeidersbeweging, later bekend als NKV, thans grotendeels opgegaan in de FNV en deels in het CNV. Ook zette hij zich in voor de drankbestrijding. Hieruit zou de matigheidsbeweging Sobriëtas groeien. Met en voor een veertigtal onrechtmatig ontslagen arbeiders richtte hij in 1894 in Haaksbergen de textielfabriek 'De Eendracht' op, die op coöperatieve wijze georganiseerd was. Ondanks een grote persoonlijke inzet van Ariëns zelf, kon dit sociale experiment uiteindelijk niet voortbestaan. In 1901 werd Ariëns benoemd tot pastoor te Steenderen bij Zutphen en van 1908 tot 1926 was hij pastoor te Maarssen aan de Utrechtse Vecht. In deze periode stimuleerde hij allerlei initiatieven en bewegingen, zoals de katholieke vrouwenbeweging, Sobriëtas, de katholieke leetuurvoorziening, en de moderne missiebeweging. Moe en ziek trok hij zich in 1926 terug en stierf op 7 augustus 1928 in Amersfoort.

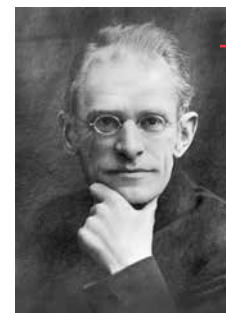
Werk voor de materiële en fysieke noden

Ariëns zag na zijn intrede in augustus 1908 onmiddellijk dat het drankmisbruik in Maarssen de welvaart ernstig belemmerde. Op de

eerste Zondag in 1909 richtte hij na het Lof Kruisverbond en Mariavereniging op, "inziende de noodzakelijkheid der drankbestrijding". Zijn Kruisverbond diende "als hefboom om de parochianen op te werken". Voor de Vereniging van de bescherming van meisjes stelt hij als correspondent "alle bestuursleden van de Maria Vereniging" aan, "want één enkele die geen voeling hield met het volk was nutteloos". In 1909 werd de St. Annavereniging opgericht "de ouders van 300 kinderen beloofden daarbij hun kinderen in geheelonthouding op te voeden", schrijft hij in het parochieboek. Ook sticht hij het Patronaat voor de jeugd. Iedereen, die hem raad vroeg voor het oprichten van verenigingen, kreeg te horen: "eerst een Kruisverbond". In 1912 sticht Ariëns tegenover zijn pastorie, midden tussen vijf vergunninghouders van cafés, een alcoholvrij koffiehuis met de naam 'Concordia', waar voor parochianen, die, soms een uur lopen nuchter naar de kerk kwamen, koffie geschonken wordt. In de Kerstnacht van 1912 is 'Concordia' feestelijk geopend en al spoedig wordt het ook het vergaderhuis voor de katholieke groepen en verenigingen.

Pastoor voor iedereen

Ariëns heeft een open oog en oor voor alle mensen, die hij ontmoet in Maarssen, parochianen en niet-parochianen. Hij zegt telkens dat zij in alle nood, moeite en zorg hem vrij kunnen raadplegen. Die openheid zorgt er voor dat de spreekkamer in Maarssen in de ochtenduren druk bezocht wordt. Hoewel hij veel activiteiten heeft in Nederland, en een groot correspondentie netwerk onderhoudt, blijft de pastoor getrouw aan zijn benoeming: "In

Ariëns 1905 in Steenderen

fotograaf onbekend

Maarssen ligt mijn eigenlijke arbeidsveld, door mijn kerkelijke overheid mij aangewezen". Het is voor de pastoor een grote voldoening dat de borrel bij het kaarten en handeldrijven verdwijnt en dat het drankmisbruik in Maarssen daalt. Uit het parochieboek blijkt dat hij dit dalend drankgebruik een méér verheugend feit vindt, dan het droogleggen van de plassen in de omgeving van Maarssen.

Noden door de oorlog

Gedurende de Eerste Wereldoorlog krijgt Nederland te maken met vluchtelingen uit België. Er leefden felle discussies en debat. Ariëns betoogt dat vluchtelingen opnemen en een thuis bieden naastenliefde is en geeft zelf het voorbeeld door een gezin met zes kinderen onder te brengen in de pastorie. Ook biedt hij militairen die in Maarssen een ontspanningshuis zoeken, twee kamers in de pastorie aan en later het patronaat. Ook geeft hij aandacht aan het lot van kinderen uit Duitsland en Oostenrijk. De voortdurende oorlog laat ook in Maarssen sporen na in toenemende werkloosheid en armoede. De meest verstrekkende gebeurtenis in deze jaren is de oprichting van 'Charitas' in 1917. Hoofdzakelijk gesticht om te voorzien in de noden van arme mensen, kreeg het een veel omvattender taak. Aan 'Charitas' wordt opgedragen "leniging in stoffelijke noden, hulp bij geestelijke nood, propaganda voor de Missie, en zorg voor de kerstversiering." Overtuigd dat vrouwen meer geschikt zijn om hulp aan armen en zieken te brengen, draagt hij deze taak op aan een groep vrouwen, wier leidster Cornelia

Rutten, spoedig de bijnaam "Juffrouw Charitas" krijgt. Deze vereniging heeft steeds zijn grootste zorg gekend: "Geboren uit plaatselijke toestanden vat zij de viervoudige taak samen, die ik me had voorgesteld".

De grote man der arbeiders vanuit Twente en Steenderen dacht bij zijn komst in Maarssen snel aan de oprichting van een plaatselijke Katholieke Werkliedenvereniging. In 1910 doet hij een poging en deze mislukt. Maarssen blijkt nog niet rijp daarvoor, zodat hij zich voorlopig tevreden moet stellen met een meer algemene organisatie onder de naam 'Katholiek Leven' met om te beginnen 60 leden van met name boeren, middenstanders en burgerij. Zeven jaren later volgt een nieuwe poging, "die met het oog op herhaalde mislukte pogingen thans een verrassend resultaat oplevert, er zijn veel leden en het bestuur is ijverig", aldus het parochieboek.

Geheel zijn pastoraat door blijft hem de bezorgdheid eigen voor de materiële positie van de arbeidersgezinnen. Naast het parochieboek gebruikt hij een huisbezoekboekje en hij tekent precies aan, hoe groot de inkomsten der gezinnen zijn en samen met de andere gegevens omtrent gezinssterkte, aanwezigheid van zieken of ouden van dagen, gehele of gedeeltelijke invaliditeit van de verdiener, vormt hij zich dan een beeld van de materiële situatie.

Naastenliefde en barmhartigheid

In Maarssen zijn de verhalen bekend van de naïeve pastoor, die altijd maar weer geld geeft aan de armen, ook als zelfs hij kan vermoeden dat hem een nood wordt voorgespiegeld. Tijdens zijn preken geeft hij voorbeelden, hoe hij zijn werk van barmhartigheid bekijkt. "Wat moet ik geven aan een arme drommel, die om een cent komt aanbellen? Een cent? Hij is toch mijn broeder? Een dubbeltje? Dan lijkt het er nog teveel op, dat ik hem iemand van minder allooi vind. Een kwartje? Dat gaat beter." Hij vertrouwt mensen, en is het eens met zijn bisschop Snickers, dat het beter is tienmaal beetgenomen te worden, dan één keer een

echte arme aan zijn lot te hebben overgelaten. Gerard Brom beschrijft het verhaal hoe een van de armmeesters op een donderdagavond bij de pastoor op bezoek is. Een bekende bedelaar komt aanbellen. De pastoor doet een greep in zijn la en de armmeester schudt over zo veel onnozelheid het hoofd. "Gaat u morgen om twaalf uur in dat gezin een kijkje nemen, dan ziet u de karbonade op tafel staan." Ariëns protesteert tegen deze verdenking, maar vindt het de volgende dag zoals voorspeld. Het karbonadeverhaal op vrijdag is een standaardverhaal geworden over de goedgelovigheid van Ariëns. De pastoor heeft zijn redenen om goede werken te doen. Hij vindt dat het beter is te geven, dan de hand op de knip te houden. Ariëns ziet in elke vrager een bode van de Voorzienigheid, een ontmoeting met Christus. "Het is geen toeval, als je iemand ontmoet. De kans om iets goeds te doen wordt je dan toegestuurd. Oppassen om die genade niet te verwaarlozen," zo schrijft hij in zijn parochieboek.

Jan van Veldhuizen heeft in 1941 herinneringen opgeschreven rond pastoor Ariëns, die toegestuurd zijn aan biograaf Gerard Brom. Daaruit komt het volgende verhaal. "Het was in de winter en Ariëns, aldus een ooggetuige, fietste op de Rijksstraatweg. Hij had slechte handschoenen aan en zwaaide om beurten met hand en arm om warm te blijven. Daar staat een kermiswagen langs de weg met gebroken

Ariëns 1919 met Mgros toga

Geheim Kamerheer vd Paus

onderstel. Het paard is al uitgespannen, en de man staat erbij te kijken en krabt zich achter de oren. Ariëns ziet het en stapt af. "Zo vriend, wat scheelt er aan?" De man vertelt het, waarop Ariëns vervolgt: "En wat zou dat gaan kosten?" De man vertelt dat het zowat tien gulden zal kosten en dat hij die niet heeft. Ariëns handelt onmiddellijk en geeft hem het geld. Hij is alweer weg met zijn fiets voordat de ander, een vreemde voor hem, zijn dank kan uitspreken."

Zorg voor het geestelijke

Ariëns is een vroom priester, die dagelijks de Hl Mis leest, het brevier bidt, de getijden bidt, de rozenkrans bidt. Ariëns vernieuwt de liturgie al in 1908 met kerkelijke volkszang, eerst in het Nederlands, later in het Latijn. In juli 1918 voert hij de Stille Aanbidding van het H. Sacrament in en sticht het Genootschap tot Aanbidding van het H. Sacrament. "Wanneer mij iets voldoening heeft gegeven in mijn pastoorleven, troost en opbeuring, dan is het geweest onze Stille Aanbidding". Op dagen dat er geen lof of biecht horen is, komen de mensen een half uur bidden. "Dit samenkomen voor het altaar is een der zegenrijkste instellingen in onze parochie", constateert hij met zekere trots. Henry van Ooyen schrijft in zijn boekje 'Ariëns priester' dat er in Maarssen in de kerk zogenoemde armenbanken stonden zonder knielplanken en leuning. Ariëns moet van dit onderscheid niets hebben en laat andere banken maken, gelijk aan de andere, "zodat de armen ook fatsoenlijk kunnen knielen en zitten". Tot de taken van een pastoor horen mislezen, biecht horen, preken, godsdienstonderwijs catechismusles, kinderen dopen, huwelijken sluiten, bij begrafenissen voorgaan, Eerste Communie. Die activiteiten krijgen altijd de voorrang in de agenda van de pastoor. Vaak maakt hij aantekeningen. Alle preken staan in schriften, waardoor we ze nu bijna allemaal nog kennen. Hij besteedt veel werk aan zijn preken, en zet daarin voortdurend de liefde tot Christus en de naastenliefde centraal. Ariëns bidt zelf veel en leert zijn parochianen met eerbied het

Ariëns 1926 met Mgros toga

Foto vd Haar Maarssen

kruisteken te maken, en het Onze Vader en het Wees Gegroet Maria met bepaalde rustpunten samen te bidden.

Vorming van jong en oud

Ariëns zet zich speciaal in voor de godsdienstige vorming van de jeugd. Kinderen die hun catechismusles goed hebben geleerd krijgen een beloning. Ieder jaar deelt Ariëns prijzen uit aan de leerlingen die trouw de kindermis hebben bijgewoond. Tijdens deze bijeenkomsten staat midden in de klas een tafel vol met kerkboeken, rozenkransen en stichtelijke lectuur. Naarmate pastoor Ariëns langer in Maarssen is, krijgt hij de indruk, dat de parochie inhoudelijk niet zo goed is als hij dat gewent had. Er kon geen zwakke plek in het parochieleven zijn, of hij stelde zichzelf daarvoor aansprakelijk. "Van de pastoor hangt alles af. Het is niet gemakkelijk een goed pastoor te zijn. Ik voel me erg bezwaard door de achteruitgang in geloof en Christelijke zeden".

Om deze ramp te keren voert hij in om achter in de kerk een boekenstalletje te plaatsen voor gratis publicaties, bijvoorbeeld van het Geert Grote Genootschap (opgericht in 1921). Hij zorgt dat er een Bibliotheek en leeszaal komt, en het boekenbezit daarvan heeft zijn bijzondere belangstelling. In 1921 is de 'Roomsche Sociëteit' opgericht, de praatavonden in de geest van Dr. Poels, "om meer band tusschen de parochianen te krijgen". In 1923 richt hij de 'Derde Orde' van Sint Franciscus op, waarin

hij zelf de leden godsdienstige en zedelijke lessen geeft. In 1926 volgt de oprichting van de 'Katholieke Kring' tegen de wassende invloed van het moderne heidendom, tot behoud van geloof, gericht op ieder in de parochie. Het huisbezoek had hem overtuigd, dat zoiets beslist noodzakelijk was. Hij schrijft: "Eigenlijk een Katholieke Kring: n.l. een Derde Orde plus een ring daaromheen, omdat onze Derde Orde te klein is en te weinig naar buiten kan optreden. We krijgen nu waarschijnlijk een kern van pl.m. 200 personen die een dam kan opwerpen tegen het moderne heidendom." Nog sterker drukt hij dit uit, letterlijk staat er in het parochieboek: "Om een verder afzakken naar het moderne heidendom te keren".

Afscheid van Maarssen

Sinds Februari 1926 is Pastoor Ariëns bedlegerig, het wordt een vallen en opstaan de gehele zomer door. Hij heeft last van hart- en nierfalen. "Ik wil mijn gemeente niet tot last zijn", schrijft hij en in oktober vraagt hij eervol ontslag aan, dat hem door de Aartsbisschop verleend wordt. Op 10 november vertrekt hij naar het St. Jozefklooster te Amersfoort. Pastoor Ariëns is in Maarssen teruggekeerd na zijn overlijden op 7 augustus 1928. Zijn stoffelijk overschot wordt naar Maarssen gebracht, waar het op 11 augustus na een massaal bezochte uitvaartdienst in het gerenoveerde priestergraf wordt bijgezet.

Gebruikte literatuur:

Henry van Ooyen, 'Ariëns priester', drukker-uitgever firma Joh. Roosenboom, Heerlen 1936.

Gerard Brom, 'Alfons Ariëns', Urbi et Orbi, 1941, deel I en II.

Willem van de Pas, 'Alfons Ariëns – De apostel van de sociale rechtvaardigheid en van de klassenvrede in een door liefdeloosheid verdeelde wereld', De Lanteern Utrecht, 1958.

Jan van Veldhuizen, 'Een Eeuw Heilig Hart Parochie Maarssen 1885-1985', uitgave in eigen beheer, Maarssen 1985.

De jury van de Ariëns Prijs stelt zich voor

Iemand moet de kar trekken bij een initiatief. Bij verschillende diaconale Prijzen is de jury die trekker. Hetzelfde gebeurt bij de Ariëns Prijs voor Diaconie in het aartsbisdom Utrecht.

De jury is samengesteld uit mensen, die bewezen kennis en ervaring hebben rond het diaconale denken en doen in het aartsbisdom Utrecht. Deze jury heeft de Ariëns Prijs voor Diaconie 2022 in gang gezet, de voorgedragen initiatieven bezocht, dit unieke boekje samengesteld, en de dag van de feestelijke bekendmaking van de winnaars van de Ariëns

Prijs voor Diaconie op 22 oktober 2022 voorbereid. Het zijn Hub Crijsns, Herman Agterhoek, Lonneke Gunnink-van den Berg, Ellen Hogema, Jacqueline Meupelenberg, Hans Oldenhof, en Bennie Oude Maatman.

De jury als diaconaal kunstwerk

Hub Crijsns is vice-voorzitter van het Ariëns-Comité en voorzitter van de jury. Hij is eindredacteur van het tijdschrift 'Diaconie & Parochie' van het Officium Caritatis (voorheen Landelijk Katholiek Diaconaal

Beraad). "Door het bezoeken van de vele diaconale projecten en initiatieven in het aartsbisdom ervaar ik telkens weer hoezeer het lief hebben van mensen tegelijk God lief hebben is. Die liefde voor God en de medemens wordt van oudsher tot uitdrukking gebracht in de Werken van Barmhartigheid. We beoefenen die ook nu, voortdurend, in allerlei vormen en activiteiten. Creatief, spannend en inspirerend."

Herman Agterhoek:

"Wij zijn als christenen geroepen en gezonden om in deze wereld leerling en getuige van Jezus Christus te zijn. Dat zijn we als we oog hebben voor de mensen die Jezus in Zijn levenstestament, de Zaligspreekingen, bij name noemt. De armen, degene die nu honger lijden, die wenen en treuren, de zachtmoedigen, zij die beschimpt en uitgestoten worden omdat zij de gerechtigheid dienen. 'Van hen', zegt Hij, 'is Mijn koninkrijk'. In de projecten, in dit boek beschreven, verstaan gelovigen die zending. Ik herken mij in hen. Zij inspireren en bemoedigen mij." Want 'je moet het zien'."

Zes Ariëns Prijs publicaties en
plaquettes

Lonneke Gunnink-van den Berg is werkzaam als pastoraal werker in de parochies H. Kruis (Raalte e.o.) en H. Lebuinus (Deventer e.o.). "Het meest boeiende in mijn pastorale werk vind ik het samen op

weg gaan en met elkaar het verhaal delen; het kleine verhaal van ieder mens verbinden met het grote verhaal van God, die zich laat kennen als Ik-zal-er-zijn. Wanneer we in elkaar God kunnen bespeuren, versterkt dat wederzijds de menselijke waardigheid. Dat is de kracht van ons kerk-zijn in deze wereld."

Ellen Hogema is theoloog en docent Praktische Theologie aan de Fontys Hogeschool Theologie en Levensbeschouwing. "In het RK sociaal denken worden we aangezet te werken aan de beschaving van liefde. Die

bewerkstellig je met name door solidair te zijn met ieder mens. En vooral de mensen die, vaak tijdelijk, niet voor zichzelf kunnen opkomen. In iedere relatie moet sprake zijn van liefde, omdat je weet dat ieder mens, ook jijzelf, gebroken is. We maken allemaal momenten in het leven mee, waarin je de aandacht, geborgenheid en concrete ondersteuning nodig hebt van iemand anders. Die liefde heet Caritas."

Jacqueline Meupelenberg is werkzaam als pastoraal werker in de Heilige Pancratius Parochie Tubbergen. "Op het prikbord in mijn werkkamer prijkt de bijbeltekst: 'Jullie zijn het licht der wereld. Jullie zijn het zout der aarde'. Licht en zout zijn voor je medemens, dat zie ik terug in al die prachtige inzendingen voor de Ariëns Prijs. Dat is in Gods naam doen. Dat is werken met en door de heilige Geest om zo het geloof in al haar facetten handen en voeten te geven."

Hans Oldenhof is na 32 jaar basispastoraat en ruim 2 jaar als diocesaan diaconaal werker met pensioen. "Ik ben steeds weer onder de indruk van wat de Geest tot stand brengt in en tussen mensen, binnen en buiten de kerken. In mijn eigen

leven probeer ik maatschappelijke inzet en contemplatie met elkaar te verbinden. Ik daag ook anderen daartoe uit. Inspiratie ontleent ik aan de Franciscaanse Beweging."

Bennie Oude Maatman is als vrijwilliger in Oldenzaal erg betrokken bij het wel en wee van de medemens die het alleen niet meer redt. "Als penningmeester van de Caritas, met veel aandacht voor eenzaamheid, en vrijwilliger van het Sociaal Team Armoedepreventie zie ik de noden van onze medemens en zeker die van de Kinderarmoede van zeer dichtbij. Ik ben erg blij dat wij zoveel mensen kunnen helpen. De veelheid aan aangeboden initiatieven waar het welbevinden van de vragende medemens centraal staat heeft mij positief verrast. Dit geeft onze samenleving de inspiratie om in de geest van Alphons Ariëns, in saamhorigheid en met respect naar elkaar, inhoud aan het leven te geven."

"Wij moeten ten eerste onze tijd trachten te begrijpen. Wanneer ik wij zeg, dan bedoel ik niet alleen de geestelijken, maar evenzeer de leken, en wel de leken van elke rang en stand. Als kinderen van een Kerk en burgers van een staat hebben wij allen onze persoonlijke dienstplicht te vervullen. Gij hebt natuurlijk, evenals ik, een afkeer van het vis noch vlees zijn. Welnu, het eerste dat wij te doen hebben, is onze tijd leren begrijpen. Het kan ons niets baten dat wij de geest en de gewoonten van de zestiende eeuw kenen. De zestiende eeuw is voorbij. Als wij als goede katholieken vruchtbaar willen werken voor onze eeuw en onze tijdgenoten, laten wij dan zorgen onze tijd en zijn strevingen te begrijpen. Laten wij onbevangen de nieuwe tijd onder ogen zien, ons oordeel van het vooroordeel, en de kern van de zaken van de bijzaken ontdoen. Aan beide zijden is wel eens gezondigd, daar zijn wij mensen voor. Laat ons de mantel van de liefde er overheen werpen en, het goede in elkaar waardierend, eendrachtig voortgaan."

Alphons Ariëns, toespraak voor de Katholieke Kring te Amersfoort, 23 juni 1895

Hub Crijs

Publieksprijs Ariëns Prijs voor Diaconie 2022

Het Aartsbisdom Utrecht reikt om de drie jaar de Ariëns Prijs voor Diaconie uit aan een diaconale activiteit. In 2016 en 2019 is een Publieksprijs uitgereikt, en dit jaar weer.

Publieksprijs

In 2016 heeft de jury de Publieksprijs Ariëns Prijs voor Diaconie ingesteld. Het resultaat of de keuze komt tot stand doordat mensen kunnen stemmen op hun favoriet uit de dertig genomineerden. Van elk project of diaconaal initiatief is een korte beschrijving gemaakt, vergezeld door een foto. Die bestanden zijn geplaatst op de toenmalige website van de Diocesane Kerkelijke Caritas Instelling aartsbisdom Utrecht. Er is een pagina om naar het overzicht te gaan en een pagina om te stemmen. Stemmers klikken op het bolletje voor het project van hun keuze. Na elke stem is een overzicht van alle stemmen beschikbaar.

Publieksprijs 2016

Het idee om de achterbannen van de dertig genomineerde diaconale in initiatieven te laten stemmen op hun favoriet bleek een groot succes. Bijna 3.000 mensen hebben gebruik gemaakt van deze mogelijkheid tot stemmen, terwijl meer dan 10.000 bezoekers de dertig projecten hebben bekeken. Er is op de site een stevige strijd ontbrandt, die tenslotte is beslist in een afgetekende top-vijf. Nummer twee werd de Franciscushof moestuin inloophuis Tiel (15%, 451 Votes) en de Werkgroep Friersdale -Eemnes (25%, 732 stemmen) ontving de Publieksprijs 2016.

Publieksprijs 2019

Op 1 juni 2019 ging de stempoll open op de website van de DKCI en wat er toen gebeurde

was geweldig. In juni bezochten ruim 17.000 mensen de website om de projecten te bekijken, op 3 juni zelfs bijna 2.500 bezoekers

op een dag. Uiteindelijk hebben vanaf 1 juni tot en met het sluiten van de stempoll op 10 oktober 41.000 mensen onze website bezocht en hebben uiteindelijk 6.550 mensen gestemd. En wat was het mooi om te zien hoe een nek aan nek race ontstond tussen de nummer twee, Franciscustafel Apeldoorn (19%, 1.224 stemmen) en de winnaar: Kears unne mekaar Vasse (27%, 1.743 stemmen). Zij ontvingen de Publieksprijs.

Publieksprijs 2022

Er kan een spannende strijd uitbreken tussen de achterbannen van de vijftientig genomineerde initiatieven. De stemwijzer staat op de website van het aartsbisdom Utrecht. Sommigen hebben grote achterbannen, die flink stemmen. Anderen doen het bescheiden, en bouwen voort aan hun aantal. Alle stemmen zijn een teken dat de genomineerden een sterk betrokken achterban hebben. Half oktober sluiten de stemlijnen en op 22 oktober zal blijken wie de Publieksprijs Ariëns Prijs 2022 krijgt uitgereikt.

<https://www.aartsbisdom.nl/home/diaconie/ariens-prijs-diaconie/ariensprijs2022/>

Bennie Oude Maatman

PCI St. Jacobus de Meerdere Enschede

Steun de medemens: doneer je statiegeldbon voor een kerstpakket

Hoe simpel kan het zijn? Er is bij de plaatselijke supermarkt een actie om zegels te sparen voor een boodschappenpakket. Je begint er aan en weet de zegels voor één pakket bij elkaar te krijgen. Dit smaakt naar meer.

Het jaar erop ga je iets fanatieker te werk en je weet meer pakketten te verzamelen; maar je hebt deze zelf niet nodig. Je gaat op zoek naar gezinnen die het wel nodig hebben. Weer een jaar later wordt het een groter succes. Je weet zegels te verzamelen voor wel tien boodschappenpakketten en je hebt hiervoor ook adressen, die dit extra pakket goed kunnen gebruiken. Dan wordt de plaatselijke supermarkt overgenomen door een grotere keten en stopt de zegelactie. Je probeert voor de tien gezinnen iets te regelen. Het moment waarop de PCI Jacobus de Meerdere uit Enschede in beeld komt.

Kerstactie

Honoré de Beer en Edwin Seinen praten vol enthousiasme als we het over deze Kerstactie hebben. Honoré heeft een hele map met informatie klaarliggen om te verhalen over deze actie. Hij is ook de trekker van deze actie vanuit de Caritas Enschede. Het is begin 2019 als Caritas deze actie overneemt van de mevrouw met haar tien adressen waar zij boodschappenpakketten bezorgde. Het verzamelen van zegels voor boodschappenpakketten lijkt geen stevige basis te zijn. Samen wordt besloten om te gaan voor het inzamelen van statiegeldbonnen. Dit lijkt meer zekerheid te bieden. Een plan van aanpak wordt gemaakt; niet meer dan een half A4-tje. Honoré begint te pionieren.

Statiegeldbonnen inzamelen

Honoré stapt op de fiets en gaat supermarkten bezoeken. Hij probeert in gesprek te komen met de bedrijfsleiders. Dit lukt. Het eerste jaar (2019) kan hij afspraken maken met een aantal supermarkten van een grote winkelketen. Onverwacht krijgt men te maken met concurrentie. Ook bv. de Voedselbank tuigt een soortgelijke actie regelmatig op. Desondanks krijgt hij toestemming om gedurende de laatste drie maanden van het jaar een pamflet op te hangen met een uitleg over en het doel van deze actie. Het lukt. Het wordt een groot succes. Er wordt geld ingezameld voor 90 boodschappenpakketten van € 30,-. Men gaat aan de slag om pakketten samen te stellen, bestaande uit een deel "lekkers" en een deel voedzaam zoals broodjes, soep, rijst, enzovoorts. Ook worden er uit het eigen bestand en die van stichting Leergeld 90 adressen verzameld

Zo zien duizend kerstpakketten er uit

waar de pakketten naar toe gebracht zullen worden. Edwin begint vrijwilligers om zich heen te verzamelen die op de laatste zaterdag voor Kerstmis de pakketten gaan bezorgen: 8 tot 10 pakketten per vrijwilliger. Het is een groot succes. De ontvangers zijn superblij, de bezorgers natuurlijk ook. Bij de ontvangers is het een feest om gezamenlijk een "ouderwets" Kerstpakket uit te pakken. De basis voor verdere actie is gelegd.

Kerstpakkettenactie

In 2020 wordt alles nog iets professioneler aangepakt. Ook sponsors worden toegelaten. Eén sponsor wil het ingezamelde bedrag aan statiegeldbonnen verdubbelen. Er werd voor bijna € 1.800,- aan statiegeldbonnen ingezameld. Hierdoor is het mogelijk om 231 adressen van een pakket te voorzien. Het zoeken naar bezorgadressen wordt complexer, maar lukt dit jaar ook. De uitdaging voor Edwin om voldoende bezorgers te vinden wordt groter. Gelukkig slaagt hij hierin met lof. Bij het bepalen van de bezorgadressen wordt er rekening mee gehouden dat er een redelijke verdeling plaatsvindt over de wijken, zodat Honoré bij zijn eerstvolgend bezoek aan de bedrijfsleider van de supermarkt kan aangeven hoeveel pakketten er in "zijn" wijk bezorgd zijn.

Stedelijke kerstactie

In 2021 wordt dit initiatief nog verder uitgebreid. Alle grote supermarktketens doen mee. Ook digitaal inzamelen is inmiddels in de supermarktwereld geïntroduceerd. Het gevolg is wel dat de concurrentie van landelijk opererende goede doelen organisaties toeneemt. Ook worden er door de supermarkten aanvullende eisen gesteld. Eén keten wil dat het bedrag wekelijks

wordt opgehaald, waarbij in het bijzijn van de bedrijfsleider en Honoré de kasstaat wordt opgemaakt en ondertekend. Gelukkig krijgt Honoré hierbij ondersteuning van meerdere mensen. Het wordt in 2021 door de gezamenlijke inspanning een groot succes. Meer dan € 4.000,- wordt er aan statiegeldbonnen ingezameld bij 13 supermarkten. Ook weet de Caritas voor ruim € 4.000,- sponsors te vinden. Het vinden van bezorgadressen gaat nu ook anders. De wijkcoaches weten als geen ander waar mensen leven aan de 'zijkant' van de samenleving. De wijkcoaches leveren 325 adressen aan.

Inmiddels wordt er ook samengewerkt met de diaconie van de Protestantse Gemeente Enschede, die o.m. een bedrag doneert en mee helpt bij de bezorging. De organisatie groeit door blijvend succes. Gelukkig in deze tijd is er een Jumbo filiaalhouder, die beschikt over een groot magazijn en een goed hart. Samen met hem worden de "gezonde" boodschappenpakketten met korting samengesteld, mag het magazijn als uitvalsbasis gebruikt worden voor de groep bezorgers van Edwin en gedenkt hij alle bezorgers met een Kerststol. Ongeveer 1.000 inwoners in Enschede kunnen tijdens Kerst onverwacht iets lekkers eten. Uitingen van deze actie worden gedaan via de huis aan huis bladen en het kerkblad.

Basis voor dit succes is emotie

Door supermarkten enthousiast te benaderen en mee te laten denken creëert men draagvlak. Door afspraken na te komen ontstaat continuïteit. Alle betrokkenen vinden het een eer mee te mogen doen aan deze actie. Het afgeven van een pakket is vaak erg emotioneel. De ontvangers zijn superblij. De initiatiefnemers zijn trots.

"Duizend inwoners
van Enschede krijgen
een kerstpakket"

<https://caritasenschede.nl/>

Herman Agterhoek

Voedsel- en Kledingactie Hengelo

“Hongerigen voeden en naakten kleden”

Op zaterdag 16 oktober 2021 vond in de geloofsgemeenschappen van de Goede Herder parochie en bij de Syrisch Orthodoxe kerk in Hengelo voor het eerst een gecombineerde inzamelingsactie plaats voor voeding en kleding.

De jaarlijkse najaars SAM kledinginzameling en de voedselinzameling ten behoeve van de Voedselbank Midden Twente zijn gecombineerd. Ben Bokseveld van de Caritas van de Goede Herder parochie en Han Eulderink van de Voedselbank doen het verhaal.

Actie rond voedsel en kleding

In de kerken zamelt men op speciale momenten in het jaar al langer voedsel in. Caritas doneert daarbij een gift. In coronatijd lagen dit soort activiteiten stil. De Caritas, die een nieuw bestuur heeft en naamsbekendheid zoekt, bedacht deze gecombineerde actie. Zo hoopt ze toegankelijk te worden voor mensen die hulp nodig hebben, en de achterban wat te verbreden.

Voor de voedselinzameling benaderde men vrijwilligers van de geloofsgemeenschappen en jongeren uit het M25 project. Pastor Ria Doornbusch begeleidt hen. Zij lezen in het Evangelie volgens Mattheus, hoofdstuk 25, over concrete daden van barmhartigheid. Vervolgens gaan zij op zoek naar plekken waar mensen zijn die van hulp van anderen afhankelijk zijn. Deze actie biedt hen een concreet handvat om de ‘hongerigen te voeden en de naakten te kleden’. “Dit soort acties werkt naar twee kanten”, zegt Ben Bokseveld. “Zowel wie hulp nodig heeft, als wie dit werk financieel

wil ondersteunen, weten je zo te vinden. Ze krijgen te zien wie je bent en wat je doet”. Soms leidt een vraag om ondersteuning er toe dat iemand toe geleid wordt naar een professionele hulporganisatie. Zo kon een gehandicapt iemand met de juiste hulp verhuizen van een flat zonder lift naar een aangepaste woning. En het begon allemaal met een vraag om financiële hulp voor lichaamsverzorgingsmateriaal van haar tienerdochter.

De Caritas was al eerder actief op het gebied van Voedselacties. De huidige Voedselbank is zelfs uit de Caritas voortgekomen. De samenwerking bij deze inzamelingsactie is goed bevallen. Dat vraagt om een vervolg. Men wil dan weer een beroep doen op vrijwilligers uit de geloofsgemeenschappen en op jongeren.

Acties voor de Voedselbank

Tussen Sinterklaas en Kerstmis zamelt de Voedselbank bij enkele grote supermarkten voedsel in. Dat heeft hen de laatste keer meer dan 300 kratten voedsel opgeleverd. De Voedselbank is gehouden aan de (verscherpte) regelgeving rond het houden van voedsel. “Het streven is dat onze Voedselbank Midden Twente kwalitatief hoogwaardig voedsel verstrekt”, zegt Han Eulderink. “Het is al een schande dat veel

“Ze krijgen te zien
wie je bent en
wat je doet”

Giften van de Caritas aan de Voedselbank

samenwerking met alle r.k. basisscholen. En de organisatoren willen op de basisscholen middels een project het bewustzijn van armoede vergroten. De Caritas heeft een vaste rubriek in het parochieblad ‘De Samenloop’. Door deze en andere p.r. merkt men dat de bekendheid groeit. Zowel de Voedselbank als de parochie merken dat de vraag om

hulp de laatste tijd sterk is toegenomen. Onder andere vanwege de sterk gestegen energie kosten staat velen het water aan de lippen. Ben Bokseveld en Han Eulderink zijn verrast door het enthousiasme en de inzet van de jonge mensen. Zo kwam een meisje op de fiets vanuit een omliggend dorp naar de kerk om te helpen bij de inzameling. Na afloop moest ze meteen weer weg omdat ze nog moest voetballen. Ook de manier waarop jongeren omgingen met de mensen die eten of kleding kwamen doneren heeft hen getroffen en ontroerd. Dat ging vol overgave en dankbaarheid.

mensen op deze voorziening zijn aangewezen. Dan moeten wij zorgen dat ons aanbod zo goed mogelijk is.” “Deze actie is een diaconale actie omdat de kerken compassie tonen met wie door Jezus ‘de minsten van de Mijnen’ worden genoemd. Jong en oud zijn hierin actief. Men ontmoet en inspireert elkaar. Met name jonge mensen ontdekken hoe groot de armoede is in hun eigen stad. Dat is leerzaam en confronterend tegelijk.”

De Voedselbank ontvangt ongeveer de helft van wat men nodig heeft aan financiën van de drie omliggende gemeenten. De rest moet men zelf bij elkaar sprokkelen. Caritas ondersteunt het werk van de Voedselbank met een gift en met publiciteit. De laatste tijd komt een nieuwe groep ‘klanten’ naar de Voedselbank. In de coronacrisis hebben nogal wat mensen door verlies van werk, of sluiting van hun bedrijf een grote armoedeval gemaakt. Binnen korte tijd vielen ze terug naar bijstandsniveau. Dat was aanpassen, zowel financieel als sociaal.

Kerken en anderen doen mee

De Voedsel- en Kledingactie is hoofdzakelijk een actie van de R.K. parochie de Goede Herder en de Syrisch Orthodoxe kerk. Een van r.k. basisscholen van Hengelo heeft een eigen inzamelingsactie gehouden. Nu zoekt men naar

hulp de laatste tijd sterk is toegenomen. Onder andere vanwege de sterk gestegen energie kosten staat velen het water aan de lippen. Ben Bokseveld en Han Eulderink zijn verrast door het enthousiasme en de inzet van de jonge mensen. Zo kwam een meisje op de fiets vanuit een omliggend dorp naar de kerk om te helpen bij de inzameling. Na afloop moest ze meteen weer weg omdat ze nog moest voetballen. Ook de manier waarop jongeren omgingen met de mensen die eten of kleding kwamen doneren heeft hen getroffen en ontroerd. Dat ging vol overgave en dankbaarheid.

Samenwerken loont

Deze actie is een aanrader. Vooral de samenwerking van de Caritas en de Voedselbank. Je betreft mensen bij de actie, zonder dat je ze meteen vastlegt. Je doet iets voor een ander, en dat doet ook iets met jezelf. Het is een wederkerig gebeuren. De Caritas wil de komende tijd inzetten op het bereiken en binden van een nieuw type vrijwilliger. Iemand die wel iets wil doen voor een betere wereld, maar zich niet direct voor langere tijd wil vastleggen. De p.r. rond de actie was goed. De regionale radio heeft er aandacht aan besteed evenals de regionale en plaatselijke pers. De p.r.-kanalen van de samenwerkende instanties zijn gebruikt.

<https://www.degoedeherderhengelo.nl/caritas/>

Hans Oldenhof

Vincentiushuis Groenlo

“Het jaar van een belangrijke doorstart”

Vincentius is een begrip in Groenlo en wijde omgeving, zeg maar het oostelijk deel van de Achterhoek. Er worden al jaren met een kleine vrachtauto tweedehands goederen opgehaald.

Deze werden tot voor kort verkocht in een ruimte van 350 m² aan de Oranjestraat. Hierbij waren zo'n 65 vrijwilligers betrokken. Jaarlijks bracht dat na aftrek van de kosten zo'n 65.000 euro (!) op, dat werd besteed aan noodhulp voor de armen die men ontmoette, en aan allerlei goede doelen in de regio en in het buitenland. Ook was er nauw contact met verwante organisaties, zoals Schuldhulp Op Maat, een maaltijdproject, een formulierenbrigade, de PCI en een Ziekenomroep. Er is een 'gewone' kringloopwinkel in Groenlo: 'Aktief'. Die werkt in zoverre anders dat de opbrengst meer gestoken wordt in de kosten van beroepskrachten, die mensen coachen met afstand tot de arbeidsmarkt. Ook een goed doel, maar een andere opzet en een andere sfeer.

Vincentiusvereniging

Vincentius is van huis uit katholiek (sinds de oprichting in 1853), wordt helemaal door vrijwilligers gerund en er worden alleen verkoopbare goederen ingezameld. Het verzachten van armoede en eenzaamheid staan centraal. Daarin

worden de vier pijlers van het katholiek sociaal denken zichtbaar: menselijke waardigheid (arm en rijk, iedereen gelijkwaardig), inzet voor het algemeen belang (de gemeenschap opbouwen en het milieu dienen met recycling en energie-neutraal werken), solidariteit (de arme wordt rechtgedaan en geholpen) en subsidiariteit (doe als burgers wat je zelf kunt in georganiseerd verband en vraag alleen hulp aan de overheid als het nodig is).

Het bestuur droomde al jaren van een groter pand met een modernere uitstraling en op een betere locatie, waardoor de omzet in de winkel zou kunnen worden vergroot en verwante organisaties een goede plek zouden kunnen krijgen onder hetzelfde dak. In 2015 werd een eerste plan gemaakt. Men hoopte toen de door de parochie afgestoten Mariakerk te kunnen kopen, maar dat ging uiteindelijk niet door. In 2018 kwam een oude garage aan de Ruurloseweg in beeld. Daarvoor werd een uitgebreid projectplan geschreven en een begroting opgemaakt. Het pand zou twee ton kosten; een vriendenprijs gezien de oppervlakte van 1.150 m² plus een ruime parkeerplaats. Er moest wel heel veel aan worden verbouwd. De totale kosten van het project werden op ruim negen ton begroot. Zou dat niet een te grote gok worden? Er waren

Het Vincentiushuis Groenlo en de gerenoveerde vrachtauto

tegenstemmen. Het bestuur wilde ook niet vast komen te zitten aan te hoge vaste lasten. En de vrijwilligers zijn gemiddeld boven de 70. Kun je daarop bouwen?

Een vernieuwd gebouw

Uiteindelijk werd begin 2020 de knoop doorgehakt. Er waren al veel toezeggingen van de Provincie, het Europees Ontwikkelingsfonds (via de Gemeente), het VSB- en het Oranjefonds, De Rabobank, Sobriëtas, de Stichting Doen en anderen. De PCI van de Paulus en de naburige Ludgerparochie wilden een flink bedrag lenen. Ook waren er donaties van mensen uit Groenlo en omgeving, die de Vincentius vereniging en haar werk een goed hart toedragen. Toen is de bal echt gaan rollen en bleek hoeveel draagvlak Vincentius heeft onder de bevolking, inclusief de ondernemers. Er werd flink op kosten bespaard door hergebruik van tweedehands materialen. Uit een te slopen fabriek konden gratis een heel systeemplafond, automatische schuifdeuren, gewone deuren, brandblussers en nog meer opgehaald worden. Een personen- en goederenlift kon tegen een gering bedrag worden overgenomen van een particulier. Daarnaast is er door een dertigtal vrijwilligers driekwart jaar ontworpen, gesloopt, getimmerd, geconstrueerd, geschilderd, bestraat en verfreesd met heel veel werkplezier. Door het gebruik van tweedehands materialen en door het enorme aantal vrijwilligersuren werd voor meer dan 100.000 euro bespaard en konden tegenvallers met gemak worden opgevangen. De PCI-lening bleek niet eens nodig.

Prachtig gebouw

Het pand ziet er nu uit als nieuw, met een fraaie entree met ontvangstbalie, een zeer grote met

licht overgoten verkoopruimte, een grote ruimte voor opslag en reparatie, een moderne keuken, een grote inloopruimte met koffie en thee, een vergaderruimte en een aparte ruimte voor de ziekenomroep. Er is vloerverwarming en er zijn verwarmingspanelen in het systeemplafond. Het aantal vrijwilligers is gestegen naar 85. Als er vrijwilligers afvallen door ziekte of een hoge leeftijd staan nieuwe pasgepensioneerden klaar. Want in

zo'n mooie accommodatie voor zulke goede doelen wil je graag werken.

Door Corona viel de winst in 2021 lager uit: € 53.000,-. Men verwacht in de toekomst een verdubbeling van dit bedrag. Door de moderne uitstraling zullen veel meer mensen de weg naar de winkel weten te vinden. Het gegeven dat allerlei verwante

organisaties nu onder één dak huizen zorgt zeker voor kruisbestuiving. Zo is er een inloop voor mensen die wat moeite hebben om mee te doen in de maatschappij, met betaalde krachten van de gemeente, in de inloopruimte neergestreken.

Goede doelen

Om een beeld te geven waar de winst van 2021 naartoe ging in euro's: 7.784 voor vouchers voor mensen met een kleine beurs, 3.000 voor aan hen gegeven goederen en geld, 6.600 aan verstrekte leningen, 6.340 voor kerstpakketten, 4.380 voor hulpverleningsprojecten en 25.000 aan goederen voor een zusterorganisatie in Polen. Recent is besloten een lading bedden te vervoeren naar Roemenië, bestemd voor de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne. Wat een moed en wat een vooruitziende blik hebben de Vincentianen gehad! Vincentius: een veelzijdige, flexibele en voor de armen en eenzamen betrouwbare organisatie, waar de parochie en de burgerlijke gemeente trots op zijn.

Vincentius: een
veelzijdige, flexibele
en betrouwbare
organisatie

<http://www.vincentiusgroenlo.nl/>

Jacqueline Meupelenberg

PCI H. Plechelmus Oldenzaal

“Alleen kun je niets, samen kun je heel veel”

Aandacht voor de mens tijdens corona

Aandacht schenken aan je medemens tijdens de coronapandemie, hoe doe je dat? Deze vraag bleef door de hoofden spelen van de bestuursleden Els Horsthuis, Jan de Gunst en Bennie Oude Maatman van de PCI H. Plechelmus parochie Oldenzaal.

De vele coronabesmettingen, de quarantaine verplichtingen, de mondkapjesplicht, het niet meer een spontaan een bezoekje kunnen afleggen, niet meer naar het parochiecentrum voor een kop koffie, geen dagelijkse inloop meer en zelfs een avondklok waaraan men zich moest houden. Dit alles had, zo zagen Bennie, Jan en Els, grote gevolgen voor zowel jong als oud.

Hoe contact te maken in coronatijd?

De PCI wil vanuit christelijke overtuiging gestalte geven aan de opdracht van de Kerk om dienstbaar te zijn aan de samenleving. Hierbij wordt aandacht geschonken aan concrete noden van mensen en/of groepen. De PCI wil daarmee bij dragen aan de sociale rechtvaardigheid. De PCI staat midden in

de samenleving en stimuleert en motiveert anderen om actief die nood te verhelpen of te verlichten. Maar hoe doe je dat nu concreet, als door de corona beperkingen de samenleving op slot zit?

Toen Els, Jan en Bennie van vele mensen hoorden hoeveel moeite zij persoonlijk hadden met de gehele situatie en hoe de eenzaamheid bij velen toenam doordat zij niemand meer zagen, alsmede hoe ongrijpbaar deze situatie voor velen aanvoelde, ontstond de idee om als PCI, op de een of andere manier aandacht schenken aan al die mensen, die het ten gevolge van de pandemie moeilijk hadden. Al brainstormend kwamen ze vervolgens in de coronaperiode tot een zestal acties, waarbij steeds een andere doelgroep centraal stond.

Aandacht voor de medemens

In April 2020 werd de eerste actie op touw gezet. Er werden 400 puzzelboekjes aan ouderen rondom zorgcentra en aan mensen met een kleine beurs uitgedeeld. Men deed dit in samenwerking met diverse zorgorganisaties en Impuls, de Oldenzaalse welzijnsorganisatie. Rond Moederdag werden er in

Caritas bestuur Jan, Els en Bennie

samenwerking met de Zonnebloem en het ouderencontact 325 doosjes Merci uitgereikt aan moeders op leeftijd.

Rond Vaderdag werden 225 vaders op leeftijd verblijd met een boekje over Twentse wijsheden en gezegden.

Omdat de jaarlijkse ontmoetingsdag vanuit de parochie georganiseerd, door corona kwam te vervallen werden er in plaats daarvan

550 boekjes 'Vijgjes op weg naar

Kerstmis 2020' aan een deel

van de betrokken 75-plussers

uitgedeeld. Deze actie vond

plaats in samenwerking met

het parochiebestuur van de RK

parochie H. Plechelmus.

Ruim 330 wijkverplegenden

en wijkverzorgenden met het

dienstaanbod vanuit het welzijns-

werk werden verrast met een

chocoladepakketje.

Ook het primair onderwijs

werd niet vergeten. Er werden

440 'vergeet me nietjes' uitgedeeld aan

onderwijzend personeel. Medewerkers op

scholen waren geraakt door het feit dat er ook

aan hen was gedacht. Dat deed hen zichtbaar

goed. Tevens was er bij dit initiatief een

verwijzing naar het project 'motiveren bewegen

en gezonde voeding', dat op scholen wordt

uitgerold, in het kader van kinderarmoede.

Ook werkte de PCI met diverse organisaties

samen om stille armoede tegen te gaan. Tijdens

de pandemie hebben honderd mensen, die

vanwege stille armoede wel een steuntje in de

rug konden gebruiken, een bon van tien euro

ontvangen. Dit geldt tevens voor 160 cliënten

van de voedselbank. Zij werden verblijd met

een pakket persoonlijke verzorgingsartikelen.

De doelstelling van de PCI 'Aandacht voor

de medemens in deze lastige Coronatijd' was

daarmee geslaagd.

Alleen kun je niets, samen kun je veel

Jan de Gunst geeft aan dat de actie "Alleen

kun je niets, samen kun je veel" aanvullend

was op de al bestaande voorzieningen,

die waren getroffen. We verlenen als PCI

incidenteel noodhulp aan mensen in nood

en we kunnen mensen doorverwijzen naar

andere instanties. Het gaat om verbinden, ik

kan het niet alleen, daar is een heel bestuur bij

nodig. Bij het verlenen van de hulp

wordt niet gekeken naar kerkelijke

achtergrond, maar alleen naar de

nood van de mens. Els en Bennie

vertellen enthousiast dat de acties

zeer gewaardeerd werden. 'Ga zo

door,' kreeg men met regelmaat

te horen van diverse betrokkenen

maar ook: 'Wat mooi dat jullie aan

ons denken.' En dat doen zij ook,

op allerlei manieren.

Het enthousiasme waarmee

Els, Bennie en Jan vertellen, hun

gedrevenheid hebben ze alle drie

niet van een vreemde. Ieder op hun eigen

manier hebben ze dit van huis uit meegekregen.

Het christelijke geloof, je verantwoordelijk

voelen voor de ander die in nood verkeert, zo

vertellen zij, maakt dat de PCI als het ware een

verlengstuk is van je gezin, van je familie. Alles

wat zij doen, wordt gedaan uit dienstbaarheid

en met respect voor hun medemens.

Dat het mes van de PCI met deze acties in

coronatijd aan twee kanten sneed was mooi

meegenomen, omdat juist door de acties die

de PCI op touw zette meer naamsbekendheid

kreeg en zo de kerk een nog duidelijker plek

kreeg in de samenleving. Samen kunnen ze

goed terugkijken op de acties. Toch hopen alle

drie dat de pandemie binnenkort voorbij is, dat

de laatste maatregelen niet meer nodig zijn en

mensen elkaar weer op de oude vertrouwde

wijze kunnen ontmoeten.

“We verlenen

als PCI

incidenteel

noodhulp aan

mensen in nood”

<https://www.plechelmus-parochie.nl/home/parochiele-caritas-instelling/>

Lonneke Gunnink-van den Berg

PCI H. Plechelmus Oldenzaal

Kinderarmoede: Motiveren tot bewegen en gezonde voeding

De initiatiefnemer van het project 'Kinderarmoede: Motiveren tot bewegen en gezonde voeding' is een bevlogen mens met een ideaal, namelijk kinderen uit de armoede halen en hen brengen naar leven in welbevinden en met zelfbeslissingsrecht.

Bennie Oude Maatman onderbouwt zijn ideaal met cijfers. Hij weet precies de situatie van kinderen in Oldenzaal. Hoeveel kinderen in armoede leven, hoeveel jongeren gebruik maken van jeugdhulpvoorzieningen. Wat dit voor gevolgen heeft. Kinderen worden gepest. Kinderen hebben overgewicht en een lagere weerbaarheid. Gemiddeld groeien twee kinderen per klas op in armoede. Het onderwijs zelf pakt dit niet op. Leerkrachten hebben er de tijd niet voor. Er moet al zoveel gedaan worden. Bennie begrijpt dit en veroordeelt dit niet. Het is wel schrijnend. Wil je hier iets aan doen, dan zul je in gesprek moeten met de ouders.

Anti-armoede beweging

"In Oldenzaal is de anti-armoede-kant redelijk georganiseerd. In 'Ons Gebouw' is alles verzameld wat met armoedebestrijding en armoedepreventie van doen heeft. Van de noodhulpvoorziening

(Stichting Armoedebestrijding waarin alle geloven samenwerken) tot de Voedselbank, van de kledingbank tot het Repaircafé en van de huisraadbank tot Stichting Leergeld. Het sociaal team (armoedeloket) doet één intake, zodat mensen maar één keer alles op tafel hoeven te leggen."

Bennie is actief in de caritas. Hij is ook actief voor de wandelvierdaagse. In Oldenzaal

worden alleen korte afstanden gelopen: de afstand van vijf à zes kilometer en de afstand van tien à twaalf kilometer. Zodoende kunnen juist kinderen mee doen. Volgend jaar is er een jubileumeditie. De gevraagde vrijwillige bijdrage wordt opzij gezet en ingezet voor kinderen in armoede. In deze wandelvierdaagse komen enkele aspecten samen, die de basis vormen van Bennies inzet voor dit project. Hij heeft ook teleurstellingen ervaren. Er was een enquête uitgezet om meer te weten te komen over eenzaamheid en armoede onder ouders, maar er kwamen vrijwel geen reacties. Toen besloot

hij het aan de beginkant van het leven te zoeken: "Ik begin nog voor ze geboren zijn". Als het lukt kinderen een zo normaal mogelijk leven te geven, dan kunnen ze hier zo'n 80 tot 90 jaar van profiteren. "Daar wil ik mijn energie in stoppen."

Fitcoin als instrument

Bennie bedacht wat hij zelf zou kunnen doen. Hij probeert kinderen aan te zetten tot meer bewegen en gezonde voeding te eten. Uit Eindhoven nam hij het idee van de Fitcoin over. De Fitcoin is een app op de smartphone, waarmee de uitgevoerde hoeveelheid bewegingsitems kan worden vastgelegd. Daardoor wordt bewegen beloond. Dat wordt

*"Mensen positief
stimuleren, dat is
de kunst"*

*Kinderen bewegen graag in een
stimulerende omgeving*

omgezet in een geldwaarde, waar bijvoorbeeld gezonde voeding mee gekocht kan worden. Er kan ook gekozen worden voor het deelnemen aan een culturele activiteit of een sportactiviteit. Voor het invoeren van de Fitcoin moeten fondsen en sponsors worden aangeschreven om de financiële waardering achter die Fitcoin ingevuld te krijgen. Mensen positief stimuleren, dat is de kunst.

Naar Bennies idee ligt er te veel ongezond voedsel voor het grijpen. Ongezond voedsel dat ook goedkoper is dan gezond voedsel. Als supermarkten mee zouden willen werken aan het idee van de Fitcoin, dan zijn mensen die Fitcoins gespaard hebben genegen dit voedsel te kopen. Ze zullen bewust bezig gaan om dat voedsel te bereiden en er meer tijd aan besteden. Dat zullen ze dan graag aan tafel opeten en daardoor weg blijven van (het hangen voor) de televisie. Zo snijdt het mes aan twee kanten. Een goed gesprek en lekker eten.

Stress verlagen

Kinderen in armoede leven vaak in complexe gezinnen, waar (te) veel deskundigen rondlopen. Haal die deskundigen weg en laat dat door één contactpersoon doen. Dat geeft rust. Zo is hij ook van mening, dat de nadruk niet zo moet worden gelegd op schuldsanering. Kinderen voelen haarfijn de stress in een gezin. Schuldsanering geeft veel stress. Wanneer je de schulden bij mensen weghaalt - dat is iets anders dan schulden kwijtschelden - haal je de druk weg en kunnen mensen zich bezig houden met waar het om gaat: actief zijn in de maatschappij. Werken geeft mensen hun waardigheid terug. Als de stress weg is stijgt ook het IQ weer. Onderzoek heeft aangetoond dat mensen in stress, in schulden een lager IQ ontwikkelen. Als kinderen in armoede moeten leven is geld slechts één aspect, maar het heeft effect op het hele leven van een kind, want dat wordt gevormd vanaf negen maanden voor de geboorte tot vier jaar. Het zou prachtig zijn iets bij te dragen aan het geven van zelfbeslissingsrecht en welbevinden aan deze jonge levens, die nog een hele toekomst voor zich hebben. Hun weerbaarheid wordt op die manier beter en daardoor worden ook de ouders meer weerbaar. Zo zullen hun ouders bijvoorbeeld eveneens aan sport doen. En uiteindelijk zal iemand, die zich prettig voelt, ook wat voor een ander doen. Zo is de cirkel rond en snijdt het mes aan twee kanten.

Creëren van draagvlak

Het plan ligt er en met een plan kun je geld genereren. Hopelijk is het tegen de tijd van de Ariëns Prijs uitreiking zover, dat het project van start is gegaan. Het zou mooi zijn als Bennie in ieder geval binnenkort al ergens van start kan gaan met een pilot, bijvoorbeeld in een van de Oldenzaalse wijken. Idealen zijn er om waar te maken.

<https://www.plechelmus-parochie.nl/home/parochiele-caritas-instelling/>

Jacqueline Meupelenberg

M25 St. Jorisparochie Almelo

“Je beter kunnen inleven in de ander”

Langzaam maar zeker loopt het tienerhok van M25 vol. Ella, Veronique, Samantha, Joshua, Arjan, Michel, Suemaya, Laura en Marloes vertellen over M25. De tienergroep voor meisjes en jongens van 12 tot 16 jaar.

Het zijn tieners die het geloof handen en voeten te geven. De tienergroep heet M25 (*M-twenty-five*), naar het evangelie van Mattheüs 25, waarin de werken van barmhartigheid staan beschreven.

Als jongeren samen geloven is fijn

Marloes vertelt hoe waardevol ze het vindt om samen te komen met een groep jonge gelovigen. “Als jongere zie je niet veel tieners en jongeren in de kerk. Het lijkt dan alsof je als jongere alleen gelooft terwijl dat niet zo is. Daarom is het fijn dat deze groep er is. Dat je samen je geloof kunt delen en allerlei activiteiten kunt ontplooiën”. Laura die vanaf het begin lid is, beaamt dit. Marloes is inmiddels doorgestroomd naar de jongerengroep ‘Young Faith’.

Annette Ter Ellen, diaconaal assistent van de parochie, en één van de coördinatoren van de groep, tezamen met Michel Letteboer, vertelt dat de tieners echte doeners zijn. Samen organiseren ze maandelijks een diaconale activiteit gebaseerd op één van de werken van barmhartigheid. Er is een jaarprogramma. Sommige activiteiten herhalen zich jaarlijks, andere zijn nieuw. Alles in overleg met de tieners.

Zieken bezoeken

Suemaya, Michel, Arjan, Samantha, Joshua, Veronique en Ella vertellen hoe ze jaarlijks fruitmandjes met bijbehorende kaartjes maken

en die naar parochianen brengen. De reden waarom iemand een fruitmandje krijgt is heel divers. Soms is iemand jarenlang mantelzorger, of kan iemand niet meer naar de kerk komen vanwege ziekte, is eenzaam of alleen. Joshua geeft aan dat mensen blij en dankbaar zijn wanneer ze worden verrast met een fruitmandje. De anderen beamen dit. Ze hebben allemaal dezelfde ervaring. Het organiseren van een bingo in het verpleeghuis was ook een mooie ervaring, evenals het maken van bloemstukjes samen met mensen met dementie. “Als je ziet dat aandacht mensen goed doet, dan doet dat ons ook goed”, aldus de tieners. Een mooi voorbeeld van het werk van barmhartigheid ‘De zieken bezoeken’.

Hongerigen voeden

In het kader van ‘de hungerigen voeden en de dorstigen te drinken geven’ zijn er cupcakes gebakken. De cupcakes zijn verkocht aan wie er maar wilde afnemen. De opbrengst kwam ten goede aan de

boodschappenmand in Almelo.

Gevangenen bezoeken

Ook het bezoek aan de gevangenis in Almelo heeft indruk gemaakt. Voorafgaand aan het bezoek was er een gesprek met de geestelijk verzorger. Tijdens het bezoek mocht men een kijkje nemen in één van de cellen. Een bijzondere ervaring.

De M25 jongeren St Joris parochie Almelo

Vreemdelingen herbergen

Omdat er een asielzoekerscentrum (Azc) in Almelo staat hebben de tieners samen met vluchtelingen pannenkoeken gebakken en samen gegeten.

Begin 2021 kwam Samantha uit Pakistan kennismaken met M25. Zij werd direct opgenomen in de groep en ze voelt zich er helemaal thuis. De groep staat open voor iedereen ongeacht zijn of haar afkomst.

Voor Vastenactie is er met hulp van een flessenactie geld ingezameld. De tieners hebben hun eigen vastenactieproject gekozen.

Diaconaal denken en doen

Annette: “De groep is echt diaconaal gaan denken. Men is zich er meer en meer van bewust iets goeds te kunnen betekenen voor anderen in het kader van omzien naar elkaar, in het licht van de werken van barmhartigheid. Dit verdiept hun geloof”.

De groep leert van de ervaringsverhalen van mensen die zich in het verleden hebben ingezet of nog steeds inzetten om de weg van Jezus te volgen en het Evangelie handen en voeten te geven. Bijvoorbeeld Moeder Theresa en de H. Franciscus.

In het eucharistisch centrum is er een informatiedeur, over M25. Ook wordt gepubliceerd in het parochieblad ‘Noorderlicht’ en via de eigen facebook pagina over hun bijdrage aan kerk en wereld.

Corona

In de afgelopen twee jaar, waarin er ten gevolge van de coronapandemie geen tot nauwelijks activiteiten mogelijk waren, heeft de groep deelgenomen aan de online tienerdag vanuit het bisdom Haarlem-Amsterdam. Ze wonnen de

eerste prijs met de quizapp. Het zelfgemaakte filmpje over Noah in de walvis was een groot succes. In deze periode werden er kaarten gemaakt en verstuurd naar parochianen en gevangenen.

Toekomst

Gelukkig kon men dit jaar voor het eerst weer helpen met de organisatie van de kinderkruisweg. Met een bakfiets soep uitdelen aan daklozen, het wandelen met ouderen tijdens de avondvierdaagse en een kloosterweekend zijn wensen die leven.

M25 is een hechte en gezellige groep die veel voor elkaar over heeft, elkaar helpt en weet wat men aan elkaar heeft. Zo kan het gebeuren dat men blijft nadat men 16 jaar is geworden. De leeftijd waarop men kan doorstromen naar de jongerengroep ‘Young Faith’. Er is een groepsapp voor de onderlinge verbondenheid en voor verjaardagen.

Joshua, Michel, Veronique, Samantha, Ella, Arjan en Suemaya, Laura en Marloes geven aan dat ze het fijn vinden om op deze manier als jonge gelovigen samen te komen. Om iets voor de ander te kunnen betekenen en om de ander blij en tevreden te kunnen maken. “Je beter kunnen inleven in de ander doordat je meemaakt wat de ander meemaakt”, vinden ze belangrijk en zeer waardevol. Ze zien zichzelf als de vriendengroep van de kerk, want “geloven doe je immers samen, niet alleen”.

https://stjorisparochie.nl/p05_02_tieners/

Hans Oldenhof

Het Brede Dak, aan tafel in Zutphen en Ruurlo

“Samen de zorg delen voor je medemensen”

Maaltijden voor wie eenzaam zijn of weinig geld hebben bestaan overal. De regionale krant ‘Contact’ van Zutphen e.o. constateerde enkele jaren geleden dat er wel tien initiatieven waren.

Soms gaan ze van kerken uit, soms van buurt-huizen of wijkcentra. Speciale doelgroepen zijn naast wijkbewoners ouderen, asielzoekers en mensen met niet-aangeboren hersenletsel. Het oudste initiatief gaat uit van de geloofs-gemeenschap van Zutphen: Het Brede Dak. Al bijna 24 jaar is het een begrip.

Medemens nabij zijn

Solidariteit, diaconale betrokkenheid, christelijke bevoegenheid of gewoon humaniteit, zoveel motivaties om je medemens nabij te willen zijn. Ze zijn het fundament waarop het Brede Dak in Zutphen is ontstaan. Ruim 30 jaar geleden werden er door de werkgroep Missie, Ontwikkeling en Vrede in de veertigdagentijd op de woensdagen vastenmaaltijden georganiseerd. Deze werden bereid door vrijwilligers. Een groepje ouderen schreef zich meteen in voor alle maaltijden. Ze vertelden dat ze die maaltijden juist zo fijn vonden omdat ze dan een keer niet alleen aan tafel zaten.

Margriet te Morsche, toen coördinator van de werkgroep, heeft die boodschap goed in haar oren geknoopt en deze ligt ten grondslag aan de Brede Dak maaltijden. Een ander initiatief kwam van pastoor Jaspers. Hij stelde zijn woonkamer en keuken ter beschikking en vroeg Kees de Bont en Margriet of ze een kerstdiner wilden verzorgen voor mensen die juist op Eerste kerstdag alleen waren. Later

werd de groep die op Eerste kerstdag kwam eten steeds groter en werd de woonkamer te klein.

Zorg delen voor je medemens

Eind Jaren 90 zijn Wil Matti en Margriet te Morsche een dag in Antwerpen op bezoek geweest om bij een Missionaire Beweging te kijken hoe zij daar invulling gaven aan hun diaconale zorg voor medemensen. Alle leden van die Missionaire Beweging waren herkenbaar aan een symbool bij hun voordeur.

Zo konden daklozen, zwerwers, prostitués, vluchtelingen zien dat ze op dat adres iemand konden vinden, die hen niet weg zou sturen, maar op welke manier dan ook zou proberen hen van dienst te zijn. De vrijwilligers van deze Missionaire Beweging kwamen regelmatig samen om met elkaar de maaltijd te delen, en voor gebedsdiensten. Samen de zorg delen voor je medemensen; die

verbondenheid brengt je samen tot een Breed Dak. Die indruk namen Wil en Margriet mee terug naar Zutphen.

Missionaire Beweging

Dit bezoek inspireerde hen enorm en ze zochten mei 1997 contact met drie Fraters van Utrecht die zich in Zutphen gingen vestigen. In 1998 kwamen ze met het initiatief van hun eigen Missionaire Beweging. De fraters Ton, Ben en Simon en Wil en Margriet vormden de

“Er is veel betrokkenheid op en zorg voor elkaar”

eerste dragers van “het Brede Dak”. De officiële start was op 29 juni 1998.

Naast een maatjesproject en gebedsdiensten ontstond het initiatief van de Brede Dak maaltijden. De behoefte om samen maaltijd te delen was al gesignaleerd in de genoemde ontstane initiatieven. Veel is er in de loop der jaren veranderd in de plaatselijke geloofsgemeenschap en de Fraters zijn weer uit Zutphen vertrokken. Het Brede Dak is gebleven. Door de maaltijden en de huisbezoeken eromheen ontstond een netwerk, waarin ook ex-delinquenten zich thuis voelden. Voor deze doelgroep werd later de stichting NAASTE opgericht, een oecumenisch buddyproject voor de Achterhoek en de stedendriehoek, verwant aan Exodus.

Het Brede Dak

Inmiddels zijn de vrijwilligers van het Brede Dak aan het 24e seizoen begonnen en bieden vrijwilligers elke maand in het centrum van Zutphen een open huis en een warme maaltijd voor wie daar behoefte aan hebben. Er is plaats voor dertig gasten, en er heeft zich een vaste groep gevormd van vooral ouderen. Valt er iemand af, vaak door overlijden, dan is er plaats voor een nieuwe. Anno nu zijn er in Zutphen ongeveer tien vrijwilligers rond de maaltijden actief, waaronder René, de vaste kok. Er wordt nauwelijks vergaderd; iedereen weet wat hij of zij moet doen. De maaltijd wordt geopend met een gedicht of gebed. Er is veel betrokkenheid op en zorg voor elkaar, ook voor en na de maaltijden. Jarenlang waren de maaltijden in het parochiecentrum vlakbij de St. Jan, de parochiekerk in het centrum. De parochie ging dat in 2020 commercieel verhuren. De groep werd dakloos en moest nieuw onderdak zoeken. Gelukkig kwamen ze

Kok René ontvangt veel complimenten voor de maaltijd

via een parochiaan aan onderdak in het Pakhuis Noorderhaven, vlak achter het station in de voormalige wijk De Mars. De huur is even hoog als bij de parochie: 45 euro per keer, en die kosten worden door de parochie betaald. De bezoekers betalen een vrijwillige bijdrage voor de maaltijd, minimaal vijf euro. Met de Kerst is er altijd een uitgebreid kerstdiner en komt er een koortje samen met de gasten kerstliederen zingen. Voor de vrijwilligers is er met kerst een attentie en als het financieel kan is er om het andere jaar een gezellig uitje. Door Corona lag het project een hele tijd stil, maar men is nu weer gestart.

Het Brede Dak Ruurlo

Wil en Margriet wonen nu in Ruurlo. In Corona tijd hebben ze daar het initiatief gelanceerd voor het Brede Dak Ruurlo. Samen met vrijwilligers uit de locatieraad en de pastoraatsgroep van de geloofsgemeenschap bieden ze vanaf september van 2021 in het onderkomen van het Hemminkhof een maandelijks maaltijd aan. Op beide plaatsen voorziet het project in een behoefte. Het gaat door zolang er voldoende deelnemers en vrijwilligers zijn.

www.12apostelen.nl

Jacqueline Meupelenberg

Hulpdienst Thuis Deurningen

“Veur mekaar - met mekaar”

In de geloofsgemeenschap Deurningen van de H. Plechelmus parochie werden vitaliteitsbijeenkomsten georganiseerd om na te denken over de huidige situatie en de toekomst.

De parochianen hadden de diaconie hoog in het vaandel staan. Graag wilden ze hier iets mee gaan doen. Het wezen van de geloofsgemeenschap is, zo werd aangegeven, dat je er voor elkaar bent. Zo ontstond het idee voor de Hulpdienst Thuis.

Hulpdienst Thuis

Ine, Anieta en Ellen: “Iedereen wil wel wat voor de ander doen, maar je moet elkaar niet overvragen. Er wordt tegenwoordig steeds vaker een beroep gedaan op mantelzorgers. Sommigen raken zelfs overbelast en kunnen hun taken niet meer uitvoeren. Er vallen dan gaten in de zorg.” Het idee werd uitgewerkt. Er werd samenwerking gezocht met diverse partijen waaronder de bezoekgroep van de kerk, De Zonnebloem, Open Eettafel, Welzijn Ouderen, zorgaanbieders en stichting Dorpsbelang. Mooi is het om te horen dat men verbinding zoekt met elkaar, en elkaar ook respecteert in wat men doet. Samen kun je immers meer bereiken dan alleen. Er werden flyers gemaakt om aan dit initiatief bekendheid te geven en informatie werd geplaatst in onder andere het parochiële informatieblad ‘t Klöpke’ van Deurningen, op de website van Deurningen, in de Deurninger App.

Doel

De Hulpdienst Thuis heeft als doel vrijwillige hulp te bieden aan inwoners van Deurningen als het even niet lukt. De hulpdienst is gericht op het vergroten van het welzijn van de mensen

en ter (lichte) ontlasting van mantelzorgers. Er wordt praktische hulp gegeven, sociale ondersteuning en eventueel ontspanning en ontmoeting in aanvulling op de Zonnebloem en Welzijn Ouderen Deurningen.

Hulpvraag

De hulpvragen zijn een bezoekje afleggen in combinatie met boodschappen doen, wandelen en bewegen, fietsen (met duo fiets) en kleine klussen zoals brievenhulp, computer, iPad, mobiele telefoonhulp, reparatieklusjes of tuinhulp. De hulp is tijdelijk en er wordt waar nodig meegedacht over een oplossing op langere termijn. Iedereen kan een beroep doen op de Hulpdienst. Je hoeft geen lid te zijn van vereniging ZOED (Zorg, Ontmoeting, Erfgoed Deurningen) waar de Hulpdienst is ondergebracht.

Werkwijze

De hulpvragers, dit kunnen ook kinderen, mantelzorgers, of thuiszorgers zijn, nemen contact op met de coördinator van de Hulpdienst Thuis en leggen daar hun hulpvraag neer. De coördinator beoordeelt vervolgens

Ine, Anieta en Ellen van de Hulpdienst Thuis

of de hulpvraag thuishoort bij de hulpdienst of elders. Vervolgens wordt de hulpvraag uitgezet in de groepsapp van elf vrijwilligers. De vrijwilligers hebben aangegeven waarvoor zij ingezet willen worden. Afhankelijk van de hulpvraag wordt een vrijwilliger benaderd. Deze pakt de vraag op en krijgt informatie over de hulpvraag van de desbetreffende persoon.

De coördinator koppelt dit terug naar de hulpvrager. De hulpdienst is géén vervanging voor professionele zorg of voor de mantelzorger maar een tijdelijke aanvulling op de bestaande zorg. Er wordt geen medische zorg verleend. Twee keer per jaar is er een overleg met alle vrijwilligers en de coördinator. De laatste houdt de administratie bij, de fooienpot en is vraagbaak voor de vrijwilligers. Waar nodig kan ze contact zoeken met de Vincentius vereniging of met de Parochiële Caritas Instelling (PCI). Er worden lijnen uitgezet naar de Katholieke Plattelands Jongeren (KPJ), de carnavalsverenigingen de Nettelkörnkes, en de Dwarsliggers om de groep vrijwilligers uit te breiden.

Eerste ervaringen

In januari 2022 is de Hulpdienst Thuis Deurningen gestart. Binnen drie maand waren er al twee hulpvragen. De eerste was van iemand die hulp vroeg bij het grasmaaien van de tuin. De tweede was een vraag om computerhulp. Beide zijn gehonoreerd. De reacties waren zeer positief. Wel moet het zich nog een beetje uitkristalliseren waar de meeste behoefte ligt qua hulpvraag. Het is nu nog een groeiproces. Het moet zich nog een beetje doorpraten in het dorp. Mond op mondreclame werkt over het algemeen positief, aldus Ellen, Ine en Anieta. Alle hulp is gratis. Als er kosten gemaakt worden

“Ontmoeting,
verbinding,
onderlinge
contacten en
betrokkenheid op
de ander”

betreffende materiaal, telefoon of vervoer worden deze vergoed. De Hulpdienst Thuis Deurningen is ondergebracht bij de vereniging Zorg Ontmoeting Erfgoed Deurningen (ZOED). Anieta Golbach is vanuit ZOED contactpersoon. Daarnaast zit zij in de Pastoraatgroep van Deurningen, tezamen met Ellen Kiphart die het aandachtsveld diaconie onder haar beheer heeft. Ine Engberink is de coördinator van de hulpdienst. Anieta, Ellen en Ine: “We zijn van

het hele dorp en we zijn er voor het hele dorp”.

Toekomst

Hulpdienst thuis Deurningen kan prachtig als een voorbeeld fungeren voor andere geloofsgemeenschappen, voor andere parochies, dorpen of stadswijken. De opzet is niet ingewikkeld. Ellen, Anieta en Ine vertellen hoe een jongere de flyer heeft gemaakt en hoe ze erover denken jongeren bij dit project te betrekken, te denken aan bijvoorbeeld HADES, de jeugdbeweging van de geloofsgemeenschap Deurningen. Er wordt nog gewerkt aan een website en aan nieuwsbrieven met ervaringsverhalen. Het streven is dat er een ontmoetingshuis komt in Deurningen. De hulpdienst zal dan hierin geïntegreerd worden. Daarbinnen een ruimte te reserveren waar kleine reparaties gedaan kunnen worden, zou mooi zijn. Hulpdienst Thuis Deurningen: een prachtig initiatief en uitgewerkt project dat een voorbeeld is voor anderen. Vanuit iets kleins veel voor de ander kunnen betekenen, daar is niet veel voor nodig maar het resultaat is groot. ‘Veur mekaar - met mekaar’, daar gaat het om. Ontmoeting, verbinding, onderlinge contacten en betrokkenheid op de ander.

<https://www.deurningen.nl/hulpdienst-thuis-deurningen-gaat-van-start/>

Herman Agterhoek

Groentetuin Lettele en Voedselbank Deventer

“Mensen met een smalle beurs eten vaak niet gezond”

In de pastorie van de H. Nicolaaskerk vertellen enkele mensen van de Voedseltuin in Lettele, iemand van de Voedselbank Deventer, een lid van de PCI Deventer en enkele enthousiaste supporters over de Groentetuin en de Voedselbank.

Want oude tijden herleven. Om de stad heen wordt het voedsel verbouwd dat in de stad op de markt wordt verkocht en gegeten. In dit geval wordt het niet verkocht, maar geschonken, door de Groentetuin in Lettele aan de Voedselbank in Deventer. Het voedsel is kraakvers, super gezond en lekker. Vaak is het dezelfde ochtend geoogst en met gekoeld transport opgehaald. Het is biologisch geteeld.

Blijde mensen

De Voedselbank is er blij mee. Hun klanten lopen, als ze binnenkomen, als eerste naar de schappen met de verse groente. Dat doet de mensen van de Groentetuin goed. Je weet dan waar je het voor doet. De Voedselbank probeert zijn ‘klanten’ zoveel mogelijk goed voedsel te verstrekken uit de schijf van vijf. Dal lukt niet altijd. Want een Voedselbank is afhankelijk van wat men krijgt.

Structureel tegen armoede

Elk jaar komen de coördinatoren van de diverse werkvelden in de parochie samen voor overleg. Her was al vaker besproken of zij als parochie iets structureels konden gaan doen voor de minstbedeelden in hun omgeving. Er waren wel kortstondige acties met Kerstmis en in de Vastentijd, maar iets structureels was er niet.

Frans Brinkhof, koster van de kerk en actief in de parochie, opperde toen het idee om op een stuk grond van de kerk dat onlangs braak was komen liggen een voedseltuin te

beginnen. Hij had bij zijn broer in Peru gezien wat de kloof tussen arm en rijk met mensen en hun gezondheid doet. Dat raakte hem. Hij zegt: “eigenlijk is de situatie hier net zo. Ook in ons rijke land zijn de tegenstellingen groot. Mensen met een smalle beurs eten vaak niet gezond. Daar hebben ze het geld niet voor. Het is werkelijk een schande, maar het is wel zo. Misschien kunnen we er een groentetuin wat aan doen.”

In een brief in het parochieblad riep hij de parochianen op om zich voor dit initiatief aan te melden. Ben Bouwmeester en Ben Verwoolde meldden zich. Nu Ben Verwoolde is gestopt, zijn Ben Bouwmeester en Willie Janssen de tuinlieden. Een van hen keert na

De Groentetuin Lettele ligt er mooi bij

een ziekteperiode langzaam terug. Enkele collega's hebben hun werkzaamheden moeten beëindigen. Dat maakt het project wel kwetsbaar.

Voedselbank Deventer

André op de Beke is coördinator bij de Voedselbank Deventer. Er zijn thans 250 gezinnen ingeschreven. Dat zijn 600 klanten. Ruim 100 vrijwilligers zijn bij hen onbetaald actief. In het hoogseizoen gaan kratten vol verse groenten van de tuin naar de Voedselbank. De Voedselbank overlegt jaarlijks met de tuiniers om de teelten afstemmen op de behoefte.

De tuin is klein begonnen. Eerst moest de grond schoon gemaakt worden en geprepareerd. Daarna kon men voorzichtig beginnen met het zaaien van het eerste zaad. Het ploegen en bemesten gebeurt gratis door enkele dorpsgenoten. Het zaad wordt door de parochie vergoed. De parochie krijgt daarvoor korting bij de plaatselijke leveranciers. Op velerlei, soms stille, wijzen werken meerdere parochianen op de achtergrond mee in het project. Enkele biologische tuinders uit de buurt leveren wat ze over hebben. Parochianen die groentes over hebben uit hun eigen groentetuin, schenken dat ook aan de Voedselbank. Dit project is van de Nicolaasparochie in Lettele en is niet oecumenisch opgezet.

Groentetuin Lettele

De gesprekspartners hadden niet ingeschat dat het oorspronkelijk initiatief zou uitgroeien tot wat het nu is. “Ik probeerde wat”, zegt de initiatiefnemer. “Op hoop van zegen.” Het begin was ook best moeilijk. Men bracht toen zelf de bescheiden oogst van de dag nog naar Deventer. Nu is de tuin uitgegroeid tot een

ware productietuin waar in één seizoen soms drie á vier oogsten worden gehaald. Het project is een teken van solidariteit met mensen die het minder hebben en die het geld niet hebben om gezond voedsel tot zich te nemen. “Voor hen doe je het”, beamen ze. Heel voorzichtig durft de initiatiefnemer aan het

eind van ons gesprek te zeggen dat de ingeving, die hij kreeg op de coördinatorenbijeenkomst misschien wel een ingeving van ‘boven’ is geweest. Wat ieder verrast is dat het project goed loopt en dat het zo'n mooi resultaat oplevert. De toewijding waarmee de tuinders hun werk doen

ontroert een van de mensen aan tafel. Ze geven veel van hun tijd en hun krachten voor mensen die zij niet kennen, maar waarvan ze weten dat ze dolgelukkig zijn met wat zij leveren. Dat houdt hen gaande en dat blijft je inspireren. Ook als net iets meer inzet wordt gevraagd. Langs wandelende dorpsgenoten zeggen in de tuin vaak hoe zij dit werk waarderen.

Groentetuin hoort bij een Voedselbank

De combinatie van een groentetuin die verse groente doneert aan de lokale Voedselbank, is zeker een aanrader. Het dorpsblad laat geregeld dorpsgenoten aan het woord die vertellen over hun vrijwilligerswerk. Zo stond er onlangs een groot artikel in over de Voedseltuin.

Daarnaast komt hun werk onder de aandacht in het parochieblad en bij de oogstdankviering. Al pratend realiseren ze zich dat ze erg weinig aan p.r. doen, terwijl dat wel nodig is om nieuwe mensen te werven. Ze gaan kijken wat ze daaraan kunnen doen.

“In één seizoen

zijn er drie á

vier oogsten”

<https://www.heiligelebuinus.nl/index.php/nicolaas-lettele>

Lonneke Gunnink-van den Berg

Fietserieje Dalfsen

“Wij zijn diaconaal en duurzaam bezig”

Het initiatief tot de Fietserieje is genomen door Bernard Bos, de voorganger van diaken extern Ruud Houweling. In een werkplaats konden minima en statushouders leren hoe zelf hun fiets te onderhouden.

In hoeverre zij werkelijk leerden hun fiets te onderhouden is moeilijk in te schatten. Mensen lieten bijvoorbeeld hun banden plakken en verdwenen daarna uit beeld.

De Fietserieje

Ruud werd drie jaar geleden bevestigd als diaken extern. Dat was voor de Gereformeerde Kerk Vrijgemaakt een onbekend fenomeen. Een diaken extern is dienstbaar voor de eigen kerk, en het hele dorp, in dit geval Dalfsen. Zo nam hij het initiatief van de Fietserieje over. Al snel kwam de vraag: ‘Heb je geen fietsen te koop?’ De Fietserieje kreeg fietsen, die werden opgeknapt. Ze moesten vooral veilig en bruikbaar zijn. Het licht, de rem, de bel moeten het doen. Ze gingen de fietsen verkopen voor een schappelijk bedrag van 5 tot 30 euro. Minima hebben niet veel, maar wel iets te besteden. Statushouders krijgen geld voor onderhoud en daar kunnen ze voor een klein bedrag een fiets kopen. Het zijn eenvoudige fietsen, met een terugtraprem, en ook met versnellingen, soms zelfs vele. Geen elektrische fietsen. Elektrische fietsen zijn te complex om te repareren. Zes professionele jongens komen per toerbeurt in de werkplaats werken. In het begin was de Fietserieje iedere maandag open. Nu zijn ze eens in de twee weken open op maandagavond van 19.00 tot 21.00 uur. De jongens

komen één keer in de maand of zes weken. Thans is er een stagiaire werkzaam, een jongen met goed werkende handen en weinig woorden.

Onderhoud en onderdelen

Er is goed overleg met de bestaande fietswinkel in Dalfsen, want ze willen geen concurrent zijn. De fietswinkel was daar helder in: we worden geen concurrent, want we hebben heel verschillende klanten. De Fietserieje krijgt alle fietsen, alsook onderdelen en gereedschap. Alle fietsen, hoe goed of slecht ook, worden aangenomen. Als er van een fiets nog iets te maken is, wordt hij opgeknapt. Is er niets te repareren, dan worden alle bruikbare onderdelen er afgehaald en wat overblijft wordt verkocht als oud ijzer. De opbrengst is voor kerken in Hongarije. De professionele

De monteurs zijn druk aan het werk

jongens vinden het leuk om echte barrels van fietsen op te knappen. Ze zijn trots op hun werk. Ruud Houweling: ‘Toen ze hoorden voor welke prijzen de fietsen weggaan, waren ze in eerste instantie beledigd. Voor die prijs? Weet je wel hoeveel werk ik er in heb zitten?’ In het begin had de diaconie 200 euro op de begroting staan voor de Fietserieje, maar dat is nu niet meer nodig. Het project bedruipt zichzelf. Er is een beetje geld in kas, zodat kleine onderdelen kunnen worden gekocht. Over het algemeen hangen alle onderdelen in de werkplaats.

“Geloof moet je doen”

Eigen werkruimte

Er moeten soms veel fietsen in de afgesloten ruimte gestald worden. Ruud is daar goed in. Deze werkruimte is er pas sinds mei vorig jaar. Tot die tijd werd er buiten gewerkt. De fietsen werden gewoon op slot gezet. Dat was ook een hele organisatie. Want alle fietsen op slot zetten gaat goed. Om daarna te weten welke fietssleutel bij welke fiets hoort, vraagt om een goed systeem. Het is maar goed, dat op dit moment die afgesloten ruimte er is. Toen Ruud op vakantie was hebben ze veel last gehad van vandalisme. In zijn vakantie vonden ze een fiets op straat terug. Er werd een fiets in brand gestoken. Toen is de ruimte gebouwd met het plaatselijke bouwbedrijf. Maar dat bleek niet genoeg. 's Nachts werd de deur er uit geschroefd. En de ene week werd het woord ‘soon’ op de deur geschilderd, de andere week het woord ‘hint’. De jongens zijn gesnapt en hun commentaar was dat ze zich verveelden. Het gaat niet ten koste van het werkplezier van Ruud of de jongens, maar het is toch te hopen dat dit een keer ophoudt.

Oekraïense vluchtelingen

Met het uitbreken van de oorlog in Oekraïne brak er een nieuwe fase aan voor de Fietserieje. De werkgroep ‘Welkom in Dalfsen’, waar Ruud deel van uitmaakt, richt zich op vluchtelingen vanuit Oekraïne. De werkgroep is proactief bezig mensen plekken te bieden om te verblijven en daar hoort een fiets bij. Er zijn veel fietsen nodig. Deze fietsen worden gratis weggegeven. Op Camping Tolhuis even buiten het dorp Dalfsen worden 100

Oekraïners opgevangen. Op de fiets kunnen ze er komen. Ook is er volop vraag naar kinderzitjes en fietstassen voor het vervoer van kinderen en boodschappen. Ruud roept iedereen op fietsen, kinderzitjes en fietstassen te geven. Hij redeneert: ‘Veel mensen hebben nu een elektrische fiets. De gewone fiets hebben ze als reserve gehouden. Maar in de praktijk gebruiken ze hem niet. Wij kunnen daar heel mooi gebruik van maken.’

Dichtbij de kerk

De Fietserieje is goed bekend in Dalfsen. Zodra er een bericht aan Dalfsennet.nl wordt gestuurd, wordt het direct geplaatst. Er is een bord met de naam ‘Fietserieje’ gemaakt door kinderen en mensen van de dagbesteding Stichting Philadelphia Zorg (mensen met een lichte verstandelijke beperking). Op Vechtdal TV is een reportage uitgezonden. De Fietserieje heeft bewust een plek bij de kerk gekregen en niet in het buitengebied of op het industrieterrein. Ruud: ‘Wij willen laten zien, dat Christus naar je omziet. Wij willen de liefde van Christus handen en voeten geven. Geloof moet je doen.’

<https://dorpenvanmorgen.nl/de-fietserieje/>

https://www.youtube.com/watch?v=veBNO_NnNO8

Bennie Oude Maatman

Rock Solid H. Pancratiusparochie Tubbergen

Wie de Jeugd heeft, heeft zicht op een Toekomst!

Het jongerenpastoraat van de H. Pancratius Parochie leidt tot vele verrassingen. Hier wordt bewezen dat een gedegen opbouw vanuit de jongste kinderen naar de jeugd, naar de jongeren, naar de volwassenen, mits gedragen door de gemeenschap, een begaanbare weg is om ons geloof op een bijzondere wijze in stand te houden en uit te bouwen naar de toekomst toe.

Het bestuur van de parochie stelt gericht middelen (uren van het pastoraat en geld) ter beschikking aan het jongerenpastoraat. De doelstellingen van het jongerenpastoraat zijn met jongeren op weg gaan in hun geloof en activiteiten organiseren voor deze jongeren, gericht op hun geloof. Door het enthousiasme van de jeugd, de jongeren is er aan ondersteuning door vrijwilligers geen gebrek.

Activiteiten met jeugd

Door ervaringen wijs geworden en bijgestuurd heeft men inmiddels inhoud kunnen geven aan de Kinderkerk vanaf een leeftijd van 2 jaar; de Jeugdkerk voor de groepen 4 t/m 6; Rock Solid Junior voor de groepen 7 & 8; Rock Solid TeenWork voor jongeren t/m 14 jaar; Rock Solid TeenSpirit voor jongeren vanaf 15 jaar tot ongeveer 20 jaar; en daarna is de groep 20-plus

absoluut niet van plan te stoppen. Opgemerkt zij dat de leeftijdsgrenzen niet te hard worden gevolgd.

Bij Rock Solid zijn de enthousiaste vertellers Jorn uit groep 8, Laura (19 jaar) die inmiddels vijf jaar actief is binnen Rock Solid en Lucas (19 jaar) die vanaf de oprichting (inmiddels zes jaar geleden) actief is. De totale Rock Solid groep bestaat uit bijna 35 personen onder begeleiding van diaken Bert Huitink en een groep van zes vrijwilliger(st)ers. De verdeling meisje-jongen is bijna gelijk.

De groei van zes jongeren naar bijna 35 nu in zes jaar is in de huidige tijd bijzonder te noemen. Jongeren melden zich nog steeds aan, ook jongeren die niet gelovig zijn. Het verloop in de groep is marginaal. Een hechte vriendengroep is ontstaan die ook, nadat men de leeftijd van 20 jaar gepasseerd is, door wil gaan. De toekomst!

Diaconale aandacht

De diaconie loopt als een rode draad door de jaarprogramma's. Bij het begin van het jaarprogramma en bij de afsluiting worden ook de ouders betrokken, zodat men kan zien wat het thema voor het jaar is. Middels een spelprogramma worden de ouders hierin

Elke bijeenkomst begint met een praatje door diaken Huitink

meegenomen. Een regelmatig verschijnende nieuwsbrief informeert iedereen over ontwikkelingen. De jongeren communiceren zelf via de social media met elkaar. De activiteiten vinden maandelijks op een vrijdagavond plaats en zijn zeer divers; van een film kijken en bespreken tot een gastspreker, spelvormen over vriendschap en respect waarbij er altijd een link wordt gelegd met het geloof.

Regelmatig worden er ook andere activiteiten georganiseerd om de jongeren een ander beeld en een andere kijk op de wereld te geven. Zo is men op bezoek geweest bij leefgemeenschap de Wonne in Almelo en heeft men een bezoek gebracht aan de Protestantse Diaconie in Amsterdam waar men zich inzet voor uitgeprocedeerde asielzoekers. Erg indrukwekkend was een excursie naar de Syrisch Orthodoxe Kerk in Glane, waar de groep een uitleg kreeg over de wijze waarop daar het geloof wordt beleefd. 'Hart voor boeren' was het thema voor een diaconaal weekend, waarbij de jongeren daadwerkelijk de boer opgingen om te interviewen en hiervan verslag deden tijdens de diaconale vieringen.

Tijdens de coronapandemie werden de eenzamen door hen niet vergeten. Meer dan honderd cakes werden gebakken en rondgebracht. Er werden tijdens kerst ruim 90 kaarsen voorzien van een eigen kaart met een kerstboodschap persoonlijk rondgebracht. Gevolg: tranen over en weer. Ook werden tijdens Bevrijdingsdag gesprekken gevoerd over de waarde van vrijheid tijdens het rondbrengen blikken soep.

Lourdes

Uit de 'kletsplot' (pot met briefjes met vragen over vele onderwerpen) kwam een vraag over Bernadette van Lourdes. Naar aanleiding van de discussie en de beantwoording van deze vraag

*"De diaconie
loopt als een rode
draad door de
jaarprogramma's"*

is de vraag omgezet naar een gezamenlijk bezoek aan Lourdes! Om dit mogelijk te maken voor iedereen moesten er vele activiteiten opgezet worden om middels sponsoring voldoende geld te verzamelen. Gedurende zeven dagen werden er van 09.00 uur tot 18.00 uur auto's schoon gezogen en gewassen (opbrengst € 3.500) bij de plaatselijke car-

wash. Jongeren deden samen met de leiding en de diaken gesponsord mee aan de 'Mudrun tot de nek in de drek' in Vriezenveen. Ook werd er door de hele groep gesponsord 16 kilometer gewandeld van Tubbergen naar de Lourdesgrot in Vriezenveen. Ook op de rommelmarkt en de Kerstmarkt was Rock Solid te vinden met o.m. verkoop van eigen gebakken koekjes. Allemaal activiteiten om de zichtbaarheid te vergroten, saamhorigheid te versterken, de afhankelijkheid van elkaar te onderstrepen en natuurlijk geld te verzamelen. Resultaten zijn een totaal opbrengst van € 16.000, en natuurlijk in mei 2022 een busreis van 19 uur en acht dagen naar Lourdes met 29 jongeren, tien begeleiders en diaken Bert Huitink. De groep verblijft in een klooster en doet mee met de lichtprocessie.

Rock Solid

Inmiddels is Rock Solid in Tubbergen een begrip. Jongeren stimuleren en inspireren elkaar om het geloof

op een eigentijdse manier te beleven, zowel binnen de kerkmuren als daarbuiten. Het omzien naar elkaar en het er met respect zijn voor elkaar is merkbaar en voelbaar binnen de groep. Het enthousiasme straalt van de jongeren af. De kerk wordt op een andere wijze van en door jongeren een nieuwe toekomst gegeven!

<https://hpancratius.nl/rock-solid/>

Ellen Hogema

Boodschappen voor gezinnen in de knel Baarn

“Het is hard nodig en behapbaar om te doen”

Vier vrouwen vormen de werkgroep, die zorgt voor cadeaubonnen waarmee kinderen uit gezinnen waar weinig geld is, de eerste levensbehoeften kunnen kopen.

De locatierraad van de Maria Koningin locatie in Baarn van de Martha en Maria parochie heeft in 2018 dit initiatief genomen. Eén van de leden zag dat er kinderen zijn, die zonder ontbijt naar school komen. In Nederland groeit ongeveer 1 op de 12 kinderen in armoede op. Veel kinderen daarvan krijgen zelfs geen ontbijt mee naar school. Als er maar voor één maaltijd per dag geld is, dan kiezen ouders voor de warme maaltijd.

Ontstaan

De geloofsgemeenschap viert niet alleen de liturgie, maar ondersteunt ook mensen die het moeilijk hebben. De parochie en de Parochiële Caritas Instelling (PCI) hebben een aantal jaren geleden ervoor gekozen om “kinderen in de knel” centraal te stellen in hun activiteiten. Dus de idee om een initiatief te ontwikkelen voor kinderen die geen ontbijt hebben, kon snel werkelijkheid worden. Er is nagedacht op welke manier en op een anonieme manier kinderen bereikt kunnen worden. Scholen bleken daarvoor het meest in aanmerking gekomen. Er is begonnen met twee scholen, die open stonden voor dit idee. Op die twee scholen hebben 13 gezinnen cadeaubonnen gekregen voor 23 kinderen. Dat aantal nam al snel toe. In 2019 hebben 26 gezinnen met 49 kinderen ondersteuning gekregen. In 2020 zijn er via zes scholen 47 gezinnen bereikt met 100 kinderen. Er is toen besloten dat er

per school maximaal tien gezinnen aangemeld kunnen worden. Op die manier kunnen via meer scholen meer kinderen bereikt worden. Natuurlijk wordt er wel eens geschoven, omdat in de ene wijk nu eenmaal meer armoede is onder gezinnen dan in andere wijken. Vorig jaar waren er al 52 gezinnen met 126 kinderen die de cadeaubonnen gekregen hebben.

Werkwijze

De financiën komen van de PCI. In het eerste jaar is er bijna € 3.900,- beschikbaar gesteld. Inmiddels heeft de werkgroep € 9.000,- aangevraagd. Het geld wordt als het nodig is voorgesloten door de parochie, zodat het werk doorgang kan vinden. Het gaat als volgt in het werk. Scholen worden per mail gevraagd om het aantal gezinnen door te geven die een cadeaubon kunnen gebruiken. Op basis van die aantallen worden cadeaubonnen gekocht. Die bonnen komen van allerlei winkels. Bijvoorbeeld de Hema of de Bruna, maar vooral van supermarkten zoals de Coop of de Jumbo. Ieder jaar wordt gezocht naar andere winkels. De hoeveelheid bonnen en de waarde verschilt per gezin. Een gezin met één kind krijgt bonnen ter waarde van honderd euro. Per kind komt er 25 euro bij met een maximum van 200 euro. Een gezin met vijf kinderen krijgt dus 200 euro aan bonnen. De reden daarvoor is, dat met meer kinderen niet altijd meer geld nodig is. Een andere reden is dat het geld ook verdeeld

“We delen de overvloed van andere mensen”

De initiatiefnemers naast de kerk in Baarn

moet worden. Het is een extra ondersteuning meestal omdat veel van de gezinnen al via de voedselbank eten krijgen.

De schoolleiding bepaalt welke gezinnen een bon krijgen. Zij kennen de gezinnen en weten wie het echt kan gebruiken. Zo blijft het ook zo anoniem mogelijk en weet de werkgroep niet welke gezinnen een bon ontvangen. Het blijft op deze manier ook voor de werkgroep behapbaar om te doen. De bonnen worden bij de betreffende school afgegeven. Zij sturen de bon per post toe aan de gezinnen. Er zit een kaart bij met een wens en een sticker van de parochie, zodat duidelijk is waar de bon uiteindelijk vandaan komt. “Al is het maar dat iemand een positieve gedachte over de kerk krijgt”, zoals een van de werkgroepsleden zegt.

Motivatie

De anonimiteit is erg belangrijk voor de werkgroep. Ook dat zij zelf anoniem blijven. Het gaat om de gezinnen. In de parochie weten ook niet veel mensen dat zij actief zijn. Toch komt het regelmatig voor dat mensen hun dankbaarheid laten weten via de parochie. Dat doet de werkgroepsleden erg goed. Het zijn vaak ontroerende reacties. De meeste reacties gaan over de verrassing die mensen voelen als ze de bon ontvangen. En dat ze nu eindelijk dingen kunnen kopen die anders niet kunnen.

Extra lekkere dingen voor de kerstdagen en bijvoorbeeld feestelijke kleding voor die dagen. “Je ziet de gezichtjes van die kinderen voor je”, vertelt een werkgroepslid, “daar doe je het voor”. Het is heel erg nodig, dat lees je in die reacties.

We delen de overvloed van andere mensen via het geld van de PCI. Zo straal je als kerk ook warmte uit naar de mensen die het nodig hebben. Het maakt niet uit wie die mensen zijn, het gaat om kinderen en gezinnen van allerlei achtergronden. En dat geeft een tevreden gevoel. De werkgroep heeft daarnaast in de samenwerking ook veel gezelligheid aan elkaar. De positieve ervaringen maken dat de werkgroep hun initiatief zeker aanraadt naar andere parochies. Het is hard nodig en behapbaar om te doen. De Coronamaatregelen hebben bijvoorbeeld weinig invloed gehad, alles kon gewoon doorgaan. De inschatting is dat de behoefte van gezinnen alleen maar zal oplopen, dus ook in de toekomst is dit initiatief nodig. De werkgroep blijft ermee doorgaan, misschien wel langer dan de parochie blijft bestaan, zegt één van de werkgroepsleden lachend.

<https://marthamaria.nl/over-ons/pci/>

Hub Crijns

Vieren en Ontmoeten in Beesd

“Er is een grote behoefte om elkaar te ontmoeten”

Het kerkdorp Beesd is een van de locaties van de H. Suitbertusparochie. Het pastorale team heeft ook de Paus Johannes XXIII parochie als werkgebied. Binnen de locatieraad RK Linge is Gerrie de Jong secretaris en Yvonne Schneider penningmeester.

Door de werkverdeling van het pastorale team over twee parochies zijn de vieringen voor de gelovigen in Beesd op een vroeg tijdstip terecht gekomen. Negen uur is voor veel mensen erg vroeg, zeker voor diegene die afhankelijk zijn van thuiszorg. De locatieraad zocht enige tijd naar een mogelijkheid om voor de oudere parochianen een viering aan te bieden, en om elkaar te ontmoeten. Corona vertraagde de plannen maar intussen gingen de voorbereidingen door.

Viering door de week

In overleg met de pastoor is een pilot opgezet voor een viering op een doordeweekse dag met start om 10.30 uur. Er zijn lekenvoorgangers beschikbaar, waardoor het pastoraal team niet extra belast zal worden.

Wanneer het concept gaat werken wil de pastoor in de toekomst graag mee doen. Voor de eerste woord- en communieviering zijn als doelgroep alle 75-plussers persoonlijk uitgenodigd. Zowel de mensen uit Beesd en omliggende dorpen, als degenen die door omstandigheden van zorg en verpleging verhuisd zijn.

Bij de eerste pilotviering na de coronatijd, half juli 2021, was de opkomst groot. Mensen kwamen al vroeg en zowel de viering als het koffie drinken erna bleken een groot succes. Er was een stevig geroezemoes gaande en de mensen waren blij elkaar te zien. Het koor had gekozen voor bekende liederen en de kerkbezoekers voelden zich thuis. Voor de tweede viering, in september 2021, werd iedereen uitgenodigd via een bericht in het parochieblad. Nu niet alleen voor 75-plussers maar voor iedereen die erbij wilde zijn. Ook nu bleek de opkomst goed.

Er is een grote behoefte om elkaar te ontmoeten, bij te praten, en gemeenschap te ervaren. Na de tweede keer werd er besloten om het ontmoetingsgedeelte te verlengen met

Na de viering is het gezellig bijpraten

een kleine lunch in de vorm van soep met een stokbroodje. Vrijwilligers voor het maken van de soep werden gevonden en soepkommen en bestek werden ingekocht bij de kringloopwinkel. De ontmoetingsvieringen krijgen langzaam meer vorm en de bezoekers zijn enthousiast. Voor de coronapandemie was er de traditie om twee keer per jaar een ouderenviering te houden, ondersteund door de PCI. De Caritas wil deze nieuwe vorm van vieren en ontmoeten financieel ondersteunen.

Gemeenschap ervaren

De kern van de activiteit is een woord- en communieviering in de kerk met na afloop samen komen, koffiedrinken en een kleine lunch nuttigen. De oudere bezoekers vinden beide activiteiten belangrijk, en fijn om bij te wonen. De eerste twee keer zijn er veertig mensen geweest. Daarna schommelt het aantal tussen de dertig en de veertig. Er zijn inmiddels vijf vieringen geweest. Het is mooi dat de H. Kruisverheffing kerk meer gebruikt wordt, want het is een mooie hallenkerk. Achter in de kerk is een open ruimte, met voldoende plaats voor vier tafels.

Het opvallende is, dat het iedere keer leuk blijft, zowel in november net voor de lockdown, en in februari na de lockdown. Het blijkt belangrijk om het ritme vast te houden. Zo komt er ook een herkenbare frequentie in. Gerrie en Yvonne willen zelfs naar eens in de zes weken toe. Daarvoor zijn ze op zoek naar een of twee vrijwilligers om mee te helpen met organiseren en voorbereiden.

Zij zijn begonnen met: we moeten iets doen. Zij hebben ervaring opgedaan en al doende groeit de activiteit en komt er meer vorm in. Zij willen meer en de parochianen willen meer. Dat geeft enthousiasme en maakt blij. De mensen genieten

van elkaar en na afloop moeten zij bij wijze van spreken naar buiten worden geschoven.

Vieren, ontmoeten, dienen

Gerrie en Yvonne zijn nu actief met de oudere mensen in de parochie. Zij zoeken naar mogelijkheden om de groep genodigden wat jonger te maken. Dat trekt misschien nieuwe vrijwilligers aan. Nu doen zij alles zelf. Het is gezellig en dat geeft vanzelf zin in iets groters. Van meet af aan is het doel geweest 'vieren en ontmoeten'. Zij zorgen voor de inhoudelijke voorbereiding, het koor verzorgt de zang, en zij zorgen voor de koffie, koekjes, broodjes en soep. Alles staat van tevoren klaar. Als men na de viering aan de tafels zit begint men vanzelf ook mee te helpen. Na afloop helpen degenen die dat kunnen mee. Het is niet

alleen liturgisch, maar ook diaconaal. Mensen hebben behoefte aan een viering en daaraan tegemoetkomen is diaconaal. En je bent voor de mensen bezig. Mensen komen, maken verbinding, praten bij. Eenzaamheid wordt doorbroken, zelfs tegengegaan.

Ouderen zijn veelal alleen, echtparen zijn er steeds minder. Vooral de afgelopen twee jaar in de coronatijd zijn mensen veel alleen geweest, en eenzaam. Ook tijdens de zondagochtend vieringen merk je dat ervoor en erna het ontmoeten heel belangrijk is. Met zo'n viering blijken we een vraag beantwoord te hebben. Vooraf zeiden we dat we zonder reactie zouden stoppen. Het enthousiasme nodigt uit om door te gaan. We kunnen op deze manier van belang zijn voor elkaar. We investeren in de groep die we kennen en bereiken, in plaats van zorgen te maken over de mensen die we niet kennen en bereiken. Dat houdt ons ook op de been en is zo ook voor onszelf van diaconale betekenis.

“Het is niet alleen

liturgisch, maar

ook diaconaal”

<https://www.suitbertusparochie.nl/show/locatie/20>

Hub Crijs

Wereldlichtjesdag en Vlindertuin H. Pancratiusparochie Tubbergen

“Het stille verdriet om de dood van kinderen”

Wereldlichtjesdag is een dag van herinnering aan alle overleden kinderen jong en oud, die op de tweede zondag van december wereldwijd wordt gehouden. Mensen steken in de avond om zeven uur (plaatselijke tijd) kaarsjes aan voor overleden (klein)kinderen en zo gaat een etmaal lang een lint van lichtjes over de aardbol.

In de Pancratiusparochie is in 2017 een werkgroep ontstaan, die de Wereldlichtjesdag jaarlijks voorbereidt: Brigitte Olthof, Josien Wigger, Ans Schothuis, Marianne van Wegen, Rianne Stange en Jacqueline Meupelenberg.

Wereldlichtjesdag

Brigitte Olthof heeft met haar man Bertus in 2017 deelgenomen aan een Wereldlichtjes bijeenkomst in Nijmegen. Hun kleinkinderen Siem en Luuk zijn levenloos ter wereld gekomen. Op de terugweg bespreken ze of er in Tubbergen ook een Wereldlichtjesdag kan zijn. Want in de Pancratiusparochie bestaat al een werkgroep voor troostdekentjes (gedeelde tweede plaats van de Ariëns Prijs 2010) en een Vlindertuin. In overleg met pastoraal werker Jacqueline Meupelenberg is er met enkele dames een middag gesproken over een opzet in Tubbergen. Voordat het werk concreet begon, zijn er verhalen verteld en uitgewisseld over de

eigen ervaringen met overleden (klein)kinderen. Die verhalen hebben de leden van de werkgroep dichterbij elkaar gebracht. Vervolgens kwam de vraag: hoe geven we het vorm? Het moet een bijeenkomst zijn voor alle mensen, jong en oud, ter herinnering aan overleden kinderen van alle leeftijden, ongeacht hoe lang dat geleden is. Mensen hebben het verlangen om het verdriet van een overleden kind te blijven delen. Er zijn negen geloofsgemeenschappen in de parochie. Elke keer wordt een ander koor gekozen voor deze oecumenische bijeenkomst. In het eerste jaar is de vlinder als thema gekozen. Er zijn een verhaal en zelf gemaakte gedichten gelezen en passende liederen gezongen. Op een vlinder hebben mensen de naam en een boodschap van hun (klein)kind geschreven. De vlinders werden opgehangen. De lichtjes stonden op een standaard en mochten na afloop meegenomen worden. Deze standaard is belangeloos gemaakt door een betrokken parochiaan. Evenals het logo voor de site en het boekje.

Vlindertuin en Vlinderboom

Josien Wigger is ruim vijfenveertig jaar verpleegkundige geweest op de afdeling gynaecologie/verloskunde. Als alles goed gaat is de kraamafdeling een plek van veel vreugde.

Het persoonlijke ritueel is heel herkenbaar

Maar baby's kunnen tijdens de zwangerschap of tijdens de geboorte overlijden. Vroeger wist men niet goed om te gaan met doodgeboren kinderen. Er heerste vaak stilte. Naamgeving gebeurde amper. De baby werd vaak anoniem op het kerkhof begraven, maar niet in gewijde aarde. Op voorstel van Josien is er in 2009 een Vlindertuin gerealiseerd. Op de begraafplaats is een herinneringsplek ingericht voor veel te vroeg overleden kinderen. Centraal staat hier een kunstwerk, de vlinderboom. In deze boom hangen vlinders van brons waarop de naam van het overleden kind gegraveerd is. Veel ouders hebben troost aan deze plek. Josien en Marianne van Wegen zijn nu vrijwilligers van de Vlindertuin.

Eerste bijeenkomst in 2019

In de parochie is Wereldlichtjesdag voor het eerst gehouden in december 2019. Vanaf 19.00 uur zijn de klokken gaan luiden. En er werd een speciale Wereldlichtjesdag kaars ontstoken en ook de kleine lichtjes. Bij elk lichtje werd de naam van het overleden kind genoemd. Er werden een verhaal en gedichten gelezen en het koor zong passende liederen. Na afloop was er ontmoeting met koffie, thee en koekjes. De reacties van de aanwezige mensen waren heel bijzonder. Er is telkens een grote verbondenheid voelbaar en mensen zijn heel dankbaar. De naam van het overleden (klein)kind, broertje of zusje mag weer genoemd worden. De bijeenkomst geeft tastbare herinneringen want de mensen mogen het boekje en het lichtje meenemen. In de week na de bijeenkomst zijn werkgroepleden nog aangesproken.

Coronajaar

In het coronajaar 2020 is besloten de

“Een last van
verdriet is
van mijn rug
afgeleden”

bijeenkomst online te houden. Helaas, want zowel de mensen als de werkgroep hebben de ontmoeting en de verbondenheid erg gemist. De bijeenkomst bleek online heel goed te zijn gevolgd. Mensen werden uitgenodigd om ook thuis een lichtje te ontsteken. Na afloop zijn de kaarsen en de lichtjes naar de mensen gebracht, evenals een kaart met alle namen en het boekje van de bijeenkomst.

Bij die bezoeken bleken er vele ontroerende reacties. Verhalen komen als vanzelf los. Enkele reacties waren: bijzonder dat dit gedaan wordt. Zo mooi dat de naam van onze zoon genoemd wordt na vijftig jaar. Een jongetje met een overleden zusje reageert later op de woorden die gezegd zijn. Ik heb een last van verdriet van mijn rug voelen afglijden. Ik ben ook betrokken geraakt bij alle andere kinderen. Er is een grote verscheidenheid, maar we kunnen ons verdriet delen. Wat fijn dat er aandacht is voor mijn overleden kind.

Tweede coronajaar

In 2021 waren mensen weer welkom bij de bijeenkomst, die ook online gevolgd kon worden. Het thema was 'hart'. Vooraf konden mensen een hartje downloaden en die inleveren met de naam. Ook konden de mensen het boekje downloaden. Zo ontstond een grote betrokkenheid. Na afloop zijn de lichtjes met een herinneringskaart met alle namen naar de afwezige mensen gebracht. Het blijft ontroerend om mee te maken en te horen hoe belangrijk zo'n bijeenkomst is. Het stille verdriet om de dood van kinderen is heel groot. Het maakt niet uit of het kort of lang geleden is. Als werkgroep is het bijzonder om deze herinneringsbijeenkomsten te mogen organiseren voor alle overleden kinderen. Jong of oud. Recent of langer geleden.

<https://hpancratius.nl/wereldlichtjesdag-h-pancratius-parochie/>

Herman Agterhoek

Project 'Ommen geeft warmte'

"Solidariteit lokaal"

Toen predikant Kest Jelsma in Ommen hoorde, dat de regering begin 2022 ieder Nederlands huishouden wilde compenseren met (een gift van) € 400,- voor de hoge energieprijzen, zette hem dat aan het denken.

Het gaat hier om een uniform bedrag voor alle huishoudens. Maar niet alle huishoudens zijn hetzelfde. Sommigen hadden kortgeleden een vast contract kunnen afsluiten tegen een lage prijs. De rijken krijgen eenzelfde compensatie als de armen. Dat raakte hem en hij kwam in actie. Had dat niet wat eerlijker verdeeld kunnen worden? De regering gaf aan dat probleem ook te zien en eigenlijk wel anders te willen, maar dat zou een onmogelijke opgave zijn. Toen dacht ds. Jelsma: 'wat landelijk niet kan, kunnen we misschien lokaal wel doen?'

Lokaal herverdelen

Ds. Jelsma trekt de stoute schoenen aan en schrijft een mail aan zijn collega's. Zo'n eerste stap is spannend. Classispredikant Klaas van der Kamp van de PKN kerkprovincie Overijssel en Flevoland vindt het een geweldig initiatief. Dat geeft hem de moed om door te gaan. Alle voorgangers, protestant en katholiek, van de kerken in Ommen reageren positief. Ze beloven

ieder twee mensen uit de kerk af te vaardigen voor een werkgroep. Het gaat om een eenmalig project. Ieder bindt zich voor een afgebakende periode met een concrete inzet. Er dienen twee werkgroepen te komen. Een om te proberen zoveel mogelijk adressen te verzamelen van minima, die in aanmerking komen voor een tegemoetkoming. Een tweede werkgroep die een fonds vult waaruit deze tegemoetkoming bekostigd kan worden. Het project richt zich van meet af aan op alle inwoners van de gemeente Ommen, zowel wat betreft het geven als wat betreft het ontvangen. De gemeente Ommen zit van het begin af aan tafel vanwege de bijstandregels.

Solidair zijn

Ds. Jelsma en twee werkgroepleden vertellen over hun ervaringen. Een van hen geeft aan hoe belangrijk het voor haar was, dat op de eerste bijeenkomst uitvoerig is stilgestaan is bij het doel van het project. Het raakte haar dat alle twaalf leden zo gemotiveerd en bewogen in dit project stapten. Je kunt armoede niet zomaar oplossen. Daar zijn structurele ingrepen voor nodig. Maar je kunt wel met elkaar een signaal afgeven dat het onrecht van de armoede vraagt om structurele aanpak.

De werkgroepleden Mattheu Stevelink, ds. Kest Jelsma en Vera Laning-Captein

Dat signaal wordt ook herkend door de gemeente. Zij heeft een minimale en een bedrag dat daaraan besteed kan worden. Maar door de regelgeving, vooral op het gebied van privacybescherming, is het ook voor de gemeente niet mogelijk om de werkgroep de adressen van de minima te verstrekken.

De gemeente stuurt een brief van 'Ommen geeft warmte' aan de burgers die burgers die mogelijk in aanmerking komen voor een tegemoetkoming. De gemeente zegt toe het extraatje niet te verrekenen met bestaande uitkeringen.

Samenwerken is belangrijk

De werkgroep, die de adressen verzamelt, benut de bestaande samenwerking met onder andere de Stichting Samen Doen, Schuldhulpverlening, Woningcorporatie en Voedselbank om mensen te bereiken die in aanmerking komen voor een tegemoetkoming, omdat zij én hard getroffen zijn door de hoge prijzen én behoren tot de minima. De mensen moeten uiteindelijk zich zélf aanmelden voor een tegemoetkoming. De werkgroep die het Warmtefonds moet vullen doet een beroep op de gemeente- en parochieleden en op de gehele Ommen bevolking, waaronder de ondernemers. Dit vanuit de gedachte van solidariteit lokaal. De actie wil zo, in een tijd van polarisatie en verdeeldheid, bruggen bouwen. De gulheid van doneren verrast: einde maart is € 40.000,- ingezameld. De subgroepen werken zelfstandig, en voeren regelmatig gezamenlijk overleg. Veel werkgroepleden zijn in hun eigen kerk betrokken bij de diaconie. Solidariteit tonen aan mensen die het minder hebben is een opdracht

"In dit project

kunnen zij

die solidariteit

handen en

voeten geven"

voor elk mens. Zeker voor elke gelovige. In dit project kunnen zij die solidariteit handen en voeten geven. De geldelijke tegemoetkoming wordt gedaan in de vorm van bonnen die betrokkenen in de winkel kunnen inleveren, of die ze ook zelf aan de kassa kunnen scannen zodat hun privacy gewaarborgd is. De gemeente heeft bekend gemaakt met een gift van 50.000,- euro het beschikbare

bedrag voor bonnen voor burgers van 200 naar 400 te verdubbelen.

Eenmalig initiatief

Dit project is eenmalig. Maar de actie vraagt om een vervolg. De obstakels waar de kerken en de gemeente tegen aan lopen om geld voor armoedebestrijding op de juiste plek te krijgen, vragen om nader onderzoek. De minister van armoedebestrijding, mevrouw Schouten, herkent de problemen. Dit project in Ommen levert materiaal om met haar te bespreken. Het project in Ommen is, landelijk gezien, het eerste. Het verspreidt zich snel. Veelal onder dezelfde naam. De eerste geraaktheid van ds. Jelsma, gaat als een lopend vuurtje door het land. Dat is een mooie oogst. Het project komt in de parochie en in de gemeenten aan bod in de publicaties, op de website en bij de mededelingen en activiteiten op de beamerpresentatie voorafgaand aan de vieringen. Het is een aanrader, zegt men in Ommen. Het levert de minima het nodige op, het heeft de werkgroepleden veel gebracht, en het heeft de mensen in heel de gemeente Ommen weer eens laten voelen waartoe men op het gebied van onderlinge solidariteit in staat is. Dat geeft moed en vertrouwen voor de toekomst.

<https://emmanuelparochie.nl/ommen/2022/04/07/afsluiting-interkerkelijke-actie-ommen-geeft-warmte/>

Hub Crijs

Meester Geertshuis in Deventer

Hulp aan mensen in nood

Het is na de corona lockdown weer druk in het Meester Geertshuis in Deventer. Het gonst van de mensen. Naast vrijwilligers voor het spreekuur voor hulpvragen zijn vrijwilligers aanwezig voor het uitdelen van voedselpakketten. En mensen die hun pakket komen ophalen.

Het Meester Geertshuis is als oecumenisch diaconaal centrum ontstaan in 2006. De kerken in Deventer doen er allemaal aan mee. In de loop van de tijd zijn er tachtig vrijwilligers actief, die honderden mensen begeleiden.

Op verhaal komen

In het begin is het centrum gestart als inloophuis. De open ontmoetingsplek ging functioneren als een scharnier tussen de straat, eenzaamheid, rondlopen met vragen, dakloosheid, psychisch en maatschappelijk vastlopen. Alle mensen van het Meester Geertshuis bieden solidariteit, aandacht, verbondenheid. Via de inloop en de ontstane contacten komen veel hulpvragen te voorschijn: waar moet ik zijn? Wat moet ik daar doen? Hoe vul ik een formulier in? Kun je met me meegaan naar het loket? Marianne Kok is sociaal coördinator in het Meester Geertshuis. Bij haar komen veel lijnen samen. Veel van het sociale werk is tegenwoordig gericht op mensen met schulden en financiële problemen. Er is veel onvermogen om de eigen financiën te kunnen regelen. Er zijn nu 25 budgetcoaches actief, die samenwerken met de gemeentelijke instanties. De vrijwilligers komen ook bij mensen thuis. Vaak is er sprake van chaos, paniek, ongeordende administratie. Mensen hebben tijd nodig om hun verhaal te vertellen van wat hen is overkomen. Die tijd geven wij, de aandacht ook. Mensen komen

thuis bij zichzelf. Er ontstaat een relatie, vertrouwen. Als het verhaal verteld is kan er veel gedaan worden.

Noodfonds

Het Meester Geertshuis maakt gebruik van een noodfonds, dat is ingesteld door vijftien diaconale en kerkelijke organisaties in de stad. Elk jaar gaat er zo'n dertien tot vijftien duizend euro in om. Er is een lage administratieve drempel. Het gaat om leefgeld voor mensen in acute situaties. Of het betalen van de kosten voor de aanschaf van een identiteitsbewijs. Of reiskosten bij het overlijden van een familielid. Of het betalen van de borg voor woonruimte. Voor inrichting van een huis of de aanschaf van witgoed kan ook gebruik gemaakt van de verschillende diaconieën en kerkgemeenschappen. Zo'n potje met geld voor acute noden blijkt belangrijk. Er is altijd wel een situatie, waarin met een klein bedrag een groot probleem wordt opgelost.

Voedselpakketten

In Deventer is een voedselbank aanwezig en het Meester Geertshuis verwijst vaak mensen daar naar toe. De wegen zijn kort. Ook daar gelden procedures. Ook voor de bijstand, bijzondere bijstand, andere voorzieningen gelden procedures, die tijd vergen. Mensen kunnen in een tijdvak terecht komen zonder enig inkomen. Daarom regelt het Meester

"We geven mensen respect, bouwen een relatie op"

De mensen van het Meester

Geertshuis in actie

Geertshuis in samenwerking met de voedselbank voedselnoodpakketten. Het gaat om mensen die tijdelijk niets hebben. De vrijwilligers geven door wie er kan komen op vrijdag. Het aantal verschilt en heeft sterk gevarieerd tijdens de coronatijd. Tussen 15 en 45 mensen komen elke week langs. Iedereen die het nodig heeft krijgt een noodpakket. Het is praktisch, laagdrempelig. Enkele vrijwilligers maken de noodpakketten klaar met wat er die week wordt aangeleverd. En als iemand meer nodig heeft, dan kan dat ook.

Spreekuur voor hulpvragen

Vandaag zijn Jen Feenstra en Carolien Visser aanwezig voor het spreekuur voor hulpvragen. Sanne Korf, ook aanwezig en ooit goed geholpen door het Meester Geertshuis, is verantwoordelijk voor de distributie van de voedselpakketten en gastvrouw bij het Tosticafé, een inloopsprekuren voor dak- en thuisloze jongeren. Iedereen heeft wel iets, zit ergens mee, heeft zorgen. Het is niet zo dat mensen meteen met hun hulpvraag komen. Eerst is er tijd nodig, moet het verhaal er uit. Er is vaak spanning opgebouwd of iemand wil en kan helpen. Vaak hebben mensen slechte ervaringen opgedaan. Dan vergt het tijd om vertrouwen op te doen. Je schrikt er iedere keer van wat mensen allemaal meemaken. We hebben twee keer per week spreekuur, op vrijdagmiddag en woensdagochtend. Voor het spreekuur op vrijdag maken mensen een afspraak. We wisselen elkaar af. Als mensen geweest zijn kan het zijn dat we een op een

afspraken maken buiten het spreekuur om. Soms kun je iemand snel helpen, omdat snel helder is wat het probleem is. Bij anderen vergt het meer tijd, kost het verhaal tijd, is er sprake van meerdere problemen. Eerst is aandacht voor die mensen belangrijk, hoe is het nu met je? Hoe gaat het? Ben je vrij genoeg om verder te kijken? Pas dan gaan we kijken wat er te doen staat. Kunnen we een en ander in kaart brengen? Is er een plan te maken? Kunnen we een advies geven? Eerlijk zijn is belangrijk. We geven mensen respect, bouwen een relatie op, bieden aandacht en vertrouwen. Mensen kunnen fouten maken en daarvan kun je leren. We oordelen niet, maar kijken hoe je er uit kunt komen. Veel mensen zijn niet zo zelfredzaam in het regelen van hun eigen belangen als menig beleidsmaker denkt. Mensen kunnen hun belang vaak niet verwoorden of vormgeven. Wij bemiddelen met de hulpvraag, wijzen de weg, begeleiden en ondersteunen. Veel regels zijn ingewikkeld, lastig, komen uit een systeem dat onderling rammelt. De ene voorziening heeft, vaak nadelige, effecten op de andere. Denk aan kortingen en terugvorderingen van de belastingdienst. Mensen hebben geen overzicht, zijn de weg kwijt, worden overweldigd met stress. Wij proberen daarin steun te zijn, houvast te geven, de weg te wijzen.

www.meestergeertshuis.nl

Jacqueline Meupelenberg

Soepcafé Wijhe

“Soep eten verbindt”

Het is de eerste zaterdagmiddag van de maand. Daar waar de winkelende mensen rond sluitingstijd langzaam maar zeker huiswaarts keren, stroomt ‘Het Noaberhuus’, dat midden in het centrum van Wijhe is gevestigd, langzaam vol.

Velen hebben inmiddels de weg gevonden naar het soepcafé dat één keer in de maand op zaterdagmiddag van 17:00 uur tot 19:00 uur haar deuren opent. Wat maakt het soepcafé zo speciaal? Gerda Nijboer, één van de initiatiefnemers, vertelt enthousiast. In het soepcafé kunnen mensen elkaar ontmoeten en samen eten. Want “eten verbindt” is haar ervaring. Iedereen is er welkom. Zo komen er mensen vanuit de diverse kerken uit Wijhe, als mede niet-kerkelijken schuiven aan. Het soepcafé is toegankelijk voor iedereen.

Waarom op zaterdagmiddag?

Er is heel bewust gekozen voor de zaterdagmiddag, omdat de ervaring is dat veel ouderen opzien tegen het weekend, dat vaak in eenzaamheid wordt

doorgebracht. Gerda: “Maar we zien niet alleen mensen die eenzaam zijn, ook mensen uit het verzorgingshuis komen, evenals mensen met een beperking; zij die gebruik maken van de voedselbank als ook deelnemers aan het taalcafé, die getipt zijn om het soepcafé eens te bezoeken.” Een zeer diverse groep mensen schuift dus aan, zowel jong als oud.

Initiatiefnemers

Het soepcafé is een initiatief van het Noaberhuus, de Protestantse gemeente Wijhe en de H. Lebuinus parochie. Het Interkerkelijk Diaconaal Beraad, waarvan de werkgroep Kerk En Samenleving (KeSa) vanuit de Rooms

Katholieke kerk deel uitmaakt, bracht het idee van een soepcafé in. De dominee van de Protestantse Gemeente werd enthousiast over het initiatief en vervolgens werden handen ineen geslagen.

Doelstelling en duurzaamheid

De doelstelling van het soepcafé is: ‘Het verbinden van mensen en duurzaamheid’. Uit

het oogpunt van duurzaamheid, dat alle betrokken initiatiefnemers onderschrijven, komen de behoeftes voor het soepcafé grotendeels uit kringloopwinkels en via gekregen spullen. Zo zijn winkeliers benaderd voor de nog goed bruikbare levensmiddelen, die onder andere over de uiterste verkoopdatum heen zijn en niet meer verkocht kunnen worden.

Zij hebben direct hun medewerking toegezegd. Er wordt gewerkt met de ingebrachte levensmiddelen. Er wordt niets gekocht. Bloemisten werken vanaf het begin mee en leveren bloemen aan om de ruimte aan te kleden en mensen een bloemetje mee te geven naar huis.

Het aanbod van winkeliers doet vrijwilligers en bezoekers wel beseffen dat we tegenwoordig leven in een wegwerpmaatschappij. Het meewerken aan een initiatief, dat duurzaamheid en verbinding vooropstelt en tot doel heeft, geeft hen een goed gevoel.

De maaltijden zijn gratis, maar de ervaring leert dat de gasten met een gift graag willen

“Gezelligheid,
verbinding en
ontmoeting staan
centraal”

Vrijwillige bijdragen komen in de giften pan terecht

bijdragen aan de maaltijd, die ze hebben genuttigd. Hiervoor staat er een pan op tafel en een knapzak bij de deur.

Vrijwilligers

Het soepcafé draait volledig op basis van vrijwilligers. Zij halen alle spullen op en koken vervolgens elders soep en maken een eenvoudige maaltijd klaar. Dit kan in het Noaberhuus, maar vanwege de keukencapaciteit kan er nu nog geen soep afgehaald worden. Tijdens de maaltijd wordt een toepasselijk verhaal voorgelezen door de gastvrouw, dominee of pastor, dat betrekking heeft op de hetgeen er zich afspeelt in de wereld. Dit verhaal geeft diepgang, stof tot praten en tot nadenken.

Vrijwilligers en gasten eten samen. Vrijwilligers hebben een luisterend oor. Naast het omzien naar elkaar is er ook een signalerende en doorverwijsfunctie als dat nodig is. In overleg met gasten kan er door vrijwilligers, waar nodig, altijd een beroep worden gedaan op de pastores of de dominee voor het verlenen van pastorale zorg.

Kleinschaligheid

Het is niet de bedoeling dat het ‘soepcafé’ een grootschalig gebeuren wordt. Gezelligheid, verbinding en ontmoeting staan centraal. Daarom is de maximale grootte van de groep dertig personen.

Gedrevenheid

Op de vraag wat haar drijvende kracht is antwoordt Gerda: “Mijn gedrevenheid komt

voort uit mijn geloof. Ik wil graag iets voor mijn naaste doen, voor het klimaat, voor de wereld, voor de toekomst. Vanuit die gedrevenheid heb ik mede geholpen het soepcafé te realiseren. Als je iets vanuit de juiste intentie doet, dan lukt het vaak ook en weet je ook dat je voldoende mensen krijgt om plannen uit te werken en te realiseren. Vanuit barmhartigheid kijken naar de mens, dienstbaar zijn en omzien naar elkaar.”

Toekomst

De start in 2021 heeft wat vertraging opgeleverd vanwege de coronapandemie, waardoor er rekening gehouden moest worden met diverse beperkende maatregelen. Inmiddels zijn er vijf bijeenkomsten van het soepcafé geweest. De eerste keer waren er rond de vijftiengt gasten. Op dit moment is het maximale aantal van dertig gasten bereikt. Er wordt nagedacht over de mogelijkheid van een afhaalservice en een tweede locatie om soep te koken. Tevens wordt er gekeken of er behoefte is aan een speciaal soepcafé voor jongeren. Daarnaast wordt nagedacht over een soort van receptenboekje waarin soepen staan vermeld van mensen met een niet Nederlandse achtergrond. Ook wordt gekeken naar mogelijke ideeën als muziek, schorten met een logo en draaien van een film na de maaltijd. Hierbij gaat men te rade bij andere soep cafés die hier al ervaring mee hebben.

<https://www.sallandcentraal.nl/2022/03/soepcafe-in-het-noaberhuus/>

www.heiligelebuinus.nl

Bennie Oude Maatman

Rol Wandelclub Mariënheem

Het informele en het sociale spatten er van af

In Mariënheem blijkt dat inzet en toeval uitstekend samen kunnen gaan en tot een verbluffend resultaat kunnen leiden.

Diny Schrijver (zorg), Annie Achterhoek (Zonnebloem) en Ine Huis in 't Veld (Caritas) zijn enthousiast over hun samenwerking. Vanuit de Zonnebloem en Caritas werd er nagedacht om eens per maand een gezellige middag te verzorgen voor alleenstaanden. Dan komt er in 2015 een aanbieding vanuit de gemeente Raalte (waar Mariënheem deel van uitmaakt), die tien rolstoelen ter beschikking wil stellen aan de gemeenschap Mariënheem. Ook in Mariënheem weten ze dat een plus een meer moet worden dan twee. Het gezellige middag plan wordt met aanvulling vanuit de zorg aangepast naar een activiteit voor alle inwoners. Hiermee krijgt Mariënheem een nieuwe club van en voor iedereen.

Rol Wandelclub Mariënheem

Om te kunnen wandelen moesten er nog wel wat problemen worden opgelost. Er moesten dekens komen voor de mensen in de rolstoelen, en hesjes voor de veiligheid van de vrijwilligers. Zoals men gewend is in deze gemeenschap werden enkele bedrijven aangeschreven, werd het geld hiervoor ingezameld en werden de spullen aangeschaft. Aan vrijwilligers om de rolstoelen te duwen is geen gebrek. Door een intensieve werving en persoonlijke benadering kwamen er genoeg mensen met lichamelijke beperking, die graag gebruik willen maken van de aangeboden wandelingen. Naast

de mensen in de rolstoelen en de vrijwillige rolstoelduwers sluiten steeds meer mensen aan die gezellig mee wandelen. Hiermee wordt meer gerealiseerd dan oorspronkelijk de verwachting was. Het is in Mariënheem gegroeid tot een club, die mensen uit de eenzaamheid haalt, de sociale samenhang stimuleert en alles in een gezellige sfeer weet te brengen.

Is er in Mariënheem of directe omgeving een organisatie, die voor een activiteit rolstoelen nodig heeft, dan kan men deze gewoon gebruiken. De Zonnebloem, KBO, maar ook particulieren maken van deze mogelijkheid graag gebruik. Middels sponsoring is er aan de rolstoelen inmiddels ook een duofiets toegevoegd. Kortom: iedereen die in Mariënheem graag gezellig de mooie natuur in wil kan dat!

De Rol Wandelclub op bezoek bij

de rundvee boerderij

Een echt begrip

De Rol Wandelclub is in Mariënheem inmiddels een begrip. Op de tweede woensdag van de maand, uitgezonderd de zware wintermaanden, wordt er vijf kilometer gewandeld. Naast de mensen in de rolstoel, die al dan niet zelf nog een stukje proberen te wandelen, en de rolstoelduwers, wandelen er vaak mensen mee die zelf nog voldoende goed ter been zijn. Deze mensen vinden de sociale contacten erg belangrijk. Iedereen is welkom. Ook via het parochieblad 'Mik' wordt aandacht gevraagd van de doelgroep.

Een oud huisarts en een pastor wandelen vaak mee. Zij grijpen de wandeling aan om op een informele wijze in contact te komen en een luisterend oor te zijn voor mensen, die even wat extra aandacht nodig hebben. De deelname aan een wandeling is geheel gratis. Het koffie drinken ter afsluiting in het gemeenschapscentrum 'De Schalm' gaat op eigen rekening. In het najaar 2021 mochten de vrijwilligers de Overijsselse Vrijwilligers Prijs 2020 ontvangen.

De wandeling

Afhankelijk van hetgeen er wordt aangeboden wordt er meer of minder doelgericht gewandeld. Het kan zijn dat het een "normale" wandeling wordt door de directe natuurlijke omgeving van Mariënheem, maar het kan ook zijn dat de club is uitgenodigd door een andere organisatie zoals bv. een bloemenkwekerij, de kinderopvang of zelfs een nieuwe rundvee boerderij.

Bezoek aan rundvee boerderij

Het is een mooie beleving. Het informele en het sociale spatten er van af. De gehele groep, natuurlijk voorzien van heldere gele hesjes met de tekst "Mariënheem zorgt voor elkaar" erop, gaat "luidruchtig" over de straat. De zeer drukke N35 oversteken is met deze groep geen

probleem. Een paar vrachtwagens zetten het verkeer even stil om de gehele groep rustig te laten oversteken. Het duwen van de rolstoel valt niet mee. De klinkerstraten zijn ruw en rond. Als een duwer het even niet meer kan, staat er direct een ander klaar om over te nemen. Een professioneel sportteam zou aan dit teamgedrag een voorbeeld kunnen nemen. Aan enthousiasme geen gebrek. Tijdens de wandeling wordt er samen met de rolstoelzitter het plaatselijke nieuws doorgenomen. Tijdens deze wandeling ging het over het overlijden van een 24 jaar oude pony, natuurlijk over de corona-epidemie en de eenzaamheid als gevolg hiervan, en tevens over de lagere school die men 80 jaar geleden gevolgd heeft, of wat men tijdens militaire dienst gedaan heeft. Het kon niet op. Het bezoek aan de nieuwe rundvee boerderij was een groot succes. Het riep bij velen nostalgische herinneringen op. Een stal van 84 meter lang en 37 meter breed, bevolkt met 150 koeien die van alle moderne snufjes worden voorzien, is iets anders dan de wijze waarop er in de jeugd van sommige rolstoelzitters met de handen gemolken werd. Tijdens de aangeboden kop koffie met cake werd er uitgebreid gediscussieerd met de boer en boerin. Het enthousiasme en de beleving straalden van alle mensen af. Op de terugweg was dit natuurlijk het onderwerp van gesprek. Thuis is er uitgebreid over deze beleving nagepraat.

Belangrijk initiatief

Deze mooie, deels toevallig, ontstane activiteit voorziet in Mariënheem in een grote behoefte tegen vereenzaming, versterking van de sociale samenhang en meer te gaan bewegen. Het enthousiasme spat er vanaf. Door de eenvoud van het principe van en door dorpsbewoners is de laagdrempelige deelname van met name duwers en wandelaars groeiende. Een groot succes!

<https://parochieheiligkruis.nl/news/652/118/Rolwandelclub-Marienheem>

Hub Crijns

Verjaardags- en feestbox Oldenzaal

“Al tien jaar hard nodig”

Bij een groot bedrijfspand op het industrieterrein staat de deur open. Voor het pand staat een grote zuil. Die leert dat zeventientien organisaties die betrokken zijn bij armoedepreventie in Oldenzaal hun plaats hebben onder één dak! De deur staat open omdat een vrijwilliger drie verjaardagsboxen komt ophalen.

Binnen zijn vrijwilligers druk aan het inpakken. Het is een groep van zeven dames, die ondanks de corona beperkingen in het afgelopen jaar zorg draagt voor de boxen. Kinderen van 1 tot en met 12 jaar ontvangen een Verjaardagsbox. Jongeren tussen 13 en 18 jaar ontvangen een feestbox. Niet alle kinderen van Oldenzaal, maar de kinderen uit huishoudens met lage inkomens. Via het netwerk van de armoedepreventie in Oldenzaal krijgen de vrijwilligers de adressen. Inmiddels zijn er een kleine 400 kinderen, die een doos met inhoud ontvangen.

Van en voor Oldenzaal

Thea Oversteegen, Annette Oude Nijhuis, Maria Keizer, Irma Steenbekke, Anke Steenbekke en Ellen Reuvers praten honderduit over hun activiteit. Ilze Huttenhuis is door ziekte afwezig. Dat hebben ze al vaker meegemaakt de afgelopen twee jaar. Maar het werk aan de boxen kon evengoed doorgaan. Vaak niet in groep, maar met tweetallen, en op afstand. Minder gezellig, maar even goed nodig. In de Verjaardagsbox zit wat lekkers, ranja, slingers en ballonnen, schooltraktatie en een cadeau. De 11- tot 12-jarigen krijgen een waardebon te besteden bij de lokale speelgoedwinkel. De Feestbox is gevuld met spulletjes gericht op de leeftijd, chips, een fles frisdrank en een waardebon. De activiteit is volledig afhankelijk van sponsoren en giften.

Serviceclubs en bedrijven dragen bij aan het goede doel. De coronatijd heeft wel geschied in het verwerven van inkomsten. Want allerlei activiteiten, die iets extra's brengen voor het goede doel, konden niet doorgaan, zoals een braderie, of de haringparty. Dat is de verkoop van tonnetjes nieuwe haring, met de opbrengsten voor het goede doel. Het leeft in Oldenzaal, dat is wel duidelijk. Dat blijkt uit hetgeen bedrijven schenken, als bij de ouders en kinderen die een box ontvangen.

Verrassingen

De bel gaat en na het opendoen blijkt dat een bedrijf 250 linnen kussenslopen met opdruk heeft gebracht voor in de boxen. Niemand van de vrijwilligers wist dat het er aan zat te komen. En toch is het gebracht. Heel fijn. Kinderen die communie doen in Oldenzaal doneren dit jaar

cadeautjes voor de Verjaardagsbox. Van de kinderen die het vormsel hebben gedaan gaven vorig jaar een geldbedrag. Er zijn ook boxen met Sinterklaas en Kerstmis. Van iets kleins wordt zo iets groters gemaakt. Er zijn naast de inpakkers 14 bezorgers. Al snel blijkt dat dit vrijwilligerswerk vooral door vrouwen wordt gedaan. Ook ouderen en gehandicapten doen mee door op de dagbesteding de boxen aan te kleden met tekeningen en teksten. Zo zijn er veel mensen bij betrokken. Het is leuk om te doen, creatief,

met elkaar en je doet iets voor een ander.

Op de vraag wie er begonnen is met deze activiteit wordt verwezen naar Carla Boerrigter, die lang de armoede preventiewerker is geweest in Oldenzaal. Wanneer dan? Enkele dames herinneren zich dat ze vijf jaar geleden het eerste lustrum hebben gevierd. Er wordt op de telefoon gebladerd en dan komt de tweede verrassing van de dag naar voren. Op de kop af 30 maart werd vijf jaar geleden teruggekeken op de eerste vijf jaar. Vandaag is het 30 maart, dus tien jaar. Niemand die dit wist. Wel: de koffie en de koekjes smaken des te lekkerder. De dames nemen zich voor om na vandaag werk te maken van die tien jaar. Want dat nieuws bekend maken kan ook weer wat extra giften opleveren.

Gedragen door velen

In Oldenzaal leven veel kinderen met een laag inkomen. Het is een oude arbeidersstad, maar de vrijwilligers twijfelen of het daar door komt. Er leven ook veel mensen afkomstig uit andere landen. Volgens de aanwezige dames is de armoede in Almelo en Enschede groter. Uit eigen ervaring met de feest- en verjaardagsboxen is er elk jaar toch een groot aantal kinderen in armoede. Er zijn altijd voldoende vrijwilligers geweest voor deze activiteit, zowel voor het verzamelen van aanbreng, het inpakken als het bezorgen. De financiële reserves zijn de laatste twee jaar wel gedaald. In de coronatijd was het minder leuk, omdat je als groep niet zo goed bij elkaar kon komen. Toen is het inpakken ook wel eens 's-middags gedaan vanwege de avondklok en thuis. Bezorgers hebben er niet veel last van gehad. De kinderen hebben het niet gemerkt.

De tienjarige werkgroep bij elkaar met de nieuwe kussenslopen

Ze staan met een grote glimlach op hun gezicht bij de deur. Voor die blije gezichten wordt alle werk gedaan. Het is zo sneu als een kind op zijn verjaardag niet kan trakteren op school. Dat werkt isolerend. Er zijn kinderen die om die reden zich ziek melden. Nu kan er gevierd worden en getrakteerd.

Vluchtelingen

Vluchtelingen is de nieuwe nood, ook in Oldenzaal. De eerste vluchtelingen uit Oekraïne zijn al aangekomen. De oude school de Windroos is recent ingericht voor de opvang van vijftig tot zestig mensen. Er zitten nu al mensen in en het zal wel snel vollopen. Natuurlijk zorgt het Armoede preventie netwerk dat vluchtelingen kinderen ook meedoen. De Voedselbank laat weten dat het aantal vluchtelingen toeneemt. Je kan er dus op rekenen dat in de toekomst meer werk te doen is.

Lonneke Gunnink-van den Berg

Breien voor Sant' Egidio Zeist

1.100 mutsen voor vluchtelingen, dak- en thuislozen

'Breien, breien, altijd maar breien', luidt het devies van mevrouw Baan (88 jaar jong). Ze heeft in de loop van de jaren inmiddels zo'n 1.100 mutsen gebreid voor dak- en thuislozen, en vluchtelingen.

Haar betrokkenheid op de medemens begon in haar eigen gezin. Ze had vier kinderen, en een jongen, die ze in haar gezin opving. "Ik hou van mensen", is haar commentaar. Ze is altijd met mensen bezig geweest, heeft altijd voor anderen gezorgd. Dat vindt ze fijn en zinnig, dat geeft voldoening, daarmee kan ze iets doen voor de maatschappij.

Sant' Egidio

In Apeldoorn, Utrecht en Amsterdam doet Sant' Egidio veel voor mensen, die dakloos zijn geworden. Mevrouw Baan werd erdoor gegrepen. "Deze jongens hebben niets en bijna

niemand kijkt naar hen om. Dat vind ik zo triest!" Met enige regelmaat ging ze met haar zoon naar de Sleep Inn in Utrecht. Ze bracht er ook Kerstbrood: "Heerlijk vinden ze dat". De jongens nemen haar mutsen dankbaar in ontvangst. Ook handschoenen zijn nodig. De Zebra en de Wibra werden gebeld, maar die verkochten geen handschoenen meer. "Toen heb ik zelf ergens anders handschoenen voor ze gekocht." Intussen is er een doos in de kerk gekomen, waar iedereen iets in kan doen voor de dak- en thuislozen. Mevrouw Baan zegt: "Voor een ander vragen is veel makkelijker dan voor jezelf. Ik bel gewoon zo'n zaak op en vraag of ze nog nieuwe spullen hebben."

In de krant

Clementine Baan, de dochter van mevrouw Baan, vertelt in 'De Nieuwsbode' van Zeist: "Doordat het verzorgingshuis van mijn 88-jarige moeder in het begin van de pandemie gesloten werd en geen bezoek meer mocht ontvangen, had ze tijd over om iets te doen voor haar medemens. Toen ze hoorde dat er

Met haar breiwerken bereikt mevrouw Baan de hele wereld

een vliegtuig met Afghanen naar Nederland zou komen, is ze gelijk mutsen gaan breien voor ze, om ze zo de warmte te geven die ze nodig hebben. Letterlijk en figuurlijk. De mutsen zijn in de kleuren van de Afghaanse vlag, zodat de vluchtelingen een stukje van thuis meenemen naar hun nieuwe thuis."

Mevrouw Baan heeft ook mutsen voor kinderen van vluchtelingen gebreid en er zijn mutsen aan vrouwen en kinderen in blijf-van-mijn-lijf-huizen gegeven. Het is bijzonder hoe ze lijntjes weet te leggen met organisaties en mensen. Ze houdt niet van mensen, die uit de hoogte doen. Ze staat graag tussen de gewone mensen en zet zich bovenal met passie in voor hen, die het echt moeilijk hebben. Vol trots laat ze de dozen vol mutsen zien. In allerlei kleuren. De koninklijk blauwe muts springt er voor haar uit en die in de kleuren van onze eigen vlag. Ook is ze trots op de mutsen in de kleuren van de Duitse vlag en die voor KNVB, waarvoor ze een prachtige sjaal en een kaart met bedankje terugkreeg.

Netwerken breien

In het verzorgingshuis waar ze woont werkt een broeder, die bij daklozen in Amsterdam komt en bij tijd en wijle kledinginzamelingen houdt. Hij heeft banden met Suriname. Inmiddels liggen mutsen en sokjes voor kinderen klaar, die straks meegaan naar Suriname. Dat kon afgelopen jaren niet vanwege de coronacrisis. Een foto van een kindje met een truitje aan en mutsje op door haar gebreid is het bewijs van deze betrokkenheid over grenzen heen. Hoe komt ze aan alle wol? Veel heeft ze zelf gekocht. Haar zoon zorgt voor het nodige materiaal. Hij heeft goede contacten met kringloopwinkels. Mensen weten van haar breien. "Die doen nog weleens een paar bollen wol om de deur." Een heleboel staat klaar om

opgehaald te worden.

Klaar staan voor mensen

Op het moment van het interview was net de oorlog in de Oekraïne uitgebroken. Mevrouw Baan denkt erover mutsen in de kleuren van hun vlag voor de vluchtelingen te breien. Langzamerhand kan ze helaas minder breien vanwege artrose. Ze heeft een brei-arm. De huisarts heeft gezegd, dat zij minder mag breien, niet meer de hele dag.

Gelukkig zoekt mevrouw Baan altijd weer een weg om anderen te helpen. Zo weten veel mensen haar appartement te vinden. Gewoon om even te kletsen. "Sommige mensen zijn zo eenzaam! Die komen hier gezellig voor een kopje koffie of iets anders." Al dit werk geeft haar voldoening. Ze wil nuttig zijn voor de maatschappij, klaarstaan voor de mensen om haar heen. "Als je ouder bent, hoef je echt niet achter de geraniums te zitten." Er is nog zoveel te doen!"

Ze kan zelf niet meer naar de kerk. Ze volgt de eucharistievieringen op de televisie. Bovendien komt de kerk bij haar in het verzorgingshuis. Zo leerde ze de pastoraal werker kennen, die vanwege de 'dag van de ouderen' kwam. Het is fijn om die verbinding met de kerk te kunnen houden. Mevrouw Baan komt weinig buiten. Het leven is te druk voor haar geworden. Maar ze is dankbaar voor wat ze voor een ander heeft kunnen doen en wat haar eigen kinderen, klein- en achterkleinkinderen voor haar doen. Al komt ze zelf niet meer in de kerk, ze kan altijd bidden voor anderen. Een goede vriendin kan wel naar de kerk gaan en zij neemt voor haar boekjes, teksten of bijvoorbeeld een novene mee, die ze kan bidden. Dat doet ze vanuit haar hart, voor de situaties in de wereld, voor iedereen die het moeilijk heeft. Zo blijft mevrouw Baan actief en betrokken op haar medemens.

"Als je ouder bent,
hoef je echt niet
achter de geraniums
te zitten"

Ellen Hogema

Papiercafé Utrecht

“Nodig zolang brieven en formulieren onbegrijpelijk zijn”

Al heb je in Nederland een universitaire studie behaald, dan nog is het ingewikkeld om formulieren en brieven die je krijgt van de overheid, gemeenten, banken en andere instellingen te begrijpen. Laat staan wanneer je de Nederlandse taal niet goed machtig bent.

Diaken Jouke Schat heeft het initiatief genomen om het Papiercafé op te zetten. Samen met de Stichting Utrecht op orde heeft hij daarvoor subsidie aangevraagd bij de gemeente Utrecht. Dat duurt altijd even voordat bekend is of subsidie wordt toegekend. Dus in afwachting daarvan is diaken Schat vanuit de Utrechtse parochies in 2021 al begonnen met het Papiercafé.

Werkwijze

Het Papiercafé is gelokaliseerd in de Gerardus Majella kerk in Utrecht-West. Daar zitten drie ochtenden in de week twee vrijwilligers, die mensen bij staan bij hun vragen over formulieren en brieven die ze krijgen. Het is daarmee een voorportaal voor Schuldhulpmaatje. Terwijl er gekeken en gepraat wordt over de vragen die de bezoekers hebben, gaat het ook over andere zaken. Gesprekken gaan over van alles. Van gezellig over koetjes en kalfjes tot de diepere ervaringen van het leven. Of samen een kaarsje in de kerk aan gaan steken. De achtergronden van de bezoekers zijn zo divers als de vragen die ze hebben. De bezoekers worden vooral door de buurtteams doorgestuurd. Op die manier

ontstaat er een goede samenwerking met verscheidene organisaties uit de stad. Via die organisaties krijgt het Papiercafé meer bekendheid. Medewerkers van het Café worden gevraagd om op bijeenkomsten en andere gelegenheden te vertellen over het Papiercafé. Het netwerk wordt daarmee snel groter. Er is ook een website. Er worden folders uitgedeeld en er hangen banners. Inmiddels komen er meer dan tien mensen per week en het aantal bezoekers loopt per week op.

Leren door te doen

De vrijwilligers zijn meestal studenten, die hun kennis graag voor anderen inzetten. In totaal zijn er 16 vrijwilligers, die twee aan twee het Café bemensen. De vragen die aan hen gesteld worden zijn zeer divers. Wanneer zij zelf vanuit hun eigen kennis geen antwoord kunnen geven, gaan ze op zoek naar het antwoord via internet of door instanties te bellen. De meeste vrijwilligers hebben een HBO of universitaire achtergrond. Als de vragen te moeilijk zijn voor de vrijwilligers, dan worden de bezoekers doorgestuurd naar bijvoorbeeld een advocaat of schuldhulpverlener. Extra trainingen voor de vrijwilligers worden niet gegeven, vooral

“Het gaat om pastorale aandacht, om barmhartigheid”

Een vrijwilliger, een mens met vragen, een pc, meer heb je niet nodig

is gestart, maar daarvoor waren te weinig vrijwilligers te vinden. Ook dat kan gebeuren.

Gemakkelijk te doen

Dit Papiercafé is volgens diaken Jouke Schat een absolute aanrader. Het is er natuurlijk al op een aantal plekken in het land, bijvoorbeeld onder de naam Formulierenbrigade. Het is een initiatief dat niet veel geld en organisatie kost. Het is relatief makkelijk te starten. Een plek om mensen te ontvangen en een paar vrijwilligers die kennis hebben van formulieren en weten waar ze informatie vandaan halen, en je kunt aan de slag. Als parochie heb je hiermee de kans om ook aan niet parochianen te laten zien dat een parochie relevant kan zijn voor iedereen.

De toekomst

De mensen van het Papiercafé hebben zeker nog ambities voor de toekomst. Ze gaan het daadwerkelijke Cafégedeelte uitbreiden. Meer koffie schenken in een nog gezelliger omgeving. Zo kunnen meer mensen geholpen worden, maar de inzet is vooral ook dat mensen elkaar ontmoeten. Voor de toekomst is de bedoeling dat er een betaalde coördinator komt. Zo kunnen nog meer vrijwilligers en bezoekers aangetrokken worden. Zolang brieven van overheidsinstellingen, maar ook van woningbouwverenigingen, bedrijven en winkels niet voor iedereen te begrijpen zijn, zolang er nog hoge boetes of erger staan op niet snel reageren of verkeerd reageren op die brieven, zal het Papiercafé en soortgelijke initiatieven nodig zijn. In Utrecht gaan ze betrokken en deskundig de toekomst in...

ook omdat de vragen zeer divers zijn. Er komen zoveel verschillende thema's aan de orde, dat er via trainingen niet genoeg kennis opgedaan kan worden. Er zijn wel intervisie bijeenkomsten. De vrijwilligers schrijven steeds op welke vragen ze gekregen hebben en hoe ze het aangepakt hebben. Deze ervaringen worden dan regelmatig met elkaar besproken. Op deze manier leren de vrijwilligers van elkaar.

Geloof en toekomst

“Diaconie is wezenlijk in de kerk”, zegt diaken Schat. “Een kerk die niet dient, dient tot niets, zoals bisschop Gaillot zei. Er zijn veel mensen die gewoon de handen uit de mouwen willen steken. Concreet iets doen om invulling te geven aan het hoogste gebod: heb je naaste lief als jezelf. Het maakt ook dat mensen die geen parochiaan zijn, betrokken raken bij parochiële activiteiten. Mensen raken geïnspireerd omdat de parochie als gelovige gemeenschap laat zien waar ze voor staat. Geloof is niet alleen liturgie. We helpen iedereen, vanuit de gedachte dat het niet aan ons is om over mensen te oordelen. We zijn allemaal mensen. Het gaat om pastorale aandacht, om barmhartigheid.” Het Papiercafé zorgt er ook voor dat er nieuwe initiatieven ontstaan. In de contacten met de bezoekers wordt duidelijk wat mensen bezighoudt en waar behoeftes liggen. Ook de werkgroep Diaconie van de parochie heeft de voelhorrens uitstaan en is een broedplaats voor nieuwe ideeën. Zo zijn er ideeën voor het inzamelen van laptops voor mensen die het niet kunnen betalen. Een idee voor kledingruil

www.papiercafé.nl

Ellen Hogema

Inzameling kleding voor gevangenen in Penitentiaire Instelling Nieuwegein

“De kleding geeft hen een gevoel van waardigheid”

In 2012 kwam er een verzoek van de R.K. Geestelijk verzorger uit de Penitentiaire Instelling Nieuwegein om onderbroeken te krijgen voor de gedetineerden. Daar was een tekort aan.

Hortense Höppener vertelt glimlachend: “Ik stond dus gewoon bij de Zeeman onderbroeken te kopen, en die heb ik toen bij de Geestelijk verzorger van de PI ingeleverd.”

Ontstaan

Van oorsprong waren er drie katholieke kerken in Nieuwegein. Samen vormden die de Taborparochie. In 2010 zijn er meerdere parochies gefuseerd in de Drie-eenheid parochie. Die bestaat uit acht kerken en zes locaties. De omliggende dorpen bij Nieuwegein zoals Montfoort, Benschop, Cabauw, Linschoten, Lopik, Polsbroek, Harmelen en IJsselstein zijn erbij gekomen.

De PCI's zijn toen ook samengegaan. Er is nu een bestuur en zes werkgroepen. Hans Oldenhof is lang pastoraal werker geweest en heeft veel diaconale activiteiten gestimuleerd en opgezet. Het initiatief om onderbroeken te geven is uitgegroeid tot een kledinginzameling. En deze kledingactie is later opgepakt samen met de andere kerken. Op die manier is er rond

die kledingactie meer samenwerking ontstaan met allerlei andere organisaties.

Werkwijze

De inzameling gebeurt twee keer per jaar. Er wordt in de vieringen en in het parochieblad ‘Bijeen’ en nieuwsbrieven een mededeling over gedaan. Mensen laten vervolgens weten dat ze kleding hebben. “Wij halen dan de kleding op”, vertelt John Sloot. Er is vorig jaar zoveel kleding binnengekomen dat er nu nog geen nieuwe inzameling is geweest. Er is meer dan genoeg kleding. Vaak zijn het oudere mensen die hun partner verloren hebben. Zij willen die kleding niet weggooien maar nog betekenis geven.”

De kleding mag geen chique kleding zijn, geen pakken, overhemden, enzovoort. Daar lopen ze in de PI niet mee. Dus jacks, truien, trainingspakken. Soms is de kleding oubollig en dat past ook niet bij de vooral jonge mannen in de PI. “Dit betekent wel dat we merken dat we dit veel beter moeten gaan uitleggen”, zegt Hortense. “De kleding moeten we nog meer gaan schiften en de mensen uitleggen wat de bedoeling is. Op die manier hebben de gevers beter voor ogen hebben voor wie de kleding is, en dat ze niet alleen hun kleding dumpen bij ons.”

De ingezamelde kleding wordt met eigen vervoer weggebracht

Oecumenische samenwerking

De parochie werkt nauw samen met de Protestantse gemeente (PKN). “We merken wel”, zegt John, “dat wij soms langzamer organiseren dan de PKN. Zij hebben een hechtere gemeenschap en gaan eerder over tot actie. We zijn meer van de planning en het duurt langer om er mensen bij te betrekken. Dat is ook de reden dat we die twee data hebben. Daardoor kunnen we op tijd zaken regelen. Verder is er ook samenwerking met de SUN (Stichting Urgente Noden) en de Sociale Dienst. Er zijn vrijwilligers uit de parochie die ook vrijwilliger in de PI zijn. Zo liggen er meer contacten dan alleen via de Geestelijk Verzorger en horen we ook reacties van de gedetineerden terug.”

De werkgroep Diaconie en Caritas, waar onder andere Hortense en John deel van uitmaken, doet meer in de gevangenis. Zo gaan er voor de Kerst kerstpakketten naar de PI. De kosten van alles worden door de PCI gedragen. De mensen die helpen, krijgen verder geen training of cursussen. “We houden elkaar als PCI leden wel scherp als het gaat om aanvragen”, vertelt John. Het uitgangspunt is dat het om individuele hulp gaat. Er moet voor die persoon ook een perspectief zijn, dat het zijn/haar leven verbetert, bijvoorbeeld doordat er begeleiding is. Zo maakt dit het PCI werk tot een levendig geheel.

Geloof

Bij de allereerste keer dat Hortense de onderbroeken bracht zei de Geestelijk verzorger: ‘Kijk hier zie je een beetje God. Hier zie ik de hand van God in’.

Hortense zegt: “Gedetineerden zijn dankbaar, maar die verhalen worden weinig binnen de parochie gedeeld. Contacten met de buitenwereld doet hen zo goed. Ze wonen in een kil gebouw. Dit initiatief geeft hen een sprankje hoop en aandacht. Met name de mensen die een kortere tijd in detentie zitten zijn daar gevoelig voor. Gedetineerden die er langer moeten verblijven minder. Ze sluiten zich meer af voor de buitenwereld. Die mannen zijn ook kinderen van God. Wij hebben in ons leven geluk gehad, dat we aan de goede kant van de streep zijn geboren. Dat geldt lang niet

voor iedereen. Ze zijn zo blij met de kleding. Vooral dat het voor hen om niet gedaan wordt. Ze vragen dan ook aan de Geestelijk verzorger: ‘moeten we niet iets terugdoen?’. Want zij groeien op met de idee “voor wat hoort wat”. Dat brengt hen ook in de problemen. Als iemand jou helpt, dan moet je wat terugdoen wat

“Dit initiatief geeft
hen een sprankje
hoop en aandacht”

die ander wil. Bovendien geeft de kleding hen een gevoel van waardigheid, het gevoel dat ze niet vergeten zijn. Voor ons als PCI is het belangrijk dat ze de idee krijgen en de ervaring opdoen, dat je ook liefdevol met elkaar kunt samenleven. Dat je op een andere manier kunt leven dan met geweld of andere zaken.”

Werken van Barmhartigheid

In de werkzaamheden van de PCI zijn de zeven Werken van Barmhartigheid een rode draad door de werkzaamheden. In de parochie gebouwen en kerken zijn er symbolen en kunst die diaconale uitgangspunten laten zien. “Die Werken daadwerkelijk doen en laten zien dat we voor elkaar zorgen, daar doen we het voor!”, zegt John.

<https://3eenheidparochie.nl/index.php/diaconie-nieuwegein/diaconie-en-caritas-nieuwegein/3301-diaconie-en-caritas-nieuwegein>

Hans Oldenhof

SchuldHulpMaatje Oude IJsselstreek

“Van gangbaar wantrouwen naar vertrouwen”

Oude IJsselstreek is een gemeente met ca. 40.000 inwoners in de Achterhoek en bestaat uit dertien kernen, waarbij Ulft de grootste is met 10.000 inwoners.

In 2012 zag Gerard Mientjes, lid van de Wmo-raad, dat de gemeente weinig oog had voor de schuldenproblematiek. Hij stapte uit de raad en richtte in 2013 samen met de Raad van Kerken Oude IJsselstreek, waarin ook de Maria-Laetitia parochie zitting had, de Stichting SchuldHulpMaatje Oude IJsselstreek op. Diaken Cor Peters, voormalig teamlid van de parochie Maria-Laetitia, vertegenwoordigt nu de Raad van Kerken in het bestuur.

SchuldHulpMaatje

Als vrijwilliger had Gerard Mientjes hier bijna een dagtaak aan. In overleg met de gemeente en Sensire-maatschappelijke werk is in 2015 een professionele parttime budget-consulent aangesteld. Vanaf juni 2021 is Silvia Simmes budget-consulent voor SchuldHulpMaatje. Zij coördineert de meldingen en ondersteunt de inzet van veertig opgeleide maatjes. Daarnaast maakt ze onderdeel uit van de coördinatiecommissie, die het dagelijks werk uitvoert onder verantwoordelijkheid van het bestuur. Het bestuur wordt periodiek op de hoogte gesteld door de coördinatiecommissie en neemt op basis hiervan haar besluiten. De Stichting is opgericht om 'hulp bij schulden' te verlenen. Sinds 2021 is dat uitgebreid met 'hulp bij geldzaken' ofwel budgethulp. Vooral om er vroegtijdig bij te zijn, preventief en laagdrempelig. De nieuwe website licht beide activiteiten toe en geeft een goed beeld wat de werkzaamheden van een maatje zijn. Drie folders helpen in meer bekendheid verkrijgen: SchuldHulp, BudgetHulp, en één gericht op werkgevers, omdat 62% van

de werkgevers te maken heeft met personeel met financiële problemen.

Verskillende taken

De folder SchuldHulp heeft als motto 'Toon je sterke kant, vraag hulp!'. De maatjes 'brengen betalingsachterstanden in kaart, berekenen je financiële ruimte en treffen betalingsregelingen met schuldeisers. Als het nodig is gaan ze ook met je mee naar de rechtbank of begeleiden ze je naar een professionele schuldhulpverlener. Zo sta je er nooit alleen voor, hoe groot de schulden ook zijn'. BudgetHulp gaat over preventie van schulden. 'Onze maatjes helpen je om de financiële thuisadministratie in te richten en op orde te brengen. Ook helpen ze je met het in beeld brengen van de inkomsten en de uitgaven. Ze geven je tips om deze in balans te houden. Zo krijg je weer inzicht en overzicht in wat je besteedt en wat je opzij moet leggen voor onverwachte uitgaven of leuke uitjes.' Naast schuld- en budgethulp is er al een aantal jaren het pc-project. Dat is bedoeld om mensen digitaal vaardig te maken in hun contacten met de overheid en instellingen. Mensen krijgen een laptop en een printer met begeleiding van een maatje. De cliënt mag de pc behouden. Dit project vindt door sponsoring voortgang.

Maatjes doen veel werk

Samen verzetten de maatjes veel werk, wat voor de gemeente een besparing van vier fte's oplevert. De mensen die zich aanmelden om maatje te worden steeds jonger. Waren het

De maatjes krijgen na hun opleiding een certificaat

eerst vooral 65-plussers, nu zijn het ook veertigers. Deels heeft men een christelijke achtergrond en motivatie. De gemeente heeft vertrouwen in de stichting en wil naar een meerjaren-overeenkomst, waardoor de subsidietoekenning een solidere basis krijgt en de gemeente een beroep kan blijven doen op de vrijwilligers. In verband met de privacywet (AVG) wordt toegewerkt naar een verwerkingsovereenkomst, waardoor het makkelijker wordt persoonsgegevens te delen.

Actief in een netwerk

Naast de gemeente en Sensire zijn ook woningbouwvereniging Wvion en Vluchtelingenwerk belangrijke ketenpartners. Zij stellen gratis ruimte ter beschikking die gebruikt kan worden voor vergaderingen, trainingen en als spreekkamer. Bij steeds meer maatschappelijke instellingen is sprake van vroegsignalering van schulden. Maatschappelijk werkers, sociale raadslieden, wijkconsulenten van de woningbouwvereniging, ziektekostenverzekeraars en anderen merken beginnende schulden op en raden mensen aan een beroep te doen op een maatje. Vaak is het makkelijker om een betalingsregeling af te sluiten als de schuldeisers weten dat er een schuldhulpmaatje achter staat die meekijkt. Naast de wettelijk verplichte vroegsignalering is er ook een cultuuromslag gaande. Een aansprekend voorbeeld is het participatiebedrijf STOER van de gemeente, dat belast is met uitkeringen en het begeleiden naar werk. Het gangbare wantrouwen wordt stap voor stap vervangen door vertrouwen vanuit het motto 'De meeste mensen deugen' (ontleend aan het gelijknamige boek van Rutger Bregman). Ook de samenwerking van professionals en vrijwilligers

in de schuldhulpverlening verloopt naar wens. Zo krijgt een maatje snel antwoord op vragen aan STOER en dragen professionals bij aan trainingen van de maatjes. Sinds kort is er samen met professionele hulpverleners een financieel inloopspreekuur voor de inwoners om laagdrempelig hulp te zoeken op het gebied van schulden.

Groot bereik

Naast een beroep op de voedselbank kunnen mensen indien noodzakelijk ook hun levensmiddelen kopen bij de MiniMannaMarkt (een verwijzing naar minima en het Bijbelse manna). Het maatje vraagt daartoe voor de cliënt een pasje aan om gebruik te maken van deze goedkope winkel. Bij acute financiële nood en het ontbreken van een voorliggende voorziening wordt hulp gevraagd aan de PCI. Zoals laatst bijvoorbeeld voor een koelkast voor een vrouw die berooid was achtergebleven na een scheiding. Per jaar worden er ongeveer 140 huishoudens bereikt. De begeleiding van een cliënt duurt gemiddeld anderhalf jaar waarbij er soms nazorg nodig is. Als iemand terugvalt in schulden is de vertrouwensbasis sterk genoeg om opnieuw een beroep op het maatje te doen. Ook leveren de maatjes adressen aan de kerken voor de Kerstpakkettenactie. Alle kerken dragen financieel bij en vragen de gelovigen aandacht voor de schuldenproblematiek.

www.budgethulpoudeijsselstreek.nl

Hub Crijns

Vluchtelingen opvangplek in Leersum

“God is in mensen zichtbaar”

De gemeenschap van de Andrieskerk in Leersum is het afgelopen jaar betrokken geraakt bij de vluchtelingen problematiek door het inrichten van een tijdelijke opvangplek. Dat proces heeft heel wat betekend binnen de gemeenschap.

Het verhaal begint bij diaken Coen van Loon, die enkele jaren werkzaam is geweest op de Utrechtse Heuvelrug. De laatste jaren voor zijn emeritaat in 2018 werkte hij in Amsterdam en raakte daar betrokken bij het Netwerk Ongedocumenteerden Onderdak (NOO).

NOO

Bij de asiel procedure van een vluchteling is de Dublin verordening uit 2013 van belang. Als iemand zich aanmeldt als asielzoeker in een bepaald land, dan dient de asielprocedure in dat land te gebeuren. Maar asielzoekers (‘Dublin claimanten’) hebben soms goede redenen om te kiezen voor een ander land. Om in Nederland asiel aan te vragen moeten er dan 18 maanden tussen de twee aanvragen zitten. Gedurende die periode is er voor hen wettelijk nauwelijks iets geregeld. Deze mensen zoeken een tijdelijke opvangplaats. Kerken verlenen vaak zulke plekken en helpen bij de opvang. Het Netwerk Ongedocumenteerden Onderdak assisteert in de bemiddeling tussen vluchtelingen en een opvangplek. Parochies kunnen in hun diaconaal bezig zijn deelnemen aan dit netwerk.

De werkgroep op bezoek

in de opvangplek

Leersum in beeld

Een gezin uit El Salvador met twee kinderen zat in zo'n tussenfase tussen twee procedures. Coen van Loon zocht een tijdelijke opvangplek voor een half jaar en via zijn contacten kwam hij wederom in contact met de mensen uit Leersum. Er is na overleg een werkgroep ontstaan met zeven vrijwillig(st)ers, waarvan één uit een andere geloofsgemeenschap.

Lokale bijdrage

Er was een goede rentmeester (een stichting in Helmond die het gezin negen maanden onderdak had gegeven), die een zaaier vond, die zocht naar een akker, waar werklieden deden wat nodig was. Zo is het verhaal gaan rollen. Wij vonden een huisje bij een boerderij, dat gebruikt kon worden voor het gezin. Er moest vooraf wel nog het nodige in opgeknapt worden en daar hebben wij voor gezorgd. Uiteindelijk is in maart 2021 het gezin naar Leersum gekomen en is de opvang gestart.

Het is wonderlijk, hoeveel een lokale werkgroep kan bijdragen aan concrete mensen die al jaren op de vlucht zijn. Het vinden van een normaal dagritme kan bevrijdend werken van allerlei stress. Opeens heb je weer een doel, een bezigheid, je hoort er bij. De man kon meehelpen op de boerderij. De vrouw kon haar eigen huishouding voeren en voor het gezin zorgen. Voor de dochter werd een plekje op de plaatselijke basisschool gevonden. Heel het dorp leefde mee, en allerlei giften zorgden voor leefgeld en aanschaf van zaken die nodig waren. Zo is de familie liefdevol opgevangen. Allerlei vragen moesten door ons beantwoord worden. De dochter leerde op school al snel een vriendinnetje kennen, waarvan de moeder vertaalster Spaans-Nederlands bleek te zijn. Zij ging voor het gezin vertalen, vooral allerlei juridische documenten, en kreeg een vertrouwensband met het gezin. Je moet handelen met je hart want er is zoveel verdriet. We zijn hoopvol over hetgeen we hebben kunnen doen. Er is nood en we vertrouwen op wat er gaat gebeuren. We hopen dat het goed gaat komen voor dit gezin in de tweede aanvraag. Als dat onverhoopt niet goed zal gaan, is er toch veel dankbaarheid voor wat we hier in Leersum hebben kunnen doen. Ons geloof in God is omgezet in hoop, geloof en liefde voor concrete mensen en God is in mensen zichtbaar, zo hebben we ervaren. Het proces van opvang is voor het gezin waardevol geweest, en ook voor ons. Het afscheid nemen in september was emotioneel. De man heeft bij het afscheid voor de leden van de werkgroep schijfjes gemaakt van een boomtak, met daarin Mt. 25.5 en 'Gracias'. Al doende is er voor dit gezin een thuis ontstaan.

Betrokkenheid van het dorp

De parochie in Leersum is op allerlei manieren bij de opvang van het gezin betrokken. Door artikelen in het parochieblad, door mee te doen, door het gezin mee te laten vieren in de gemeenschap. Er leven best vooroordelen over vluchtelingen, ook in Leersum. We hebben duidelijk gemaakt dat het gezin er niet is gekomen om gepamperd te worden door ons. Ze kunnen goed voor zich zelf zorgen en meedoen met het gewone leven. Vluchtelingen zijn gewone mensen en als wij gewoon doen, gaat het samenleven prima. Het gezin heeft zich in Leersum thuis gevoeld.

“Je moet handelen

met je hart want er is

zoveel verdriet”

Naar het Azc

Toen het tijd was om de asielaanvraag opnieuw in te dienen, is het gezin naar het Azc in Ter Apel vertrokken, en de contacten met Leersum zijn gebleven. Het was niet gemakkelijk om in een overvol Azc terecht te komen en je dagelijkse leven weer te moeten

delen met velen. Het is eigenlijk zonde dat die mensen daar alleen maar mogen zijn en dat ze niets te doen hebben. Het zou heel anders zijn als die mensen iets mogen doen. Gelukkig kan het gezin zich nu beter wenen in het Azc omdat ze gedeeltelijk Nederlands hebben geleerd. Zij hebben nog steeds wekelijks online Nederlandse les van iemand uit onze werkgroep. De dochter kan nu goed lezen en spreken en gaat in Almelo naar school. De jongste zoon gaat inmiddels naar een dagopvang. Na enige tijd heeft het gezin een eigen unit met twee kamers gekregen in Almelo, waar ze nu weer voor zichzelf een huishouding kunnen voeren.

www.noo.nl

Hub Crijs

Catharinakerk in Woudenberg voor de Vastenactie

De gemeenschap komt tot leven

De Catharinakerk in Woudenberg kent een lange traditie om in de vastentijd mee te doen met de Vastenactie. De gemeenschap veert er door op.

Die betrokkenheid is gebleven, ook toen 15 jaar geleden de Sint Maartenparochie is opgericht. Vanuit de geloofsgemeenschappen Woudenberg, Scherpenzeel, Renswoude, Leersum, Driebergen, Maarn, Doorn, Austerlitz en Zeist is een werkgroep gevormd, die elk jaar bij elkaar komt en de lijnen uit zet. Twee jaar achter elkaar wordt er geld in gezameld voor het landelijke project van de Vastenactie. Dan is er altijd een jaar Vastenactie voor een eigen project, waaraan iemand uit een van de geloofsgemeenschappen van de Sint Maartenparochie verbonden is. Annemarieke Slaghekke-van Wijk en Angelique Martina-Spies hebben inmiddels het stokje van hun ouders overgenomen wat betreft de organisatie van de Vastenactie in Woudenberg.

Vastenactie in Woudenberg

De betrokkenheid van de Woudenbergse gemeenschap gedurende de Vastentijd uit zich in allerlei activiteiten. In de begintijd deden basisschoolkinderen en jongerenkoorleden actief mee. De sponsorloop riep veel enthousiasme op, omdat daar een pannenkoekenfestijn aan was gekoppeld. De laatste jaren is de sponsorloop helaas verdwenen, omdat er te weinig jongeren zijn in de gemeenschap. In Woudenberg is het traditie om aan het begin van de vasten vastenactiezakjes uit te delen via het parochieblad. De mensen kunnen deze inleveren bij de zondagse viering of vrijwilligers gaan ze thuis ophalen. De gemeenschap is niet

groot, dus het aantal adressen is te overzien. Door dat huisbezoek komen allerlei verhalen los en wordt de betrokkenheid groter. De verloting met Palmpasen is de afrondende activiteit van de Vastenactie. Daar doet iedereen aan mee, zelfs mensen van buiten de geloofsgemeenschap.

Vastenactiewinkeltje

Ooit is begonnen met het verkopen van viooltjes, die een leverancier tegen inkoopsprijs wilde leveren. Zo ging het ook met appels. Een parochiaan maakt potjes jam van fruit uit eigen tuin, iemand anders stelt zelfgemaakte kaarten beschikbaar. Al snel ontstond zo een winkeltje in de kerk, waar elke week spullen gekocht kunnen worden. Ook is begonnen met de verkoop van tweedehandsboeken. Dat liep zo goed dat er nu standaard een

boekenkast in de kerk staat gedurende het hele jaar, net zoals in de kerk in Leersum, waar men dit al jaren zo doet. Mensen kunnen er boeken brengen en een boek voor een euro mee nemen. Het geld komt in het Vastenactiepotje terecht. Er was jarenlange een klaverjasavond en er is een serieuze bridgedrive ontstaan. Elk jaar krijgt de Vastenactie in Woudenberg een royale gift van de Wereldwinkel Woudenberg. Elke week wordt na de kerkdienst de stand bekend gemaakt. Met alle activiteiten wordt voor de Vastenactie al jaren zo rond de zeven duizend euro opgehaald. De katholieken zijn in Woudenberg een importgroep binnen een

“Het gaat om concrete solidariteit met mensen elders”

vooral protestants dorp. Het sociale aspect binnen de gemeenschap is heel groot en dat wordt versterkt door de activiteiten rond de Vastenactie. De kerk is een modern gebouw; er kunnen allerlei activiteiten in plaats vinden. De loterij doen we bijvoorbeeld vanaf het priesterkoor. Ieder jaar houden we samen met de PKN-gemeente een solidariteitsmaaltijd: een sobere maaltijd gemaakt door een Irakese medeparochiaan. We bezinnen rond het jaarthema en bidden en eten samen waardoor verbroedering en solidariteit meer tot leven komt.

En toen kwam corona

In maart 2020 kwam corona: we waren net gestart, de winkel was vol, de eerste bestellingen waren al gedaan. Hoe nu een Vastenactie doen in coronatijd? We zijn huis aan huis langs gegaan om bestellingen af te leveren en gedurende dat jaar werd een mailadressenbestand van 150 à 200 adressen opgebouwd om mensen op de hoogte te houden. Toen in 2021 nog niets mogelijk was vanwege corona ontstond het idee om dat adressenbestand te gebruiken om een wekelijkse Vastenactie nieuwsbrief te gaan verspreiden. Zou de betrokkenheid kunnen blijven met een regelmatige digitale nieuwsbrief? De nieuwsbrief kreeg snel vorm. Natuurlijk met een verhaal over de Vastenactie, een column, een verhaal, een bezinning, een bijbeluitleg, een recept voor een sobere maaltijd in de vastenperiode, vooral veganistisch. En een kruiswoordpuzzel. Mensen kunnen een euro overmaken met de oplossing en een week later wordt de winnaar getrokken. Van die trekking werd elke week een filmpje gemaakt en meegestuurd. De nieuwsbrief was een succes: er was een grote betrokkenheid. Omdat we digitaal actief zijn gegaan, konden mensen ook digitaal bankieren. Het is ons gebleken dat de gemeenschap ook sociaal is met de moderne media.

Eindelijk weer gewone activiteiten

Net voor de vastentijd in 2022 startte werden

Het eindstandenbord met de bijdragen uit de verschillende dorpen

nagenoeg alle coronamaatregelen opgeheven. We konden elkaar weer ontmoeten in de kerk. Alle Vastenactie activiteiten konden weer ‘gewoon’ plaatsvinden. Maar niet iedereen kon of wilde al naar de kerk komen. Daarom hebben we dit jaar de Vastenactie nieuwsbrief opnieuw uitgebracht. Deze was weer een groot succes en zorgde opnieuw voor onderlinge verbondenheid. De vastenperiode levert een duidelijke structuur op en mensen willen er graag bij betrokken zijn. Ieder draagt zijn steentje bij. Het gaat om concrete solidariteit met mensen elders, het gaat om inhoud en bezinning, het is sociaal. Zo'n project is diaconie ver weg, missie elders, maar het meedoen is diaconie dichtbij. Mensen in hun kracht zetten dat doe je door hier mee te doen en je eigen kracht te vinden. We zijn bezig met mensen ver weg, armoede, solidariteit, duurzaamheid, en tegelijk groeit onze eigen gemeenschapszin. Onze gemeenschap heeft de mentaliteit om elkaar in de vastentijd op te zoeken en te versterken.

www.parochie-sintmaarten.nl

Lonneke Gunnink-van den Berg, Hub Crijns en Hans Oldenhof (eindredacteur)

Er gebeurt meer dan je doet

Theologisch commentaar
op de genomineerde projecten

'Er gebeurt meer dan je doet' kreeg dit boekje als titel mee. Net als voorheen is er weer een breed scala aan projecten genomineerd. De projecten zijn echt bijzonder. De diaconale vrijwilligers die ze dragen zijn vaak bescheiden mensen die samen met anderen 'gewoon' hebben gedaan wat hen op een bepaald moment als goed voorkwam.

Katholieke diaconale vrijwilligers zijn vaak doeners. Ze zijn wars van grote woorden en kijken vooral naar wat ze voor concrete mensen in nood kunnen betekenen. Er gebeurt van alles. De genomineerde projecten van dit jaar zijn er prachtige voorbeelden van. Er kwamen eerst weinig nominaties binnen. Toen we gericht een aantal sleutelfiguren binnen parochies benaderd hadden, kwamen we alsnog tot 25 inzendingen. Heel veel blijkt tijdens de pandemie gewoon te zijn doorgegaan, of was de afgelopen tijd weer opgestart. Er waren ook nieuwe initiatieven. Kortom, er is veel om dankbaar voor te zijn.

Mensengemeenschap

In 2019 plaatste de theologische werkgroep van de jury de 31 toen genomineerde projecten binnen een breder kader van de maatschappelijke en kerkelijke ontwikkelingen. Zie het boekje 'Je moet het zien' op p. 76-83. We maken nu, drie jaar later, een verdiepingsslag. Diaconale inzet wordt nogal eens gezien als op zichzelf staand: bepaalde vrijwilligers die een relatie aangaan met mensen uit een bepaalde doelgroep. Die beleving past bij onze geïndividualiseerde maatschappij. De jury probeert tegen de stroom in te gaan vanuit het katholiek sociale denken. Daarin staat niet het geluksgevoel van het individu centraal, maar het algemeen welzijn (*bonum*

commune) van de gemeenschap. Geluk, zo zegt onze traditie, vind je door te ontdekken wat jouw bijdrage is aan de mensengemeenschap. Daarbij is zeker waardering voor elke sociale inzet afzonderlijk. Maar het gaat uiteindelijk om het zijn van zuurdesem in het geheel, om het samen in stand houden of tot stand brengen van een collectieve cultuur van solidariteit en verbondenheid. De horizon is daarbij niet de wijk of het dorp, en ook niet het eigen land of werelddeel, maar de *familia humana*, de hele mensenfamilie, in zijn onderlinge relaties en in zijn relatie tot de hele schepping. Katholiek denken is gemeenschapsdenken.

"Er gebeurt meer dan je doet"

Deze uitspraak van een jurylid tijdens het gesprek over de genomineerde projecten bleef bij iedereen hangen. In de wereld van zorg en welzijn wordt vaak gesproken van 'het product'. Bij diaconale projecten zul je dat niet horen; het zit in het Dna van kerkelijke vrijwilligers en beroepskrachten, dat er primair sprake is van een (korte of wat langere) relatie, waarbij je vertrouwen probeert te winnen en waarbij de hele mens er mag zijn, met zijn of haar talenten en kwetsbaarheden en met zijn of haar geschiedenis en gevoelens, ook die van woede en machteloosheid. In een goed diaconaal project gebeurt er iets aan gever en ontvanger en het is ook een bijdrage aan een menselijker

Reliëf Ariëns grafmonument Maarssen

Leo Brom 1929

samenleving. Als dat gebeurt staat God daar niet buiten: de Geest krijgt ruimte in alle betrokken mensen.

Geloofsverlegenheid

De jury heeft nagedacht over de vraag hoe het komt dat veel katholieken in ons land en in ons bisdom hun inzet in diaconale projecten niet of in mindere mate beleven als iets dat te maken heeft met hun geloof en met hun kerk. Ze worden aangestoken en gedragen door Gods Geest, maar beleven dit toch weinig als religieuze bezieling, als voortkomend uit de relatie met God. Ze maken het vaak kleiner door woorden te gebruiken als 'inspiratie' en 'waarden en normen'. Als je vraagt naar de motivatie hoor je veelal dat men een goed mens wil zijn en wil leven vanuit solidariteit, verbondenheid, naastenliefde en gevoel voor rechtvaardigheid. Algemeen menselijke waarden, die we delen met alle mensen van goede wil. Naarmate de religieuze duiding van de eigen ervaring verdwijnt, krijgt de plaatselijke geloofsgemeenschap ook minder betekenis voor de eigen maatschappelijke inzet. In de beleving is de betekenis van de verbondenheid met God en met de geloofsgemeenschap veelal naar

de achtergrond verdwenen. De gangbare verklaring hiervoor van sociologen is dat onze samenleving seculariseert en dat dit ook invloed heeft op de kerken. De theologische werkgroep van de jury onderkent dat wel, maar wil ook wijzen op binnenkerkelijke factoren in de R.K.K., die dit proces een eigen dynamiek gaven en geven. Inzicht daarin kan ons helpen om ons zelfbewustzijn als katholieken te versterken en, voor zover die bestaat, onze geloofsverlegenheid te overwinnen. Een speciale rol zien wij daarbij weggelegd voor de voorgangers in de liturgie: de bisschoppen en priesters, de diakens, de pastoraal werkers en de vrijwillige voorgangers. Gods Geest waait nog net zo waar zij wil als in de tijd van de oerkerk of in 1850 of 1950. Maar in tijden van geloofsverlegenheid heeft de kerk voorgangers nodig die kunnen en durven getuigen van Gods verborgen aanwezigheid. Contemplatieve mensen die vanuit hun ziel waarnemen en woorden durven geven, durven duiden hoe nabij God is.

Alphons Ariëns en de opkomst van het neothomisme

Wat ons bij onze reflectie helpt is de verbondenheid met Alphons Ariëns (1860-1928), de naamgever van onze diaconale prijs. Hij leefde in de tijd van de opkomst van het Rijke Roomsche Leven, een periode die duurde van 1860 tot 1960. Deze periode kwam na de Tweede Wereldoorlog tot een einde omdat de katholieke emancipatiestrijd was voltooid. Het gangbare beeld is dat de parochiekerken toen vol zaten en dat de organisaties van de steeds sterker wordende katholieke zuil hiërarchisch werden aangestuurd door de bisschoppen en de priesters. Juist een blik op het leven van Ariëns laat zien dat vooral het laatste maar ten dele klopt. Dat is voor onze vraagstelling van belang. Hoe er vanuit de kerk naar de maatschappij gekeken werd veranderde vanaf 1879. Paus Leo XIII moedigde toen de studie aan van Thomas van Aquino. Deze integreerde in de dertiende eeuw het denken

van Aristoteles binnen de theologie. Een centrale stelling bij Thomas was bijvoorbeeld dat er geen fundamentele tegenstelling bestaat tussen natuur en genade, en tussen geloof en rede. Volgens Thomas kunnen wij God kennen zowel op een natuurlijke als op een bovennatuurlijke wijze. In deze denkwijze is er eind 19e eeuw plaats voor een grotere autonomie van de katholieken en voor hun ervaringen in het denken binnen de kerk over de maatschappij. Het denken over het geloof en over bijvoorbeeld de seksuele moraal bleef in de praktijk deductief: er werd (en wordt) vanuit de leer en het daarin geformuleerde mensbeeld naar de praktijk toe geredeneerd. Maar in het denken van katholieken over de maatschappij, de sociale moraal, kwam er veel meer ruimte voor de ervaring: de inductieve methode. De paus riep in de eerste sociale encycliciek 'Rerum Novarum' in 1891 op tot onderzoek naar de armoede en mogelijkheden tot verbetering van de situatie van de arbeidersgezinnen. In het werk van de Vlaamse priester Cardijn (1882-1962) bijvoorbeeld, de grondlegger van de Katholieke Arbeiders Jeugd (de Kajotters) stond de volgende drieslag centraal: zien, oordelen, handelen. In die volgorde! Armoede werd lang gezien als een noodlot en een persoonlijke verantwoordelijkheid. Het neothomisme maakte het mogelijk nieuwe maatschappelijke ervaringen van armoede en uitbuiting serieus te nemen en niet vanuit voorgegeven sjablonen te oordelen. Moraaltheologen gingen het nadenken over vraagstukken binnen de sociale moraal zelfs 'katholieke sociologie' noemen. Bisschop Ernst zei eens tegen een van ons: 'Paste de kerk de

Ariëns beeld

Rerum novarum 1938 nn

inductieve methode ook maar toe in de seksuele moraal. Dan zou ze mensen van deze tijd weer veel meer aanspreken'.

Katholiek denken en handelen

Ariëns deed veel onderzoek naar armoede en de gevolgen ervan. Hij zag in dat organisatie van de arbeiders noodzakelijk was, besteedde heel veel tijd in kadervorming en versterkte via talloze compacte publicaties het zelfbewustzijn van de bestuursleden. Hij deed aan celvorming: leidt steeds een drietal mensen op tot leiders van organisaties en laat ze dan los. In de katholieke organisaties was er zeker invloed van een geestelijk adviseur op de leiding, maar de priester was geen bestuurslid. De leden namen hun eigen beslissingen en voelden zich er als bestuur ook zelf verantwoordelijk voor. Het zou ook nooit in het hoofd van Ariëns en andere geestelijk adviseurs opkomen om wat bestuurders deden te duiden als niet-katholiek. In het werk van de talloze

katholieke lekenorganisaties kreeg de kerk in hun ogen juist vorm! In de 20e eeuw zien we deze visie nog doorwerken: de bisschoppen gaven na de oorlog katholieke organisaties zoals Vastenactie, Pax Christi, arbeidspastoraat DISK en bijv. wat uiteindelijk Cordaid ging heten een grote mate van autonomie. Er was een groot vertrouwen in de leiding vanuit de hiërarchie en vanuit de basis. Aanvaard werd dat hun beleid per definitie zoekend en tastend was, omdat de maatschappij ingewikkeld en weerbarstig is. Beleid rond allerlei projecten en

Kelk van Ariëns tijdens Ariëns-expositie
in Haaksbergen 2016

ten aanzien van de eigen organisatie had geen waarheidspretentie; het was werk onderweg, maar wel met het evangelie als basis en de Geest als Helper.

Van sociaal denken naar sociale leer

Een tegenbeweging zien we in het denken van de pausen Johannes Paulus II (1978-2005) en Benedictus XVI (2005-2013). Zijn zij geschrokken van het toenemende zelfbewustzijn sinds Vaticanum II van de achterban, bijvoorbeeld uitmondend in diverse vormen van bevrijdingstheologie, waarin de kerk werd opgeroepen niet alleen dienstbaarder te zijn naar buiten maar ook aan zelfonderzoek te doen? Er zullen allerlei factoren meespelen. Volgens jurylid Hub

Crijns, die ons deze analyse heeft aangereikt, werd het sociale denken in deze periode weer sterk tot onderdeel van de leer gemaakt. Er kwam in 2004 een 'Compendium voor de Sociale Leer van de Kerk' uit, waarin de diverse onderwerpen van de moraal gebroederlijk naast elkaar worden opgevoerd, met voorafgaand een theologische fundering. Enkele van die onderwerpen zijn abortus, homoseksualiteit, kernbewapening, democratie en de voorkeursoptie voor de armen. Er was een (onvoorzien?) effect in de beeldvorming over de kerk: de (hogere) kerkelijke hiërarchie gaat het blijkbaar als haar taak zien om de maatschappijanalyse en de sociale strategie van katholieke (en oecumenische) organisaties te beoordelen als leerstellig goed of fout. Terwijl maar de vraag is in hoeverre dit mogelijk is. De katholieke (en oecumenische) organisaties merken dat hun sociale denken minder resoneert binnen de kerk. De toon werd anders: er groeide wantrouwen en afstand over en weer. De kerk keerde zich ook in ons land naar binnen en maakte liturgie en catechese tot haar kerntaken.

Katholiek en kerkelijk

Tegelijkertijd wordt in de encycliciek 'Deus Caritas est' (2006) het begrip 'diaconie' gemunt, een voor katholieken nieuwe term. Kenmerk van diaconale activiteiten is dat ze een duidelijke band hebben met de kerk. De tendens werd: katholieke organisaties moeten sterker onder kerkelijk toezicht komen, anders zijn ze niet meer van de kerk. Eeuwenlang waren in ons land katholieke armbesturen zelfstandige stichtingen. In 2012 vaardigt de paus in zijn Motu Proprio 'Intima Ecclesiae natura' de stelregel uit dat Caritas organisaties kerkelijk moeten zijn en onder toezicht van de bisschop moeten staan. Dat was in ons land al sinds de jaren '80 het geval, en dat past in het beeld van deze periode: katholiek betekent kerkelijk, dus onder toezicht van bisschop of pastoor. Wat ons nu interesseert is de reactie van de leden en de besturen van katholieke

Ariëns koperreliëf 1938

Agaat Cornelis Kennedy

De paus pleit ervoor 'dat de herders ruiken naar hun schapen'. Hij vergelijkt de kerk met een veldhospitaal. De communie is 'geen prijs voor de volmaakten, maar een medicijn voor de gewonden'. In de encycliek 'Laudato Si' richt de paus zich niet tot de bisschoppen maar tot alle gelovigen en alle mensen van goede wil. Hij heeft zich, met hulp van een aantal wetenschappers en activisten, echt in de materie verdiept en levert een bijdrage, waar iedereen zijn of haar voordeel mee kan doen; op microniveau in het gezin of de buurt, maar ook in bedrijven en organisaties en bij de diverse overheden. Zo is de inzet van de kerk op haar best: waardevolle analyses en strategieën aanreiken, verbonden met inspirerende en motiverende woorden, voor katholieken en anderen, op welke positie zij zich ook bevinden. Dat is zout der aarde en gist in het deeg willen zijn. Er spreekt een groot vertrouwen uit in het vermogen van mensen en organisaties om vanuit hun eigen verantwoordelijkheid het goede te doen. De paus is ook duidelijk in wat hemzelf drijft: de verbondenheid met Christus en in Hem met de hele schepping. Het kan dus heel goed samengaan: verkondiging van het geloof en meedenken, volgens de inductieve methode, dus zonder waarheidsaanspraken, over welke kant we met de samenleving op zouden moeten, willen we recht doen aan de aarde én aan de armen. Deed Alphons Ariëns niet hetzelfde?

Diaconie in de praktijk

Nadat we dit bredere historische kader hebben geschetst, keren we terug naar de voor de Ariëns Prijs 2022 genomineerde diaconale projecten. Vanuit de ontstane focus valt de ruimte op die er in parochies en geloofsgemeenschappen is gegroeid voor spontane initiatieven, die inspelen op een geconstateerde nood van mensen. De PCI heeft de oudste papieren. Wat langer geleden werden vooral individuele mensen in nood gesteund. Als men elkaar kon vinden, wat lang

organisaties, van hoog tot laag. Ze wilden hun autonomie en eigen verantwoordelijkheid behouden en niet verkerkelijken, wat betekende: langs de leerstellige lat gelegd kunnen worden. Dat betekende in feite vaak een losmaking van de plaatselijke, diocesane of landelijke kerk. U vindt een aantal van deze organisaties, die zelf wel een band met de katholieke traditie willen behouden, nu terug in het Verband van Katholieke Maatschappelijke Organisaties, zie www.vkmo.nl.

Diaconie en verkondiging

Er is ook een andere houding mogelijk vanuit de kerk als instituut. Paus Franciscus kan de lijn in deze van zijn voorgangers niet helemaal loslaten. Maar de toon wordt toch anders.

niet altijd lukte, zodat de vermogens groeiden. Nu is er veel meer contact met andere hulporganisaties en met diaconale projecten en men neemt zelf ook initiatieven daartoe. MOV-groepen zijn er ook al heel lang. De groep in Woudenberg kreeg bij een parochiefusie nieuwe vleugels. Ook locatieraden worden creatief: zie de berichten uit Beesd, Deurningen, Lettele en Baarn. Soms komt de impuls van buiten, bijvoorbeeld een armoede-preventiewerker die een beroep doet op de kerken (Oldenzaal). Vaker ligt het initiatief bij een Raad van Kerken (Oude IJsselstreek), een Diaconaal Platform (Deventer, Wijhe, Nieuwegein), Caritasbestuurders (Enschede, Hengelo, Mariënheem, Oldenzaal), religieuzen (Zutphen), diakens (Utrecht, Leersum), een Vincentiusbestuur (Groenlo), of een protestantse voorganger (Ommen) of diakon (Dalfsen). Zij doen een beroep op de parochie of de geloofsgemeenschap om ondersteuning. Deze kan geboden worden in de vorm van geld, ruimtes, vrijwilligers, publiciteit, meedenken en morele steun. Die steun komt.

De relatie is gelijkwaardig en er is een sterk besef van de eigen verantwoordelijkheid en de eigen mogelijkheden van de betrokken partijen. Soms zit een diaken in het bestuur, bijvoorbeeld bij SchuldHulpMaatje in de Oude IJsselstreek. Hij is gevraagd om de vaste zetel voor de Raad van Kerken te bezetten, omdat hij door zijn diaconale inzet in de regio gezag heeft verworven. Onder de genomineerden zijn ook werkgroepen van het jongerenpastoraat (Almelo, Tubbergen), waar het doel lijkt te zijn: verbreding van de maatschappelijke horizon van jongeren. En last but not least: in Zeist heeft een voor goede doelen breiende oude dame vrijwilligers uit de parochie om zich heen verzameld om haar producten op de plaatsen van bestemming te krijgen en aan nieuwe wol te komen. Zij waardeert bijzonder de bezoeken van de pastoraal werker.

Waar mensenliefde is, daar is God

Door diaconale projecten komen er maatschappelijke ervaringen binnen bij de geloofsgemeenschap. Voor bisschoppen, priesters, diakens en lekenvoorgangers zijn deze ervaringen van belang. Als zij oprechte belangstelling tonen voor de initiatieven wordt dat als bemoediging ervaren door de betrokken mensen. Net als in de tijd van Ariëns. Het werkt ook andersom: als de Geest voelbaar waait binnen een project is dat inspirerend voor voorgangers. Het helpt hen om de vreugde van het geloof beter te leren kennen: geloof is geen product, dat je de laatste tijd zo moeilijk kunt slijten omdat er zoveel concurrentie is op de levensbeschouwelijke markt. Geloof is het bewustzijn van de

Bidprentje 2018

met reliek stukje jas Ariëns

ervaring van Gods verborgen nabijheid. Als je die verborgen nabijheid ervaart helpt je dat in je verkondiging minder een zweverige moralist te zijn; je raakt meer verankerd in het dagelijks leven. De religieuze ervaring is hét medicijn tegen de blikvernuwing van de cultuurpessimist. Deze kun je herkennen aan zijn (bijna nooit haar) klacht hoe slecht 'de wereld' wel niet is omdat ze niet naar de kerk/God luistert. In de mystieke traditie (in onze kerk op een bijzondere manier aanwezig) is er het besef dat er juist in de breuklijnen van het bestaan ruimte komt voor het licht van God dat dóórbreekt. In diaconale projecten (en op heel veel plaatsen daarbuiten) is de gebrokenheid van het bestaan en de kwetsbaarheid en de kracht van mensen dichtbij. Als pastores alleen aanwezig zijn bij breuklijnen in de privé sfeer (ernstige ziekte, overlijden, diepe ervaringen van schuld) kunnen

Ariëns beeld 1938

Victor Sprenkels

zij in de verleiding komen te denken dat God juist daar en vooral daar aanwezig is.

God openbaart zich in waar het schuurt

Laatst zei een voorganger tegen een van ons: "Er is alleen toekomst voor de kerk als de mensen weer leren om God te ervaren in hun dagelijks leven in de privé sfeer. Daarom kies ik in de preek en de voorbeden vooral voor thema's en verhalen uit die wereld". Dat vinden wij toch een blikvernuwing. Wordt er vaak niet juist in het openbare leven een gedeelde ervaring opgedaan van het goede, het ware en het schone én van de verduistering daarvan? Is het niet een uitdaging voor voorgangers om parochianen weer te leren ook die ervaringen religieus te duiden? God is immers overal! De ervaring van scherpe maatschappelijke contrasten is in de geschiedenis van mystiek en spiritualiteit een van de grote bronnen van de Godservaring. Het gaat om contrasten zoals rijkdom/armoede, oorlog/vrede, geweld/verzoening, machteloosheid/kracht, uitbuiting en onderdrukking/vrijheid. De andere bronnen voor mystiek en spiritualiteit zijn: een diepe ervaring in een liturgische setting, een diepe verbondenheid met de natuur of het in de ziel geraakt worden door een culturele uiting. Ook dat zijn meestal ervaringen van een individu in de publieke sfeer! Voorgangers: jullie laten je in de verkondiging van het evangelie toch niet opsluiten achter de voordeur van privéwoningen, de plaats waar het liberale smaldeel in onze samenleving jullie wil hebben? Voel je die verleiding, ga dan vaker op bezoek bij een diaconaal project en verdiep je in wat daar aan de orde is. Ga ook vaker op bezoek bij organisaties die vanuit de kerk ontstaan zijn. Ga op bezoek bij mannen en vrouwen uit de

Ariëns monument Enschede 1934

August Falise

parochie die door hun werk geconfronteerd worden met maatschappelijke contrasten. Durf met al deze mensen en verbanden op zoek te gaan naar wat hen uit de katholieke traditie kan inspireren om hun werk goed te doen en ook vol te houden. Deed Alphons Ariëns niet hetzelfde!?

Ariëns apostel van liefde en nederigheid

Voor Ariëns was het weldoen van Christus de in daad omgezette leer van het gebod der naastenliefde: geven en nog eens geven. Geven van zijn gehele persoon aan zijn werk, aan zijn herderlijke zorgen, aan zijn parochiële plichten, aan organisaties en sociale werken, aan de noden van den evenmens, "*Charitas Christi urget nos*", de liefde van Christus dringt ons.

Geven en vergeven. Voorzichtig in zijn oordeel, uiterst geserveerd in uitspraken over de fouten van zijn medewerkers, onmiddellijk bereid weer goed te maken als hij iets miszeggend had. Zijn gevoelige natuur verdroeg alles, vergaf alles: *Caritas patiens est ... omnia suffert*. Dan was het zijn nederigheid, die steeds in de parochie in levendige herinnering blijft: hij schaamde zich niet, ongelijk te bekennen bij de minste misgreep - niet omdat hi toonde wijzer te zijn dan de vorige dag, maar als eis van christelijke charitas, als wet van het Evangelie, "*imitationes Dei, ambulate in dilectione*" (Eph.V 1).

De liefde is de hoogste wet uit het Evangelie, de eerste plicht uit ons Katholiek geloof. "Door liefdeloosheid onder de Katholieken verliest 't Katholiek geloof aan veroveringskracht". Dat begreep Ariëns: *Amor omnia vincit* - de liefde overwint alles. Voor hem gold het woord van Paulus: "Zonder de liefde ben ik niets". Daarom kende hij geen rancune of wrok bij geleden onrecht. Daarom kende hij geen baatzuchtigheid; dat maakte hem zo ruim van opvatting, zo ontvankelijk voor alles wat edel en goed was, ja zelf, zo kinderlijk naïef en goedgelovig. Juist zoals Paulus schrijft aan de Phillippenzen (II, 4) "Niemand zij op eigen belang gedacht, maar op dat van anderen". Uit de preek van pastoor Rientjes bij de Ariëns herdenking 1945, in: 'Omhoog', parochieblad van het aartsbisdom Utrecht, zaterdag 11 augustus 1945, pag. 3.

Hub Crijns

Alphons Ariëns over caritas en diaconaat

Pastoor Alphons Ariëns richt op 11 januari 1917 in zijn H. Hartparochie te Maarssen een caritas op. Dat is vrij laat want hij is in 1908 in Maarssen als pastoor benoemd.

Er was in de parochie een Armbestuur actief met een budget van zesduizend gulden per jaar. Toen de pastoor zich er mee ging bemoeien was dit bedrag al in augustus niet meer toereikend. De pastoor was niet alleen vrijgevig, maar ook naïef, dat wil zeggen met een groot vertrouwen in mensen. Toch bleef in Maarssen de hulpvraag aanwezig en nam in de oorlogsjaren vanaf 1914 zelfs toe. Vooral het jaar 1917 was nijpend koud en er was een groot gebrek aan alles. De pastoor meende dat er meer geld diende te komen en dat er vrouwen nodig waren om de hulpvragen goed te kunnen beantwoorden. Vrouwen zouden ook het geefgedrag van de parochianen met een hoger inkomen kunnen bevorderen.

Vereniging Charitas

In het 'Voorwoord' van het eerste jaarverslag van de Vereniging Charitas schrijft Ariëns: "In gevallen bijvoorbeeld van kleding, verpleging van zieken, kraamvrouwen en kinderen, ziet een vrouw, veel beter dan een man, wat nodig is, en hoe op de doelmatigste en goedkoopste wijze in de behoefte voorzien kan worden. En wat van de stoffelijke nood waar is, geldt in nog hogere mate van de geestelijke en zedelijke noden, die vaak hiermee verbonden zijn: gebrek aan orde, netheid, overleg en zoveel meer.

Alleen een liefderijke vrouw zal in staat zijn die zaken op tactvolle wijze te behandelen en door herhaald bezoek, geduldig luisteren en oprecht hartelijke deelneming in alles, het vertrouwen van de huismoeders zó kunnen winnen, dat haar wenken ter harte genomen en werkelijk

ingrijpende verbeteringen in de huishouding en de opvoeding van de kinderen verkregen worden."

De pastoor besprak zijn zorgen en plannen voor een nieuwe Charitas vereniging met het Armbestuur en daarna met een groep van 12 vrouwen, die de op te richten charitas vereniging zouden willen bemensen. In het eerste jaarverslag van de Vereeniging Charitas te Maarssen schrijft hij: "Bovenstaande overwegingen vormden allereerst een punt van bespreking tusschen den Pastoor en het Armbestuur, en het Armbestuur bleek gaarne bereid, een deel zijner zorgen, met een vaste jaarlijksche bijdrage, aan een daartoe geschikt gebleken damesvereniging over te dragen. Daarop werd een 12-tal dames door de Z.Ew. Heer Pastoor tot een bespreking in de Pastorie uitgenodigd, met het doel der vereeniging volkomen in te stemmen, kon terstond de daad

bij het woord gevoegd worden, en werd 11 Januari 1917 de vereeniging C h a r i t a s te Maarsen opgericht."

Het bestuur bestond uit drie dames en er werd een commissie kleding opgericht, voor het inzamelen, reinigen en repareren van kleding, en natuurlijk het uitdelen ervan. De Charitas zou geen geld verstrekken en hulp

in natura geven of met persoonlijke aandacht. Aan de inkomstenkant denkt men aan een jaarlijkse collecte, een charitas offerbus in de kerk en natuurlijk de bijdragen van gevers. Als taak voor de Charitas werd aangegeven het lenigen van eerste levensbehoeften, zijnde eten (melk, rijst, meel, spek), kleding en turf om de woning warm te stoken. Met name in de strenge winter van 1917 was daar een grote behoefte aan. Melk werd met name verdeeld aan gezinnen in de kraamtijd, aan zieken, en ouderen. De andere dames van de Charitas kregen elk een wijk toegewezen en elke hulpvraag werd begeleid met huisbezoek ter plaatse.

Vijfvoudig diaconaat

In zijn rede 'Verdieping van het godsdienstig leven' voor de Katholieke Vrouwenbond van 9 december 1920 in Hilversum noemt Alphons Ariëns naastliefde als een van de zes grote deugden van vrouwen, naast kennis, gehoorzaamheid, nederigheid, versterving en gebed.

Ariëns noemt als grondslag voor de naastliefde het woord van Jezus: 'Een voorbeeld heb Ik U gegeven, opdat zoals Ik

gedaan heb, ook gij zoudt doen (Joan. 13,15)'. En vooral: 'Een nieuw gebod geef Ik U, dat gij elkander bemint gelijk Ik U heb lief gehad. Hieraan zal de wereld erkennen dat gij Mijn leerlingen zijt, dat gij elkander liefhebt (Joan 13,35)'.

Ariëns ziet de verdieping van het godsdienstig leven rond de deugd van naastliefde in drie dingen uitgedrukt.

"Ten eerste aan de liefdevolle hartelijke bejegening, die we in acht hebben te nemen jegens onze naaste. Het zijn onze broeders en zusters in Christus."

"Het tweede is: vrijgevig zijn. Zou die grote plicht om veel te geven, als we veel hebben, en als we weinig hebben, ook van dat weinige te geven, wel voldoende begrepen worden?"

"Ik denk ten derde aan het universele in de liefdadigheid, aan het goed zijn voor allen en in alles. Er is tegenwoordig veel gelegenheid om goed te doen. Mgr. Faulhaber spreekt in zijn verhandeling over het Vrouwenapostolaat van diaconaat. (NB. Michael Faulhaber (1869-1952) was vanaf 1917 aartsbisschop van München en vanaf 1921 kardinaal.) U weet, dat in de eerste christentijden de vrouwen de Apostelen dapper meehielpen. Preeken en

Alphons Ariëns werd geboren op 26 april 1860 te Utrecht als vijfde kind in het gezin Ariëns. Na studies te Rolduc, Rijsenburg en Rome werd hij in 1886 benoemd tot kapelaan in Enschede. Hier zette hij zich in voor de fabrieksarbeiders, zijn parochianen, en boog hij de kerkelijke armenzorg om tot katholieke sociale actie. Door het oprichten van werkliedenverenigingen en vakbonden, te beginnen in Enschede, legde hij de basis voor de katholieke arbeidersbeweging, laatstelijk bekend als NKV, thans grotendeels opgegaan in de FNV en deels in het CNV. Ook zette hij zich in voor de drankbestrijding. Hieruit zou de matigheidsbeweging Sobriëtas groeien. Met en voor een veertigtal onrechtmatig ontslagen arbeiders richtte hij in 1894 in Haaksbergen een eigen textielfabriek 'De Eendracht' op, die op coöperatieve wijze georganiseerd was. Ondanks een grote persoonlijke inzet van Ariëns zelf, kon dit sociale experiment uiteindelijk niet voortbestaan. In 1901 werd Ariëns benoemd tot pastoor te Steenderen bij Zutphen en van 1908 tot 1926 was hij pastoor te Maarssen aan de Utrechtse Vecht. In deze periode stimuleerde hij allerlei initiatieven en bewegingen, zoals de katholieke vrouwenbeweging, Sobriëtas, de katholieke leetuurvoorziening en de moderne missiebeweging. Moegestreden trok hij zich in 1926 terug en stierf hij in 1928 in Amersfoort.

doopen mochten ze niet doen, maar voor de rest, buiten de kerk, deden ze van alles. Die goede vrouwen heeten diaconessen, en zoo onderscheidt Mgr. Faulhaber ook een vijfvoudig diaconaat of geestelijk liefdewerk, waaraan de katholieke vrouwen tegenwoordig zich kunnen toewijden:

- het Lydia-diaconaat voor kerkversiering en alles wat de vereering van het H. Sacrament aanbelangt;
- het Dorcas-diaconaat - voor armenverzorging;
- het Veronica-diaconaat - voor de zieken;
- het Prisca-diaconaat - ten dienste van het buitenlandsche Missiewerk; en eindelijk nog:
- het diaconaat voor inwendige zending of binnenlandsche missie, w.o. het Patronaatswerk, de Vrouwenbond en de Drankbestrijding ressorteeren.

Ik zal u niet zeggen, dat ge met alles moet meedoen. Ik neem aan dat dit onmogelijk is, maar ik zeg u wel: wees in uwe gezindheid universeel, algemeen in uw naastenliefde.”

Vier afdelingen in de Vereniging Charitas

In 1924 brengt pastoor Ariëns een meerjaren verslag uit van de Vereniging Charitas in

Maarszen, met een nadruk op de jaren 1923 en 1924. In zijn 'Voorwoord' is te herkennen hoe hij zijn overwegingen voor het godsdienstig leven van de vrouw en zijn motivering voor

Ariëns beeld Bon Ingen Housz 1937

het oprichten van een Vereniging Charitas in de praktijk heeft gebracht in de Vereniging Charitas van Maarszen.

“De Christelijke liefde tot den naaste is immers de vervulling der wet en de sleutel des Hemels en ik weet niet beter of Charitas heeft die onmisbare deugd in die beide jaren trouw beoefend. Zij heeft er eerlijk naar gestreefd om wel te doen om Christus' wil aan alle noodlijdenden die zij op haar levensweg tegenkwam, en vele parochianen hebben haar daarbij edelmoedig gesteund.” Voordat de pastoor verder gaat met het verslag over de recente jaren, neemt hij de lezers terug naar het begin en de voortzetting.

“Charitas, onze in 1917 opgerichte en dus 8 jaar oude vereeniging, is een vereeniging van vrouwen en meisjes die ter eere Gods en tot heil van de evennaaste alle *liefdewerken* beoefenen, waarvoor *vrouwen geschikter zijn dan mannen*.

Daartoe behooren op de 1^e plaats alle werken van *stoffelijke armenzorg*, die verband houden met kleding, ligging, dekking, zieken, kraaamvrouwen en zuigelingen.

Verder (2^e) verschillende werken van *geestelijke armenzorg*, te weten:

- a. die waarbij uitsluitend vrouwen betrokken zijn, als de Meisjesbescherming;
- b. die welke zich bijzonder bezighouden met het godsdienstig onderricht van kinderen, als het Woonwagenwerk;
- c. meer andere, waarvoor geregeld veel “klein werk” gevorderd wordt, zoals dat b.v. bij de verspreiding van godsdienstige lectuur het geval is.

Ook (3^e) de *Missie-propaganda* behoort tot de werken, waarvoor de vrouw een bijzonderen aanleg heeft, getuige de heele kerkgeschiedenis. Het laatste hoofdstuk van de Romeinen-brief staat vol met namen van vrouwen die met

den wereldapostel “gezwoegd hebben voor den Heer” en de drie groote genootschappen van den laatsten tijd - de Voortplanting, de Kindsheid en St. Petrus' Liefdewerk (S.P.L.) - zijn alle van vrouwelijke herkomst. Zoo werd C h a r i t a s al spoedig en heel natuurlijk een vereeniging met 3 afdelingen.” Even verderop licht Ariëns toe waarom er drie afdelingen nodig waren.

“Het begon met *Armenzorg*, omdat de stoffelijke nood in 1917 bijzonder nijpend was. Maar *Geestelijke Nooden* volgde op den voet. Een geloovig mensch kan nu eenmaal de ziel niet vergeten. Onwillekeurig werd dus, van stonde af aan, ook aan geestelijke armenzorg gedacht. Hier werd een arme gelukkig gemaakt met kruis, rozenkrans en gebedenboek, elders een zieke voorbereid met de komst van Ons Heer; vooral echter werd gedacht aan ondersteuning ten behoeve eener retraite. Zo ontstond de tweede afdeling. En toen daarop de missieactie zich baan brak en ook dáárvoor een organisatie gewenscht bleek, werd Missiewerk vanzelf als derde afdeling bij Charitas ondergebracht. Hoe minder vereenigingen, hoe beter.”

En zo komt hij te spreken over de noodzaak van een vierde afdeling.

“Die laatste overweging bracht nog een 4^e afdeling bij Charitas, te weten *Kerkversiering*. Kerkversiering en paramentenzorg zijn wel werken van godsvrucht en niet van naastenliefde, maar de wortel van beide is dezelfde: liefde tot God. De aansluiting was dus heel natuurlijk.”

Als pastoor Ariëns de inrichting van de Vereeniging Charitas beschrijft, komen de vier afdelingen van de Caritas snel in beeld. “Er zijn vier afdelingen: Armenzorg, Geestelijke Nooden, Missiewerk en Kerkversiering.” Later uit het meerjarenverslag blijkt dat elke afdeling werkt met een commissie dames en een eigen budget.” Tevens laat Ariëns blijken, dat Caritas niet alleen een taak van vrouwen is. “Daar het werk van Charitas tot het noodzakelijke werk behoort dat in een parochie geschieden moet, worden alle parochianen geacht, gaarne daaraan te willen deelnemen. Daarom is in de kerk aan den mannen- en vrouwenkant een driedelige offerbus geplaatst voor de eerste drie afdelingen en wordt voor de vierde (*Kerkversiering*) op de hooge feesten geregeld in de kerk gecollecteerd.”

Gebruikte literatuur:

- Pastoor Dr. Alphons Ariëns, ‘*1e Jaarverslag van de afdeling Armenzorg der Vereeniging “Charitas” te Maarszen – 11 jan. - 31 dec, 1917*’, Vereeniging Charitas Maarszen, 1 maart, 1918, 46 pag., druk: Electr. Drukkerij G. Bruggeman, Oldenzaal
- Mgr. Dr. Alphons Ariëns, ‘*Verdieping van het godsdienstig leven*’, toespraak, Geert Groote Genootschap, nummer 546, Verzendhuis “Marienburg”, 's-Hertogenbosch, 1937, 29 blz.. Het Imprimatur is verleend door H.J. Koopmans, Libr. Censor, Apeldoorn, 10 november 1937. De meest volledige bron voor deze uitgave is de toespraak ‘*Verdieping van het godsdienstig leven*’, gehouden voor de R.K. Vrouwenbond te Hilversum op 9 december 1920 en te Nijmegen op 18 februari 1921 (handgeschreven 47 pp.), zie Ariëns archief KDC Nijmegen nummer 1200.
- Pastoor Dr. Alphons Ariëns, ‘*Vereeniging “Charitas” te Maarszen 11 jan. 1917 – 31 dec. 1924*’, Vereeniging Charitas Maarszen, 1 maart, 1925, druk: Electr. Drukkerij G. Bruggeman, Oldenzaal. Het meerjaren verslag kent als bijlage het Reglement der Vereeniging “Charitas” te Maarszen, opgericht 11 Jan. 1917.

Langs de diaconale meetlat

Door het stellen van onderstaande vragen kan men kijken hoe diaconie in de parochie er voor staat. Deze vragen dienen als een meetlat voor de diaconale praktijk.

Doel

Het doel van deze werkvorm is de diaconale situatie in de parochie door te lichten.

Doelgroep

Klankbordgroep bestaande uit naar keuze: kerkelijk kader, diaconale vrijwilligers, werkgroepen, bestuur, ook van de Parochiële Caritas Instelling.

Werkwijze

Maak een klankbordgroep (minimaal drie personen) die onderstaande lijst afwerkt. Deze meetlat werkt niet goed als men denkt aan alle punten te moeten voldoen, of als men denkt dat iedere groep alles zou moeten doen. Juist bij het maken van keuzes kunnen onderstaande vragen helpen: wat is in onze situatie nodig en waartoe hebben wij de mogelijkheden?

1. Welke stemmen dringen tot ons door, welke mensen en vragen komen bij ons in het zicht: in eigen parochie, de wijk, het dorp, de stad, landelijk, de grotere wereld? Welke problemen in de samenleving en welke mondiale uitdagingen hebben onze aandacht? Niemand kan aan alles tegelijk werken: selectie is noodzakelijk.
2. Hoe zit het in ons parochieverband met de aandacht voor binnen en buiten, voor nabij en mondiaal? Omzien naar elkaar en omzien naar mensen buiten ons verband, dienen in balans te zijn.
3. Welke selectie maken we in de praktijk bij de drie fundamentele aspecten van diaconie: zorg en barmhartigheid, inzet voor gerechtigheid en werken aan ver-

zoening? Hoe is de band met arbeid en economie? Zou onze inzet en aandacht anders gericht dienen te worden? Waartoe hebben wij de mogelijkheden?

4. Hoe kunnen wij onze diaconale acties en opstelling karakteriseren: is de noodlijdende of onrechte mens voorwerp van onze zorg en inspanning of is die onze leermeester en horen we via hen de roep van Christus? Is er sprake van wederkerigheid in de diaconale relatie, is er verwantschap?
5. Hoe zorgen wij ervoor dat de ervaringen opgedaan in het diaconale werk, doorwerken in het geheel van het functioneren als kerk en als geloofsgemeenschap? Die ervaringen kunnen doorwerken in de liturgie (verkondiging, voorbeden, collectes, zending), in de catechese (ontmoetingen, keuze van stof en activiteiten), in de inhoud van en de aanwezigen bij vergaderingen, in de vraag van wie wel of niet bij de geloofsgemeenschap betrokken zijn (welke mensen blijken wij aan te trekken en welke als het ware af te schrikken of af te stoten)? Hoe voedt en verdiept de diaconale praktijk ons parochieleden, en omgekeerd: hoe inspireren wij tot diaconie en ondersteunen wij diaconie?
6. Hoe doorzichtig en praktisch is de infrastructuur voor diaconie binnen ons parochieverband? Is er een goed samenspel van alle betrokkenen? Is er een cultuur van plannen en coördineren of ook van inspireren en uitdagen tot nieuwe initiatieven?

7. Hoe benutten wij de ondersteuning van de profielpastor voor diaconie, en landelijke organisaties?
8. Met welke bondgenoten solidariseren wij ons, dichtbij en breder gezien? Welke oecumenische kansen liggen er? Antwoorden hangen samen met het maken van keuzes: waar je aandacht aan wilt besteden, bepaalt wie je bondgenoten zijn.
9. Heeft het parochieverband een beleidsplan, waarin de diaconale een wezenlijk onderdeel is? Zijn de diaconale vrijwilligers betrokken in de voorbereiding van het beleidsplan? Zien zij de uitvoering zitten en engageren zij zich daar ook mee? Welke ondersteuning krijgen zij en hebben zij nodig?
10. Hoeveel financiële middelen en menskracht (vrijwilligers en beroepskrachten) worden ingezet voor diaconie? Staat er op de begroting 'geoormerkt' geld voor diaconie?
11. Hoe reageren we snel en adequaat op calamiteiten?
12. Wat en hoe zijn de contacten met de burgerlijke overheid? In hoeverre is bijvoorbeeld de kerk opgenomen in een rampenplan?

Denk aan ...

Verzamel de conclusies, opmerkingen en vragen op papier. Maak vervolgspraken zodat de uitkomst niet 'in de lucht' blijft hangen. Houd na afloop een evaluatie.

Literatuur en website

- Aartsbisdom Utrecht, *In Gods Naam Doen*, beleidsnota diaconie aartsbisdom Utrecht, Utrecht 2005 (digitaal beschikbaar op www.rkdiaconie.nl onder lezen en hulpbronnen).
- Hub Crijns, Wielie Elhorst, Ploni Robbers-van Berkel, Lützen Miedema, Herman Noordegraaf, Sake Stoppels, Herman van Well, en Esther van der Panne (eindredactie), *Barmhartigheid en gerechtigheid*, *Handboek Diaconiewetenschap*, uitgeverij Kok met landelijk bureau DISK, 2006, 448 pag., ISBN 90-435-0927-2.

- Hub Crijns, Ellen Hogema, Lützen Miedema, Herman Noordegraaf, Ploni Robbers-van Berkel, Herman van Well, Jozef Wissink en Hanneke Arts-Honselaar (eindredactie), *Diaconie in beweging. Handboek diaconiewetenschap*, uitgeverij Kok met landelijk bureau DISK, 2011, 464 pag., ISBN 978-90-435-0453-9.
- Hub Crijns, Ellen Hogema, Trinus Hoekstra, Lützen Miedema, Herman Noordegraaf, Ploni Robbers-van Berkel, Herman van Well, Jozef Wissink, Hanneke Arts-Honselaar (eindredactie), *Diaconaal doen doordacht*, *Handboek Diaconiewetenschap*, uitgeverij Kok met landelijk bureau DISK, 2018, 288 pag., ISBN 978-90-435-2964-8.
- Henk Meeuws, *Diaconie - Van grondslagenonderzoek tot een pleidooi voor een diaconale mystagogie*, Narratio Gorinchem, 2011, 458 pag., ISBN 978-90-5263-933-8 (digitaal beschikbaar op www.rkdiaconie.nl onder lezen en hulpbronnen).
- Ellen Hogema, Ellen Hogema, *Diaconie in tien worden*, Stichting Theologisch Vormingswerk Amsterdam, Amsterdam in samenwerking met Free Muskietiers Zoetermeer, 2012, 54 pag. (digitaal beschikbaar op www.rkdiaconie.nl onder lezen en hulpbronnen).
- Erik Sengers, *Caritas - Naastenliefde en liefdadigheid in de diaconia van de kerk*, Eburon Delft, 2012, 160 pag., ISBN 978-90-5972-681-9.
- Hub Crijns, en Peter de Bie (beeld), *Werken van Barmhartigheid, gedichtenbundel*, 2019-3, digitaal beschikbaar op www.knooppuntkerkenenarmoede.nl/de-werken-van-barmhartigheid/
- Jan Maasen, *Liefde als rode draad. Historische gestalten van diaconie en kerkelijke armenzorg*, Adveniat 2022, 210 pag., ISBN 978-94-9327-920-9.

Diaconie

www.rkdiaconie.nl

Sponsors

De Ariëns Prijs voor Diaconie 2022 is mogelijk gemaakt door het aartsbisdom Utrecht, en de Stichting Het Ariëns-Comité.

Sponsors zijn het aartsbisdom Utrecht, de Stichting Het Ariëns-Comité, de Arnhemse Stichting Bijzondere Noden, de Parochiële Caritas Instelling van de St. Jan de Doper parochie, de Stichting Steunfonds DISK, en enkele PCI's uit het bisdom.

Aartsbisdom Utrecht

Het Aartsbisdom Utrecht (Latijn: *Archidioecesis Ultraiectensis*) is een van de zeven rooms-katholieke bisdommen van de Nederlandse rooms-katholieke kerkprovincie. Het is het bisdom waarover de aartsbisschop van Utrecht geestelijk leiderschap heeft. Een historische naam voor het gebied is het Sticht. Het aartsbisdom omvat globaal de provincies Utrecht, Gelderland en Overijssel. Dit grootste bisdom van Nederland is opgedeeld in drie vicariaten: Utrecht, Deventer en Arnhem. De aartsbisschop van Utrecht staat als metropoliet aan het hoofd van de Nederlandse kerkprovincie. Dit geldt sinds in 1853 de bisschoppelijke hiërarchie in Nederland werd hersteld. De huidige aartsbisschop van Utrecht is kardinaal Wim Eijk. Op Tocht is het maandblad van het bisdom.

Maliebaan 40
3581 CR Utrecht
secretariaat@aartsbisdom.nl
www.aartsbisdom.nl

Stichting Het Ariëns-Comité

Het doel van de Stichting het Ariëns-Comité is "de godsdienstige en maatschappelijke vorming van het katholieke volksdeel op een eigentijdse wijze te bevorderen door belangstelling te wekken voor het leven en de werken van wijlen de priester Alphons Ariëns, als een bij uitstek voor onze tijd in godsdienstig en sociaal opzicht leidinggevende figuur".

De activiteiten zijn het houden van bijeenkomsten; het uitgeven van geschriften; het coördineren van activiteiten; en het verzamelen van geschriften en getuigenissen. Het Ariëns-Comité houdt zich aanbevolen voor schriftelijke of mondelinge aanvullingen, onder meer voor de voortgaande onderbouwing (*relatio*) van de zaligverklaring van Alphons Ariëns.

Stichting Het Ariëns-Comité

Stichting Het Ariëns-Comité
Dhr. drs. J.N. Hinke, secretaris
Galileistraat 49
1223 GL Hilversum
secretariaat@arienscomite.nl
IBAN NL67 RABO 0118 0417 38 Enschede
www.ariens-comite.nl

Arnhemse Stichting Bijzondere Noden

De Arnhemse Stichting Bijzondere Noden heeft ten doel het beoefenen van caritas in de meest ruime zin. Geen particuliere aanvragers. Er moet een relatie zijn met Arnhem en omgeving, ook wat betreft Derde Wereld aanvragen.

Arnhemse Stichting
Bijzondere Noden
Van Lennepweg 14
6862 BL Oosterbeek
asbnarnhem@gmail.com
www.asbnarnhem.nl

Parochiële Caritas Instelling van de St. Jan de Doper parochie

De PCI van de St. Jan de Doperparochie is in 2012 ontstaan en omvat de geloofsgemeenschappen van Mijdrecht, Wilnis, Abcoude, Breukelen, De Hoef, Kockengen, Loenen aan de Vecht, Maarssen, Maarssenbroek, Vinkeveen en Waverveen. De PCI maakt de inzet voor sociaal maatschappelijke noden mogelijk, die te maken hebben met de zorg voor de naaste, leefbaarheid, welzijn, sociaal maatschappelijke participatie en zelfredzaamheid. De PCI ondersteunt de Ariëns Prijs voor Diaconie omdat Alphons Ariëns pastoor is geweest in Maarssen.

PCI St. Jan de Doper, regio
Vecht en venen
Driehuisplein 2
3641 BZ Mijdrecht
e-mail: pci.stjandedoper@gmail.com
www.stjandedoper-vechtenvenen.nl/hulp/
diaconie/parochiele-caritas

Stichting Steunfonds DISK

Het Steunfonds DISK is opgericht ter ondersteuning van de activiteiten van het landelijk en lokaal arbeidspastoraat. Landelijk bureau DISK heeft in 2014 alle activiteiten naar buiten toe gestopt. Het Steunfonds DISK ondersteunt met een bescheiden budget activiteiten en initiatieven, die vanuit kerken te maken hebben met economie, arbeid, inkomen of met armoede, schulden, sociale uitsluiting of die raken aan de tradities van het christelijk en katholiek sociaal denken.

Stichting Steunfonds DISK
Emmaplein 15
5211 VZ 's-Hertogenbosch
e-mail: info@steunfondsdisk.nl
www.steunfondsdisk.nl

Stichting Concordia

De Stichting Concordia ondersteunt op kleinschalige wijze activiteiten die voortbouwen op initiatieven, die door kapelaan Alphons Ariëns gestart zijn in Enschede.

Stichting Concordia Groep
Dhr. Nico Alink, secretaris
Enkeshorst 10
7531 LA Enschede

Colofon

De Ariëns Prijs voor Diaconie 2022 is mogelijk gemaakt door het aartsbisdom Utrecht en de Stichting Het Ariëns-Comité.

'Er gebeurt meer dan je doet' verschijnt als een eenmalige uitgave onder verantwoordelijkheid van de jury Ariëns Prijs 2022 voor de inhoud, en van het bestuur van de Stichting Het Ariëns-Comité voor de uitgave.

Auteurs: Herman Agterhoek, Hub Crijns, Lonneke Gunnink-van den Berg, Ellen Hogema, Mgr. Ted Hoogenboom, Jacqueline Meupelenberg, Hans Oldenhof, Bennie Oude Maatman.

Eindredactie: Hub Crijns

Verantwoording illustraties: de foto's zijn gemaakt door de jury van de Ariëns Prijs voor Diaconie 2022 of door de geïnterviewde groepen en personen ter beschikking gesteld. De organisatoren en sponsors hebben logo's ter beschikking gesteld. We bedanken op deze plaats iedereen voor deze bijdragen in beeld, waarmee dit boek beeldend is verlevendigd.

De foto's van Alphons Ariëns zijn afkomstig uit H. Lohman ofm, Portret van een priester. Het leven van Alphons Ariëns in woord en beeld, Gooi en Sticht, Hilversum, 1980. Ook zijn foto's afkomstig uit digitale archieven van het KDC Nijmegen, de H. Hart geloofsgemeenschap te Maarssen, en het archief Ariëns Hub Crijns.

Stichting Het Ariëns-Comité

Layout: Hans van Eck
www.vaneckdesign.nl

Druk: Gebroeders Roggeband te Breda

Oplage: 1.900 stuks

Prijs: gratis (exclusief portokosten)

Datum: augustus 2022

Correspondentieadres
Ariëns Prijs voor Diaconie:
e-mail: ariensprijs2022@aartsbisdom.nl
<https://www.aartsbisdom.nl/home/diaconie/ariens-prijs-diaconie/ariensprijs2022/>

Ariëns Prijs
voor Diaconie 2022

Noden van deze tijd

Hub Crijns, 9 augustus 2021

Dorstigen laven...

Waar vorig jaar de zomer dorst bracht door grote droogte en hittekracht kwam deze zomer het water te veel en te hoog en hielden veel huizen het niet droog.

Hongerigen spijzen...

Ineens is alles weg, huis en haard, is er nood aan eten, drinken, kleding, onderdak. Vele handen zijn helpend uitgestoken en gastvrijheid is bij honderdtal ontloken.

Vreemdelingen huizen...

Familieleden bieden hun huis aan vreemden nemen mensen op. Er is een nood aangedaan mensen willen met elkaar verder gaan.

Naakten kleden....

Het is niet normaal, ineens zo te staan leeg, van alle gewone dingen ontdaan geen kleren meer om te dragen daar kan een inzameling veel aan bijdragen.

Zieken bezoeken...

Uit het niets kwam een onbekende ziekte velen werden ziek na sociaal contact. Er mocht geen mens meer op bezoek gaan je mocht wel zwaaien aan het raam.

Gevangenen bezoeken...

Mensen zijn gevangen in veel leed dat hen omhult als een kleed. Liefde, bezoek, aanwezig zijn, het vermindert een beetje de pijn.

Doden begraven...

Velen werden ziek en kwamen in ademnood en ondank alle medische bijstand kwam de dood. Je liefsten begraven met veel eer afscheid nemen op afstand doet zo zeer.